

S Alernum Vrbs Vetustissima
A Sale Noc Pronepote extructa,
Olim

In libertate, & Ducum Imperio.

Nonnunquam

Sub Regum , & Principum Dominio.

Vario agitata euentu.

Nunc

Sub Diui Matthæi Apost. & Euang. Patrocinio,

Ac

Sub Inuietissimo Monarcha CAROLO II.

Faustè florescit.

Patriæ suæ Cuius optimè meritis

A. M. P.

HISTORIARVM EPI TOM E

D E

REBVS SALERNITANIS,

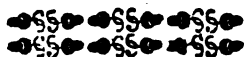
I N Q V I B V S

Origo, Situs, Vbertas, Respublica,
Primatus, Nobilitas, Principes,
Ecclesiæ, Episcopi, Archiepisco-
pi, Illustres Ciues, Studium,
Hippocraticum Collegium, ac
Aliæ res ad Salernitanam Urbem
spectantes dilucidantur

Paul. Jannelli 1863

A DOCTORE

ANTONIO MAZZA.

NEAPOLI, Ex Typographia Io: Francisci Paci 1681.

Superiorum permisso.

ILLVSTRISSIMÆ PATRIÆ
SALERNITANÆ VRBI.

ANTONIVS MAZZA D.

ISTORIARVM Epitomē (Il-
lustrissima Ciuitas) tuo Patroci-
nio munitam in lucem edere, vt
eius veritatis lumen tenebris pe-
nè obductum, Orbi effulgeat, il-
lamque tibi offerre decerno; nam si vnicuique
quod suum est, reddi debet, quod tuum igitur
erat, tribuere ipse debebam. Non ad tuas Il-
lustrissima Ciuitatis explicandas laudes con-
scripsi; hoc namque magna opus esset Eloquen-
tia; sed, vt dumtaxat aliquid tibi persoluerem,
& tam inclyta Vrbis memorias, quamquam
ab atate, longèque à temporum serie remotas,
sub tuis auspicijs recensere ausus sum. Cum
enim Illustrissimorū Decurionum tui celebra-
rimi Studiū benignitate inter publicos Philoso-
phicos Interpretes, licèt Iuuenis adscriptus
fuerim, in mei gratissimi animi argumentum,
ac in peculiarem Patriæ amorem, exiguos hos
meos labores, tibi donare, dicare, ac sacrare,
vt par est, non recuso.

a 3 Lecto-

Lectori Candido.

V M ex Eloquentiæ Romanæ Patris definitione Historia sit Testis temporum, lux veritatis, vita memoriæ, magistra vitæ, ac vetustatis nuncia; Iure meritò ad Patriæ laudem, decus; & splendorem, huius Salernitanæ Historiæ Epitomen temporis antiquitate penè obscuram, & à veritate amotam, indagine qua potui diligentiori veritatis luti exponere curavi. Porro si in dilucidanda eiusdem breuioris Historiæ serie aliqua in parte aberravi, non mirum videtur, dum huius oneris labori non laudis historicæ acquirendæ, sed erga Patriam amoris ostendendi desiderio me subjeci. Interea; donec aliquid de Salernitana Historia ab eminentiori Ingenio perfectius elaboratum in lucem, prodeat, nostris hisce laboribus frui. Vnde quidquid Historiographo minus consentaneum in hac Epitome proposui, in me, vt excusationi dignum pro tua Prudentia existimare ne dedigneris. Vale.

ELO-

ELOGIVM

In huius operis laudem Authoris.

P Atauium

Simulacrum deinceps non erigat Liuius
digito ori in appposito,
quasi loquendo

Cæteris facundia Heroibus silentium posituro .
Quoniam

Nonus, imò, & melior
Historicus renatus est Liuius
Factis, licet non nomine, equalis, vel illustrior
Sua Patria illustrator
Studio, doctrina, & labore .

Heros hic

Si nescis mortalis

ANTONIVS extat MAZZA

Virtutis, morumq; baculus
Sapientia si experitur Alcides,
Salernitanique Atlas Decoris.
Gratissimum re vera extimabis

Ciuem.

Sua quia incluta Patria
Olim sibi lac exhibenti
suos modo dat sudores ,

Salerno scilicet

Huic elargienti ortum
Novum præbet splendorem :
Gloriosorem quippe Phoenice
Dixeris.

Ab oblivionis si cineribus
Notis glorijs onustum
renasci facit

Veluti ciuitas um Regina

Salernum

Salernitanumq; Decus

Pugna-

Pugnavit iste cœtè pro Patria,
 Quia
 Patriam exaltauit calamo
 Oblivione destructa
 Tempus licet in alia,
 In hoc autem aureum non poterit opus,
 Immortale quippè est,
 Quotq;
 In eo leges carmina,
 Tot
 Tibi prodigia occurrunt,
 Huic
 Debetur Schola Salerni
 Enim
 Huius renouat Doctor iste elogia,
 Magis
 Nobilium decoratur honos
 Suorum si procerum
 Illustriora enarrat encomia :
 O Virum vnde quaq; laudabilem :
 Ante omnes ne dum
 Nomine
 Verum perspicacia, inuentione gestis
 Maiorem omnibus vocandum ?
 Adhuc dubitas lector ?
 Veni, lege, & vide,
 Ab hoc tantum opere
 Velut ab vnque
 discas leonem.
 Ideò
 Tanto dignissimo Heroi
 Virtuti præstanti vitam,
 Vitalisque censendus in æuum,
 Vitalis alius Cognomine
 Nomine, ac Ioannes Antonius
 Vt
 Conciuis Amicus, & Seruus
 In gratitudinis suæ signum
 Suo pro Salerno sic illustrato,
 Dedicat, Sacrat, Donat, Offerit
 Parum hoc licet encomium.

A L S I G N O R
ANTONIO MAZZA

Per la Storia, da lui descrittà, di
Salerno, sua patria.

S O N E T T O.

Del Dottor Fifico Signor

F E D E R I G O M E N I N N I.

NE l'origine prisca, e la primiera
Sua libertà, che palesasti à Noi;
O de' Prenzi vantar tua Patria altera
Brama la ferie, e de' purpurei Eroi:
Ne l'inclito splendor de' Figli suoi,
Di senno armati, ò di virtù guerriera,
Cui la garrula Dea fino à gli Eoi
Lidi portò da l'Anfitrite Ibera:
Ne le fertili sue campagne apriche;
O quel Liceo, che propagar può l'Arte
Del grã Vecchio di Coò con Lauree amiche:
Mà vanta sol, s'ella nel Mondo hà sparte
Sue glorie in questa, e ne l'Etadi antiche,
La penna tua, ch'oggi l'eterna in carte.

AL

AL MOLTO ILLVSTRE
*Promotore , e Senatore estimatissimo dell' Al-
mo Collegio di Salerno*

IL DOTTOR
SIG. ANTONIO MAZZA

*Per l'Opera erudita da lui composta tãto contro chi ardì dire, che
i Medici Salernitani haneſſero ſepolto i Bagni di Pozzuolo;
quanto in fauor di Salerno, illuſtrando le ſue grandezze, e Pre-
rogative.*

S O N E T T O.

M Ai di Salerno i Medici prudenti:
Che diuorò quel vecchio Tépo edace;
Giunſero à tal temerità fallace,
Sepellir di Pozzuolo l'acque potenti.
Dunque tacete hor mai lingue insolenti,
E le note ~~rendete~~ at tuor mendace :
Ecco ANTONIO erudito , Autor' verace
Annoda il voſtro dir con dotti accenti.
D'Allori ancora il ſuo Baſton ornato
Fatto Penna ſublime, hoggi paleſa
Di Salerno i Gran Preggi in Foglio Aurato .
La Fama più, che mai di Gloria acceſa :
Con le Trombe ſonore, e il tergo alato,
D'vna MAZZA immortal porta l'imprefa.

Diuotiſſimo Seruo
Dottor Domenico Antonio di Leone.

EMINENTISSIME, ET REVERENDISS. DOMINE.

DE mandato Em. Vestræ vidi Librum, cui titulus *Historiarum Epitome*, Authore Antonio Mazza Doctore, eumq; Typis dignum censeo, cum nec Fidei, nec bonis moribus aduersetur, si ita Em. Vestræ videbitur. Neap. die 10. Augusti 1681.
Emin. Vestræ Rev.

Humillimus, & addict. Servus

Carolus Celanus.

IN Congregatione habita coram Em. Dño Cardinali Caracciolo Archiep. Neap. sub die 16. Septembris 1681: fuit dictum, quod stante supradicta relatione imprimatur.

Stephanus Menattus Vic. Gen.

Ioseph Imperialis Soc. Iesu Theol. Emin.

ILLVSTRISSIMO, ET ECCELLENTISS. SIGNORE.

IL Dottor Antonio Mazza supplicando dice à V.E. come hà da dare alle Stampe vna sua Opera, che tiene per titolo *Historiarum Epitome De Rebus Salernitanis*. Supplica per tanto l'E.S. degnarsi ordinare li siano concesse le solite Regie licenze, e l'hauerà à gratia, vt Deus. Magnif. Doctor Antonius Anfora videat, & in scriptis referat.

Carrillo Reg. Calà Reg. Soria Reg.

Prouisum per S. Exc. Neap. die 28. Aprilis 1681.

Mastellonus.

ILLVSTRISSIME, ET EXCELLENTISSIME DOMINE.

EX mandato mihi iniuncto ab Excellentia Sua, perlegi Opus inscriptum *Historiarum Epitome de Rebus Salernitanis* à Doctore Phylisco Antonio Mazza Almi Collegij Promotore, plurima eruditione refertum; nil Regiæ Personæ, dignitati, & iurisdictioni oppositum comprehendere. immò moribus, ac vitæ disciplinæ accomodatum; quare minimè ab impressione remouendum existimo; diuq; valeat Exc. Sua. Neap. die 27. Iulij 1681.

Exc. Sua

Humillimus Sernus

Antonius Anfora.

Visa retroscripta relatione Imprimatur; & in publicatione seruetur Regia Pragmatica.

Carrillo Reg. Calà Reg. Soria Reg. Florillus Reg.

Prouisum per S. E. Neap. die 11. mensis Iulij 1681.

Mastellonus.

E L E N C H V S CAPITVM. quę continentur in hoc libro.

- D**E Salernitanæ Urbis Origine. *Cap.I.*
Salernitanæ Urbis , Situs , ac Vber-
tas. *Cap.II.*
De Antiqua Republica , & Primatu Ciuitatis
Salerni. *Cap.III.*
De Nobilitate Salernitana. *Cap.IV.*
De Salernitanis Regulis. *Cap.V.*
De Ecclesijs Salernitanis. *Cap.VI.*
De Episcopis , & Archiepiscopis Salernita-
nis. *Cap.VII.*
De Salernitanis Ciuibus , ad Dignitates pro-
motis. *Cap.VIII.*
De Antiquissimo Salernitano Studio, ac de eius
Hippocratico Collegio. *Cap.IX.*
De Alijs Rebus ad Salernitanam Urbem spe-
ctantibus. *Cap.X. & ultimum.*

HISTORIARVM EPITOME

De Rebus Salernitanis.

De Salernitanæ Urbis Origine.

C A P. I.

N amplissimarum Urbium Historia ad pleniorē antiquitatis noticiam perquirendum arbitror. Quis nam Urbis, de qua agitur fundamenta iecerit? nomenque illi dederit? Qua propter ab eius nomine sumētes exordium, dicimus, quod

Salernitana Vrbs propter mare contiguū Salum dictū, & ob riuum, quod Lirnus appellatur, ex duobus corruptis vocabulis, Salernum, ex Erchemperti historijs nuncupata fuit. Vel dicimus Salernum appellari à Silare Amne Lucaniæ Salerni Ciuitati proximo, quæ & ab eo creditur denominata, vt Ioannes Boccatus, (a) Blondus Flavius Forliuiēsis, (b) Ioannes Nicolaus Doglioni (c) scripsere. Aut è Sale, & Erno fluminibus propē Ciuitatem sistētibz, denomi-

A

mi-

(a)
*In tract. de
flumin*

(b)
*In Ital. illu-
strat.*

(c)
*In Amphithe-
atr. Europæ*

2 Histor. Epitome

(a)
In lib. 3. stor.

minationem trahens. Vel à Regina Elerna, filia
Noe, Crana, & Carna secundum Ouid. (a) dicta:

Est lucis Elerna.

Et apud Berofum Caldeum vxor Crani, nam Salernitana Ciuitas, Flumen, ac Mons ab ipsa nomen accepere, Patriarchæ Noe decreto, vt sua, filiorum, nepotum, & consanguineorum perennaret memoria. In Galitia namque Ciuitatem Noela fundauit, à Noela sua vxore dicta. Satubal Ciuitas in Iberia à Tubal eius nepote ædificata. Ità etiam Iobel condidit Iobelos, qui Iberes nunc, & Hispani appellantur, à quibus Celtiberi nuncupati sunt. Iaphet adhuc filius Noe, habuit filios septem, & incoluerunt Europam. Noe bis in Italiam profectus est, in

(b)
*De antiquit.
Ian.*

(c)
*Antiquit. iudaicæ. lib. 1.
cap. 6.*

(d)

Cap. 4.

(e)
*Lib. cu. anti-
quit. iudaicæ. cap.
14.*

(f)
*Dialog. 1. de
Nobilit.*

(g)
*Lib. 3. anti-
quit.*

(h)
*Lib. 3. anti-
quit. iudaicæ.*

(i)
In declinat.

qua triginta tres annos permansit, vsquè ad Gomeris Galli primogeniti Iaphet aduentum cum suis Colonijs, vt varij Authores ex Beroso (b) desumpserunt. Gomer autè instituit Gomeritas, vt Flavius Ioseph (c) exarauit. Henoc enim filius Cain ædificauit ciuitatē, eamque vocauit ex nomine filij sui, vt libro Genes (d) legitur. Sem verò filius Noe genuit Arphaxad, natum post annos diluuij, qui genuit Sale. (e)

Probabilitèr igitur opinor Salernum à Sale Noe pronepote extructum, ac amplificatum fuisse, cum quo maximam nominis congruitatem habet. Noe autè in Italiam proficiscens anno M. DCC. LXV. post diluuium CLX. in Latio versatus est, vt Marcus de Frata, (f) ac Bernius (g) asserunt, nam Noe ante cētum diluuij annos genuit Sem, Cam, & Iaphet, (h) ex Flauio Ioseph. Ratione igitur ex eius ethymologia affirmari potest, Sale Salernum condidisse, & ab eo acceptum nomen adhuc retinere. Hinc peritissimus Gattula cecinit, (i)

Sa-

De Rebus Salernit. 3

Salernum post diluvium à Sale Noe pronepote conditum

Exulta, cuius studio

Arphaxaq, Sale primogenitum tuo nomine nuncupavit.

Et Michael Zappullo, ait. (a) *Fù Salerno edificato da Sem, come si legge nell'ufficio particolare di quella Chiesa, approvato da Sommi Pontefici, e nelle Croniche di quella Città.*

Uterius in festo Sanctorum Martyrum Fortunati, Cai, & Anthes in Salernitana Ecclesia apud Misæ sequentiam decantatur.

O Salernum Civitas nobilis, quam fundavit Sem.

Eoque magis, quòd Erchempertus Longobardus Historicus, nunquam potuit Salerni originem adinvenire, quamquam multos Latinos, Caldeos, & Græcos codices perlegisset: concludit tandem antiquissimam esse Civitatem: idèd à Gulielmo Tyrij Archiepiscopo in Historia belli sacri (b) antè annos quadringentos conscripta confirmatur, Salernum antiquissimam Urbem appellari. Et adhuc à P. Merula, scribitur. (c) *Antiqua Civitas Salernum à veteribus celebratum Scriptoribus.* Hinc est, quòd Poeta inquit.

Vrbs antiqua Salernum celebrata per Orbem.

Et alibi.

Gemmea nunc iterum exulta Vrbs cantibus.

Postremo omittendum non est, quod in Chronica Salernitani Lycei composita per Rabinum Helinum, qui omnium primus hebraico idiomate Salerni Medicinam legit, hæc leguntur verba,

Hic significatur, qualiter quidam Sapiens invenit Historiam, quando Civitas Salerni constructa fuit per Sem

A 2

filium

(a)
Nel Com:
pend. dell
Histor. di
Napol. fol.
267.

(b)
Lib. 18. cap.
4.

(c)
Cosmograph.
part. 2. lib.
6.

4 Histor. Epitome

filium Noe, quando idem Sem venit ad partes huius Regni, & ipse vocavit Apuliam, quasi Vapuliam à vaporibus terre, ideoque fuit vocata Apulia. Et ipse Sem fecit quinque Civitates nomine suo incipientes per Ileram. S. Prima fuit Sipontum, secunda Samnia, que nuncupatur Beneventum, tertia Civitas Salernam fuit, quarta Surrentum, quinta fuit Sena Vetus, que in partibus Tuscia est. Sic rescriptum legitur in M. S. manu quondam Notarij Simeonis Maresciallo authenticato, qui erat apud V. I. D. Ferdinandum à Iudice Civitatis Salerni, omnium actorum dicti Notarij conservatorem.

Attamen probabilius ex prenarratis dicimus: Sale filium Arphaxad Noe pronepotem Salernum, condidisse, illique nomen dedisse. Nec contradictionem implicat in festo dictorum Martyrum decantare: Civitatem esse fundatā à Sem, cum multæ Civitates principia habuerint à Maioribus, incrementa à nepotibus. ~~Exordium~~ *Exordium* foundationis deberi Avo Sem; complementū, ac nominis originem pronepoti Sale.

Salernitanæ Urbis Situs, ac Vbertas.

C A P. I I.

(a)
Lib. de vit. ep.
gest. B. Mas.
ibid cap. 3.
(b)
Tom 7. Ital.
Sacr. de Epi.
sc. & Archie.
sc. Salern.

VÆ de Poli longitudine, latitudineque dici possent, omittimus, sicuti alia, quæ abunde, ac elegatè scripsere Marfilius Columna Archiepiscopus Salernitanus, (a) necnon Abbas Vghellus, (b) & demùm graphicè, omni que

lice-

De Rebus Salernit. 5

literarū gloria, ac doctrina clarus Fabritius Pinto. (a) Situs namque Urbis, aerisque amœnitas magnoperè illam illustrat, atque nobilitat, sicuti salubrium aquarum copia. Prospiciendum enim commercijs, ac aeri salubritati in condendis Urbibus, ut Strabo (b) ac Vitruuius (c) monuere. Per commercia namque ditescunt incolæ, per aeris clementiam saluberrima, ac longæva ducitur vita. Iure Aerem Diuinitatis participem credidit Antiquitas, vnde Hippocrates Cœlum illum appellauit; & Diogenes Apolloniates Deum vocari consuevit.

Perueta ista igitur Salerni Ciuitas à Sale denominata in Italiæ parte sita, vbi Picentini dicuntur; non solum ob commercium, & ob situm optimè constituta videtur, sed adhuc iuxta Hippocratis regulas, qui eas Ciuitates situ morbosissimo esse colligit, quæ ad Occidentem vergunt: Non sic Vrbs nostra, cuius maior pars est ad Orientem, ad Solem, & ad ventos exposita, ut laudatur à Philosopho, (d) & ab Hippocrate. (e) Meritò optimum esse Salernitanum aerem autumo, cum sit purus, nec stagnis, nec paludis halitu perturbatus, ut Galenus (f) statuit.

Vterius aeris salubritatem declarant loca ab infimis vallibus libera, nebularum noctibus absoluta, & habitatorum considerata corpuscula, si eis color sanus, capitis firma sinceritas, inoffensum lumen, oculorum, purus auditus, & similia, sic per Palladium (g) aeris benignitas approbatur.

Statuimus propterea Salernitanam Ciuitatem saluberrimi esse aeris adhuc cum Aristotile (h) dicente: *Vrbis autem situs si formanda nobis illa est secundum votum opportunè, & ad terram, & ad mare debes*

(a)
Nellibro Salerno asse-
diato da
Frances.
(b)
Geogr. lib. 17
(c)
Proem. lib. 25

(d)
Lib. 7. politic. cap. 2.
(e)
De aeris aquis, & loc. tex. 3.
(f)
Lib. 12. meteor. cap. 5. lib. 1. de sanit. tuend. cap. 21.

(g)
Lib. 1. de rustic. sit. 3.
(h)
Lib. 7. politic. cap. 5.

ia-

6 Histor. Epitome

(a)
Loc. cit. cap.
11.

(b)
Lib. 4. præ-
cept. cap. ult.

(c)
Lib. 2. me-
seur. cap. 20

(d)
Nel Cöpend.
dell' Histor.
di Nap.

(e)
Sect. 1. hy-
dragiológ.

(f)
Nell' Am-
phiteatr. d'
Europa.

(g)
Lib. 5. fin.

(h)
In Ital. an-
tiq. lib. 4. ca.
6.

iacere. Et addit: (a) *Vrbs terræ, marisq; particeps esse debet. Ad Orientem solem conuersa, & ad eos ventos, qui inde perflant.* Maritimus, namque locus est ad sanitatem commodus, ex Hippocratis doctrina. (b) *Saluberrimam etiam maritimam habitationem.* Auerroes (c) agnouit. Quæ singula cum in nostra Vrbe conspiciantur: igitur prorsus de sui aeris salubritate, ac bonitate minimè verendum, vt ignarus Vulgus opinatur.

Michael Zappullo (d) de Salerno loquens, dixit: *V'è salubrità d'aere, fertilità de' campi, & abbondanza d'acque viue.* Marcus Antonius Columna (e) salubritatem aeris Salernitani magnoperè commendat, vt etiam Leander Albertus (f) non solū aeris amœnitatem, sed aquæ copiam, & tractuum abundantiam laudauit: imò subdit, nīl mirum si præstantissimi ingenij suos Ciues producit.

Hæc Salernitana Ciuitas, quam ab Ortu Lucani, à Septentrione Samnites, ab Occasu Campani, à Meridie Tyrrhenum pelagus complectuntur; in montis virentis radicibus collocata conspicitur, qui bonæ diei mons nuncupatur, in quo Salernitani latrophysici Salernitanam Scholam egregiè scripsere, vsq; ad præsens, locus ille dicitur. *Schola Salerni.* à Neapoli triginta millia passuum abest, à mari olim quatuor stadijs distans, in vertice Montis erecta, depressiori verò loco, in montis medio à Romanis pro eorum Colonia, è loci amœnitate ductis reedificata, vt Strabo (g) inquit. *Ex presidij aduersus eos loco mun. ærunt non procul à mari Salernum Romani.* Philippus Cluuerius (h) ait. *In ipso littore posita, cum olim remota esset à mari in montibus, quæ hodierna Vrbi immi-*
nent.

De Rebus Salernit. 7

ment. Sic etiam Liuius, (a) Lucanus, (b) Alexander, (c) ac varij scriptum reliquerunt.

Urbis ambitus vnâ cum Castro in verticem montis existente, est bis mille passuum, vndiquè circumseptus muris, meridiem reflectens. In hoc conspicuo Castro sublimi loco posito, Iunonis Arginæ templum olim fuisse à Iasone constructum, testatur Plinius (d) dicens, *A Surrento ad Silarum amnem xxx. m. pass. Ager Picentinus fuit Tuscorum templo Iunonis Arginæ sub Iasone condita insignis. Intus Oppidum Salerni Picentia.* In alio colle dicti Castri paulò eminentiori, stadio præcul exigua (sed muris præmunita) Turris conspicitur, Castrum contra insultantes expellens, & dicitur *la Bassea*: turribusque quàm plurimis Ciuitas est circumdata.

Quæ assiduè Populo Romano fuit fide constans, continuas subiiciendo molestias, propè namque maris litus Urbs, vt diximus, collocata conspicitur. Hostium inuasiones nunquam timuit: nullus Barbariæ gentis furor sæuitiam in eam adhibere potuit, nec metum ei inferre valuit: imò semper sui Ciues strenui, intrepidi, ac pugnaces fuere, vt Silius Italicus (e) narrat Scipionem Africanum commendasse non solum Salernitanorum Militum agmen, sed magnoperè eorum iacula, his versibus.

Ille, & pugnacis laudauit tela Salerni

Falcatos enses, & qua Bisantia pubes

Aptabat dextris irrasa robore claua.

Nec demùm formidauit cum Gallorum Classis ad maris litus appulit anno M. DC. XLVIII. die V. Augusti; Regni tumultis vix sedatis; Duce Thoma ex Allobrogum Principibus, ac Cardinale Grimaldo.

(a)
Lib. 4. de
bello Ma-
ced. & Asiatic.

(b)
Lib. 2.

(c)
Lib. 1.

(d)
Lib. 3. cap. 5.

(e)
Lib. 8. de
secund. bell.
punico.

8 Histor. Epitome

do Collega, quo proscriptorum auxilio, Salernum oppugnaret, at frustrà, nec absquè iactura, & ludibrio die XV. eiusdem mensis discedere cogitur; & abundè Pintus (a) scripsit.

(a)
Nel lib. Sa-
lern. assed.
da Francesi.

Vndiquè pulcherrimis, ac eximijs domibus, Basilicis, ædibusque Religiosorum Civitas exornata videtur. Mediterraneique æquoris vastum habet ambitum, cum portu à Manfredo Rege incepto, quamquàm minimè completo, cùm vitam, ac Regnum amisisset, ut ex marmorea tabula, quæ in Metropolitana Ecclesia Salerni, propè Diui Gregorij VII. aram, ad præsens conspicitur, & legitur.

A. D. M. CC. LX. Dominus Manfredus Magnificus Rex Sicilia Domini Imper. Friderici filius cum intervenitu Domini Ioannis de Procida magni Cinis Salernitani Domini Insula Procida, Tramontis, Caiani, & Baronia Pistilionis, ac ipsius Domini Regis Sosij, & familiaris, hunc portum fieri fecit. Constus, Ioannes Antonius Summonte, (b) ac alij meminerunt.

(b)
Part. 2. del
lib. 2. dell'
Hist. di Nap.

Montes, collesque amoenissimos non paucos, opulentissimos, frugiferos, spatiososque agros Orientem versus, ad flumen Silarim vsquè possidet spatio vigintiquatuor milliarium, ut Lucanus (c) dixit.

(c)
Lib. 2.

Vestinis impulsis aquis, radensque Salerni.

Culta Siler.

De Silari namquè aquis hoc peculiare traditur: planta si quæ in aquam eius conijciatur, eam in saxum mutari, manente colore, formaque eiusdem, ut Strabo, (d) & Plinius (e) referunt, nec non Silius Italicus dixit.

(d)
Loc. cit.
(e)
Lib. 2. cap.
103.

Nunc Silarus, quos nutrit aquis, quo gurgite tradunt,

Da2

De Rebus Salernit. 9

Duritiem lapidum merfis, inolefcere ramis.
Ac Poeta cecinit.

La vè come si narra, e rami, e fronde
Silaro impetra con mirabili onde.

Uterius tanta est florum, rosarum, fructuum, pomorum vbertas, varietas, suauitas, vt non modò Bacchus, & Ceres, sed Flora, ac Pomona sedem, & domicilium in hac Vrbe habere existimatur. De Rosis notum est, quàm sint in Medicina efficaces, in odore suaves, cum Rhodon à Græcis dicatur Rosa, ob odoris suauitatem. Hinc Propertius.

Odorati virtus Rosaria Pesti
Et Tibullus scripsit (a) de his Rosis.

(a)
Lib. I.

Floret odoratis terra benigna Rosis.
In colore purpurea, ac rubès, ex Baptista Pio dicente
Talia odorati rubicunda rosaria Pesti.

Et Martialis (b) inquit

(b)
Lib. I.

Pestanis rubeant amula labra rosis.
Bis adhuc in anno propè Pestanas cum sint progignuntur, vt Mantuanus, ait,
Biferique rosaria Pesti.

Et alibi.

Quales ferre solent Pestana Rosaria.
Et adhuc Vidi testatur. *Pestano gaudere rosaria cultu.*

Nulli iurè nostra Ciuitas Orbi fertilitati, ac amoenitati cedit, apricas namque habet valles, vineta, oliueta multa, ac cuiuscumque generis arbores copiosissimas, optimisq; fructibus abundantes. Vndiq; viridaria florent, locus delitijs, ac voluptatibus repletus. Mitissimam namq; habet hyemem, vt Iulius Cæsar Scaliger cecinit.

B

Qui

10 Histor. Epitome

*Qui Borea gelidas furias contemnit ouantes,
Torna procellosi despicit arma noti.
Medorum, & Sylui facundas pronocat auras,
Fundit, & à biferis Indica dona iugis:
Protinus Autumnus Veris cum tempore certat
Et Ver cum Autumni tempore certat item.
Huc accessit Hyems vernantibus vda capillis:
Et peperit mirans, & sibi poma legit.
Tuta mari fruitur: terra dominatur amata:
Et cæli mutat iura: quid ergo? Dea.*

(2)
Nella De.
scritt. d'Ita-
lia.

(b)
Orat. 6.

(c)
Lib. 1. epist.
15. ad Va-
lam.

(d)
Lib. 2. de
Longobard.
orig. & ge-
og. cap. 11.

Situs totus vitalis, perennis salubritatis, cœliq;
temperie fruens, ita vt Leander Albertus (a) dixit.
Sono certamente questi luoghi tanto nella Città, quanto
fuori, così delitiosi, & ameni, che sono d'annoverare frà
i più vaghi, e delectuoli d'Italia. Et Marcus Antonius
Sabellicus (b) *Salernam Vrbs in amenissima Italia
parte sita*, ait. Gaudet namq; saluberrimo aere, cœ-
liq; serenitate; nil mirum si incolarum vita longæva,
ac salubritèr conseruatur. Hinc Horatius (c) cecinit.

Quæ sit hyems Velia, quod cælum Vala Salerni.

Coeterum egregij scaturiunt fontes non solum in
vijs omnibus, sed etiam in sacris, priuatisq; ædibus,
in quibus Eliconæ riuuli perlucidi fluunt multi mur-
mure perennis aquæ: meritò hic, vt diximus Saler-
nitani Iatrophyfici, De Conseruanda Valetudine,
Opus Anglicano Regi metrico carmine scripsere, à
loci amœnitate studioforum animi ducti: Illustrem
ergò delectabilem, situq; iucundo, atq; hilari Salerni-
tanam Ciuitatem cernes; quæ omnium denique
rerum ad vitæ vsum vbertate, & copia abundat. Me-
ritò à Paulo Diacono (d) inter opulentissimas Vr-
bes reponitur. Eiusq; effigiem in Vaticanis Ædibus

Sum-

De Rebus Salernit. I I

Summus Pontifex Gregorius XIII. his celebrari verbis mandauit.

Salernum hic vides à Silare amne dictum, in Picenino agro positum: Urbem tùm vetustate insignem, tùm Romanorum Colonia nobilem: hodiernis temporibus totius caput Principatus, & sedem appellatam.

De Antiqua Republica, ac Primatu Ciuitatis Salerni.

C A P. III.

 VM de Situ, ac Agro Salernitano satis superq; actum sit, consentaneum censetur aliqua de Antiqua eius Republica, quamquam difficile ob temporum diuturnitatem referre: nec non de eius Primatu agere.

Romanorum Coloniam anno Romæ fuisse Salernitanam Ciuitatem, planèq; cum Panuinio (a) affirmandum, qui Salernum posuit in Colonia 56. Ciuium Romanorum, vt etiam Liuius, (b) Paterculus, (c) Strabo, (d) & Appianus (e) scripsere P. Cornelio Scipione Africano 2. Ti. Sempron. Longo Cos. Anno 560. Philippus Cluuerius (f) ait. *Coloniā Romanorum huc deductam fuisse*. Authores sunt Liuius (g) Velleius (h) asserentes, quòd Cn. Man-
cio Volsone, & M. Fulvio nobiliore Consulibus, Bononia interiectoq; triennio Aquileia, & Grauisca, & post quadriennium Lucca eodem tempore tractu, quamquam

B 2

apud

- (a) In Imper. Roman.
- (b) Lib. 34.
- (c) Lib. 1.
- (d) Lib. 5.
- (e) Lib. 1 bell. ciuil.
- (f) In Ital. antiq. lib. 4. cap 6.
- (g) Lib. 4. de bello Maced. & Asiatic.
- (h) Lib. 1.

12 Histor. Epitome

apud quosdam ambigitur Puteolos, Salernum, & Buxentum missi Coloni.

Longè aliter Liuius, qui ante omneis istas Colonias Salernum, Buxentum; deductas Colonias tradit anno septimo post bellum Annibalicum. Intus verò Salernum, quod Romani munierunt in Picentes, & Lucanos ob initam cum Annibale societatem, ut Volateranus notauit. In consulatu P. Cornelij Scipionis Africani, altero, & Ti. Sempronij Longi, verba eius loco citato in rebus dicti Consulatus hæc sunt. *Colonia Romanorum Ciuum deducta eo anno sunt Puteolos, Vulturnum, Linternum trecenti homines in singulas, item Salernum, Buxentumque Colonia Romana deducta sunt.*

(a)
Lib. cit.

(b)
*In Histor.
Puteolan.*

Exitisse similiter hanc Coloniam temporibus bellorum ciuiliū, refert Appianus (a) dicens: *Papius Stabias cepit, & Linternum, & Salernum, qua Romanorum erat Colonia: nec non Capacius (b) confirmauit: nam C. Acilius Tribunus Plebis legem tulit, ut quinque Coloniae in oram maritimam deducerentur, duæ ad ostium Fluminis Vulturni, una Puteolos, una ad Castrum Salerni: his Buxentū quoque adiectum: tricenæ familiæ in singulas Colonias iubeantur miti; quæ Coloniae priuata aliqua Ciuitatis iura, ut ceteræ Coloniae habebant non publica, & ostenditur, nam Coloni, qui Puteolos Salernū, & Buxentū adscripti erant, ob id Ciuēs habebantur, attamen non esse Ciuēs Romanos, licet nomine, re vera Colonos Salernitanos Senatus adiudicauit.*

Nec Colonia Reipublicæ libertati contradicit, nam Colonia patria Agrippinæ Neronis Matris, erat Respublica, & ob illius augmentum, & de-
cus

De Rebus Salernit. 13

cus (a) ait Tacitus. *Agrippina, ut gloriam suam ostentaret in Vbiorum Metropoli, ubi genita erat, Coloniam deductiussit. & ex indè fuit dicta Colonia Agrippina: Paulus Manutius (b) dixit. Colonia Romanis legibus viuunt, minimè tamen à Romanis Magistratibus, sed à suis reguntur. Et sic Colonia Reipublicæ foederata, ac Imperij socia dici potest.*

(a)
Lib. 12.

(b)
Nell' antichità di Roma fol. 32.

Antiquitus Salernum diu Rempublicam fuisse, Longobardorum sedem, Nortmandorum, ac Apulix Ducum, omniumq; ordinum Ciues suo ordine Magistratus gerebant, Lucaniae caput, ac Picentiae Emporiū, Volateranus scripsit (c). Ex nobilibus namq; & populo Dux eligebatur, qui tanquàm Monarcha legem imponebat, nummos quoq; aureos, argenteos, ac æneos cudēdo in quibus Duces exculpti in maiestate sedentes aspiciebantur, ex altera verò parte Ciuitas exculpta cum hoc versu videbatur.

(c)
Lib. Histor. 22.

Opulenta Salernum.

Priscis olim temporibus Salernitana Respublica fuit nuncupata, suosque semper habuit Duces, illam moderantes, ut ex varijs priuilegijs clarè apparet: nec non Municipiorum Magistratus obtinebat, Municipales enim, ut ait Gellius (d) suis moribus, legibusq; viuēbant, nulla Populi Romani lege adscripti; Municipales cuiuscunque Ciuitatis Ciues appellantur, ut (e) constat.

(d)
Lib. 15. cap. 13.

(e)
L. 1. ff. ad municipal.

Primus autem Dux ponitur Otho, quamquàm nulla ob temporis vetustatem continuata series inueniatur. At quia non solum obseruatio nummorum, sed lapidum, aliorumq; veterum monumentorum, ad clariorem antiquitatis notitiam magnopere valet: ideò omittendum non videtur, quod mar-

ma-

14 Histor. Epitome

moreus olim, ac vetustissimus in dicta Vrbe reperi-
batur Arcus, vbi ad præsens Portærotensis Sedile
conspicitur, cùm nonnullis marmoreis Statuis su-
per suas bases fundatis: in vna quarum in subterra-
nea serè parte hæc legebantur verba.

*Annio Vittorino V. C. Corr. Lucania,
Et Brutiorum ob insignem benevolentiam eius
Ordo, Populusque Salernitanus.*

Nec non aliud Epitaphium Ædilitium in Pomo-
næ olim dictæ Ciuitatis templo, nunc in Archiepi-
scopali Palatio, sic inscriptum cernitur.

*I. Ter Tienus felix Augustus
Scriba librar. Ædil. carrulis
Viator Ædil. Plebis Accensus
Consuli H. S. T. M. N. legauit
Ad exornandam Ædem Pomonis
Ex qua summa factum est fastigium
Inauratum Podium Paviment. manufactorū.*

Tempore Imperatoris Valentiniani, non ne con-
stitutio data fuit ad Artemium tunc Correctorem
Lucaniæ, & Brutiorum? acceptata Salerno anno 364.
15. Kal. Nouembris. Diuo Iouiano, & Varroniano
Conss. vt refert (a) Iacobus Gorofredus.

Tandem C. Iulius Solinus (b) scripsit, *Quod Se-
natui adeò placuis odorum delicia, vt ea etiam in pene-
tralibus tenebris vteretur, sicut L. Plotium fratrem L.
Plotij bis Consulem proscriptum à Trium viris in Saler-
nitana latebra unguenti odor prodidit: sicut Plinius (c)
cum Valerio Maximo confirmauit.*

At quia nil semper suo statu manet Cicero (d) in-
quit. Abenti namq; omnia Cato Maior dixit. Per-
petuumq; nihil, omnemque Rempublicam mutari, co-
gno-

(a)
In C. Iustini-
an. l. 1. c.
de priuile-
gijs appari-
torum magi-
steria pote-
stat. sub lib.
8. tit. 3.

(b)
Polyhistor.
cap 48.

(c)
Lib. 13. cap.

3.
(d)
I de Nat
Deor.

De Rebus Salernit. 15

gnōuit Plato, (a) Nil mirū si à Ducibus ad Principes fuit commutatio: prius namq; vt diximus, Duces Salernitani nuncupabantur, totam Lucaniæ Regionem, & Campaniæ partem possidentes, Salerni sedem locantes, vt in Marino Freccia (b) legitur, ac in Cassinensi Chronica. Cuncta verò ob antiquitatem describi minimè possunt, dùm *Omnia ista longa varietas, & sursum deorsum fortuna versauit*, vt Seneca (c) scripsit.

Inter primas Regni Ciuitates ab omnibus nostra Ciuitas connumeratur, ac existimatur: præcedit nāq; Capuæ Ciuitati in publicis parlamētis, vt per doctrinam Aflicci (d) probatum est, & Tassonus, (e) ac Freccia (f) illis verbis statuere. *Hodie vertitur controuersia inter Ciuitatem Capuanam, & Salernitanam, quia Ciuitas Salernitana præcedit in parlamentis Capuanam præcedere, licet inter isto termino, fuerit sub Baronis dominio, ac hodie demanialis est. Capuæ autem multa deducit de eius origine, & dignitate, de quibus Veteres latè scripserunt, licet Sedes antiqua Urbis sæpè mutata. Salernitana etiam magnam antiquitatem habet secundum graues Authores, & inter Romanorum Colonias, quæ postea suffragium promeruit. Agri Picentini inter Oppidos nobilissima Ciuitas legum, philosophiæ, & artium Mater, & Alumna, Regia Vrbs, & Sedes excelsa, tunc monetam eadebat argenteum, leges Regni ex ordine litera primæ eam nominant. Quod similiter à Spectabili Regente Tappia (g) confirmatur.*

Primatus priuilegio etiam Archiepiscopus potitur, & constat tum ex Bulla Urbani II. de primatu Ecclesiæ Salernitanæ adducta ab Abb. Vghello (h) sed etiam patet per attestationem Freccia dicentis.

(a)
Lib. 3. de
Republ.

(b)
In lib. de
subfeud. nu.
73.

(c)
Epist. 44.

(d)
Super con-
stit. in loc.
deman. n. 3.

(e)
De antefat.
vers. 14. ob-
ser. 1. n. 72.

(f)
De subfeud.
lib. 3. in ul-
tima quest. n.
62.

(g)
Super ius
Regn. lib. 2.
super constit.
in loc. de-
man. tit. de
off. Notar. &
Iudic.

(h)
Tom. 7. Ital.
Sacr. de Epi-
sc. & Ar-
chiep. Salerni-
tani.

16 Histor. Epitome

(a)
De subfeud.
lib. 1. tit. de
Prou. & Ci-
uit. Regn. n.
33.

ris. (a) *Salernum olim Picentia Emporium, Romanorum Colonia, citrà suffragium, Primaria Vrbs Metropolis, & nobilissima Ciuitas, Principibus decorata titulis, artium, & disciplinarum alumna, & Mater, Regia nunc Vrbs, & omni æno digna veneratione Regum Regia, & Cesarum Sedes. Se sub Normandis, & Carolo I. qui filio Carolo concessit titulum Principatus, &c. Ergò statuendum Salernitanam Urbem inter cunctas Regni Ciuitates Primatu insigniri, ac inter præcipuas Orbis Vrbes reputari.*

De Nobilitate Salernitana.

C A P. IV.

NARISSIMAM, illustrem, ac antiquissimam ex omnibus Italiæ locis esse Salernitanam Nobilitatem haud verendum. Maior enim pars à Gothis, Sueuis, Longobardis originem traxit. Cernitur etiam exornata Titulis, decorata Trabeis, multisq; ditata Feudis: coniugia, & affinitates semper cum Salernitanis Principibus contraxit. Ex hac nobilissima Ciuitate plures in diuersa Italiæ loca Nobilium Coloniarum deductæ sunt.

Nobilitas ista, quæ à principio suæ fûdationis fuerit à Plebe distincta, negari nō potest; imo clarè ex marmoreo Epitaphio in superiori Capite descripto conspicitur: cum quo Salernitanus Populus maximè Annum Victorinum Correctorè Lucaniæ & Brutiorum honorat; Statuas, Trophea, ac Marmoreos lapides, &

PC7

De Rebus Salernit. 17

perènes memorias ei erigendo, vt Athenienſis, & Romana Reſpublica ſuis egregijs Ciuibus faciebant.

Perpetuò, ac affiduè nobiliſſimo ſplendore eius Ciues potiti ſunt, vt teſtatur Raphael Volateranus (a) *Salernam*, inquiring, *olim Picentia Emporium, Romanorum Colonia, Primaria Vrbs Metropolis, & Nobiliſſima Cinitas*. Marinus Freccia (b) *ſubdens ait, Regia nunc Vrbs, & omni aeo digna ueneratione, Regum Regia, & Caſarum Sedes*: Clariffimi igitur in Nobilitate ſunt.

Nobilitas quidem apud omnes maximo in honore habetur, vt Ariſtotiles (c) ſcripſit: Nobilis enim ex Quintiliano notum denotat: cum Nobilitas ſit noſcibilitas, quæ non ob fomentum ſuperbiæ, vt dixit (d) Diuus Fulgentius: nec ob ſanguinis faſtum, veniens laus de meritis Parentum, vt notauit (e) Boetius.

*Nam genus, & proauos, & qua non fecimus ipſi,
Vix ea noſtra uoco.*

Cicero (f) ob militiam, & literas, Nobilitatem agnouit, dicens. *Dua ſunt Artes, quæ poſſunt locare hominem in ampliſſimo dignitatis gradu, Militia, & Sophia*: ex Militia enim Monarchiæ, Imperia, ac Regna originem habuere; ſicut ex Literis: Nobilis namq; ille cenſeri debet, qui virtutis radijs ſplendescit, vt inquit (g) Philoſophus, nulla equidem Nobilitas eſt, quam virtus, nulla nobilitat ex Diuo Bernardo: & Iuuenalis (h) inſurgens in eos, qui peruetuſtam generis nobilitatem iactant, ait,

Tota licèt Veteres exornent, undique Cera

Attria, Nobilitas ſola eſt, atq; unica Virtus.

Nobiliſſimus verò dicitur, qui ſanguinis, ac vir-

C

tutis

(a)
Lib. 22. Hiſtor.

(b)
Lib. 1. de ſubſeud.

(c)
Lib. 3. polit. cap. 8.

(d)
Epiſt. 2.
(e)
Lib. 3. de conſolat.

(f)
Pro Mur.

(g)
Lib. 4. polit. cap. 6.

(h)
Satyr. 8.

18 Histor. Epitome

(1)
Super Codic.

(b)
In 2. Clement.

(c)
In lib. 2. C. de commerc. & mercat.

(d)
Loc. cit.

(e)
Dialog. ad Iustin

(f)
3. de Consolat.

tutis gloria simul illustratur : ideòque tres Nobilitatis differentia à Felino (a) statuuntur, vna sanguinis, quæ est dignitas à sanguinis splendore proveniens, ab Aus demisso, & continuata successione in legitimos liberos manante, vt Landulfus (b) ait. Altera virtutis, de qua Baldus (c) inquit; *Quemcunque virtute prditum esse Nobilem*. Tertia demùm Nobilitas est virtutis, & sanguinis, simulq; certè numeris omnibus absoluta extitit, vt scripsit Baptista Mantuanus dicens. *Magnum est virtutis adiumentum, claris artum esse Parentibus* : nam, *Ex melioribus ortos esse meliores*, Aristotiles (d) notauit. Quamquàm eadem sit in singulis hominibus originis antiquitas: limum cuncti habent generis authorem sui, ex Agapito: (e) & Boetius (f) æquè quo ad genus omnes homines nobiles posuit, inquit.

Omne hominum genus in terris

Simili surgit ab ortu :

& subdens, ait:

Mortales igitur cunctos

Edit nobile germen,

Quid genus, & proavos strepitis?

Si primordia vestra

Authoremque Deum spectes,

Nullus degener extat,

Ni vitijs peiora fouens

Proprium deferat ortum.

Et Seneca (g) ait. *A primo mundi ortu usq; in hoc tempus perduxit nos ex splendidis, sordidisq; alternata series. Non facit nobilem atrium plenum fumosis imaginibus; neq; in nostram gloriam vixit: nec quod ante nos fuit, nostrum est, Animus facit nobilem.*

Qua-

(g)
Epist. 44.

De Rebus Salernit. 19

Quapropter nobilissimæ huius Ciuitatis hominum coetus in tres distribuemus Classes . Quarum prima erit Nobilium de Sedili , vetustate , & magnificentia nemini secunda : cùm namq; Nobilium familiæ creuissent , sæpèq; de generis nobilitate dissensissent, graui odio, ac diutina similitate conflictabantur; ideòq; in vnum coacto Concilio, in tria distincta Sedilia pari voluntate coniuncti , complexiq; sunt : & ex tunc concorditèr, amicissimè, ac fidelitèr vixerunt . Tria propterea Salernitana in Vrbe Sedilia numerantur : vnum dicitur Porta Noua : aliud Portæ Rotensis : alterum verò del Campo. Secundæ Classis est more Nobilium Ciuium viuientium . Tertia Mercatorum, Artificum, ac aliorum de Plebe : & si Aristotiles (a) dixit, quòd optimus Populus ex agricolis constat , nam fortissimi , si essent instructi, in disciplina militari euaderent; at quia intra Ciuitatis moenia haud habitant, illos omitimus.

(a)
*Lib. 6 poli-
tic. cap. 4.*

Primæ Classis Viri Nobiles , seu Patritij de Sedili appellantur, præclara stirpe orti; de quorum laude eloqui non libet: eloquentissimi namq; Scriptores de ipsorum propagine luculenter dixerunt: admirari satius est, quàm peruetustam eorum Nobilitatem describere.

Secundæ Classis sunt Ciues Nobiles, more Nobilium viuentes : sicut plurimi adhuc Maiorum stemmatibus orti ob arma, literas, dignitates, feuda, ac per multa præclara gesta conspicui : ab alijs similiter Ciuitatibus ortum ducentes , à quibus prisca eorum Nobilitas originem trahit.

In tertia verò Classe ponuntur Artifices , & alij, qui numerosi sunt in Ciuitate, sicuti , & cæteri de
C 2 Vulgo,

20 Histor. Epitome

Vulgo, seu de Plebe, de quibus magna numeratur copia: at cum nostrum de his omnibus loqui non sit, ideò dicendum

De Salernitanis Regulis.

C A P. V.

PROPRIOS Regulos per sæcula multa Salernitana Ciuitas habuit, quando fortuna, Romaniq; Imperij maiestas in eius fide constanter fuit: qua collabente Longobardi, Nortmandi, Sueui, Galli, ac Hispani nunc felicissimè regnantes, æterneq; sub Catholico, ac Inuictissimo nostro Rege Carolo II. quattrimundi Monarcha, perennè regnabunt.

Salernitani namq; Principes inter totius Regni Principes nobilissimi, ac potentissimi fuere: initio enim Reges erant, minimèq; ex alterius nutu pendebant, in quorum ordine numeratur

I Primus Salernitanus Princeps Arichis è Lōgobardorum genere, Dux primò Beneuenti, quem vnanimiter Ciues omnes Principem acclamauerunt, ac honorificè ad Principalem dignitatem ascierunt, vt Romualdus II. Archiepiscopus Salernitanus scriptum (a) reliquit: vxorem duxit Adelpergam, filiam Desiderij Longobardorum Regis, ex qua filios Romoaldum, Egisifum, Theoraldam, & Adelcisam suscepit: relicto namq; Ducis titulo, inter Principes primus fuit nuncupatus: à Comprouincialibus

(a)
In *Chronica*.

De Rebus Salernit. 21

buseius sedis Metropolis Coepiscôpis, more Regio ipsum vngi mandauerit, ac ipsimet Regiam Coronam imponi: in Sacratissimo Palatio subscriptiones dari iussit: Erchempertus (a) Leo Ostiensis (b) Capacius, (c) ac Freccia (d) notauere. Tunc Prouincia Principatus anno 762. fuit appellata: amplificauit, ac ope mirifico communiuit, nouaque fabrica Salernitanam Ciuitatem reparauit, vt perpetuò esset Principibus præsidium, sicut apud Ostiensem (e) legitur: in quodam eius tumulo adhuc videtur.

Nec minus excelsis nuper circumdate muris

Structorem orbe tuum, clare Salerne gemis.

Ecclesiam Sancti Petri ad Curtim extruxit, in qua Idolum ingens Arichis ex auro fabrefactum inuenit: in hac sacra Æde ad præsens Regius Abbas à Catholica Maiestate ponitur: argiuos Arichis superauit, ac in fugam compulit: ætate 53. annorum placida morte quieuit 7. mensis Septembris 787. in sede ipsius humatus; annos 29. & menses 6. regnauit, vt Abb. Vghellus (f) notauit.

2 Grimoaldus secundus genitus, ob Romualdi primogeniti mortem Luceriæ à Pipino Caroli Magni filio Papiæ in carcerem fuit ductus, libertati deinde anno 788. donatus; dummodò in singulos annos persolueret viginti quinque mille aureos, & Salernitanam, ac Acheruntinam Ciuitatem destrueret, alijsq; conditionibus: venit deinde Salernum: Grimoaldus Apuliam versus discessit, Acheruntinam destruxit Ciuitatem: denuò Salernum rediens, ad Ciuium preces, dumtaxat parietes ad Fagustinum desolauit, aliamq; muri partem ad Occidentem versus, vbi dicitur *Buffanola*, necnon propè maris

(a)

In Hist.

Longobard.

(b)

Lib. 1. cap. 9.

(c)

Lib. 1. Neapol.

Histor. cap. 12.

(d)

Lib. de sub.

feud.

(e)

Lib. cit. cap.

12.

(f)

Tom. 7. Ital.

Sacr. de Epi.

sc. & Archiep. Salernit.

22 Histor. Epitome

ris littus Meridiem versus : mortuo Carolò, mu-
ros ampliori forma reedificauit, anno 806. Salerni
occubuit: & in maiori Ecclesia Sanctę Marię Ange-
lorum prius dicta sepultus.

3 Grimoaldus Princeps tertius creditur dicti Gri-
moaldi filius fuisse, duos regnauit annos, & à Radel-
chise Capuę Comite, anno 817. interemptus fuit.

4 Sico Spolestinus anno 818. strenuus fuit miles,
Neapolim expugnauit, vnde corpus gloriosissimi
Martyris Ianuarij extraxit, ductumq; Beneuentum,
vt legitur apud Capacium, (a) & apud Leonem,
Ostiensensem, (b) anno verò 1497. in Neapolitanam
Basilicam translatum, & nouam Capuam ædificauit:
regnauitq; annos 15. obiit anno 833. Sicardum eius
filium hæredem Principatus effecit.

5 Sicardus Patri successit, immanis, ac crudelis
erga subditos: Liparis insulam subiugauit, è qua
corpus Sanctissimi Apostoli Bartholomej anno 837.
abstulit: Beneuentum translatum secundum Plati-
nam, Sabellicum (c), Frecciam (d), & Chronicam
Cassinensem: (e) Amalphitanos etiam sub suo do-
minio posuit, ab eis Sacratissimę Virginis, ac Mar-
tyris Trophomenę corpus transferendo: anno ve-
rò 839. post dominium annorum sex, tamquam Ty-
rannus trucidatus fuit.

6 Radelchis, Thesaurerius Sicardi, illi in Prin-
cipatu successit, quamquàm de iure ad Siconulfum,
supradioti Sicardi germanum successio spectaret,
imò illum in carcerem constituit. Ad Nuceriam Dau-
ferius relegatus fuit; eò quia Salernitanos ad Sico-
nulfum liberandum è Tarentinis carceribus indu-
xit, illumq; pro illorum Principe acclamantes: ab

arce

(a)
*In Putolan.
Histor.*

(b)
*Lib. . Hist.
Cassin. cap.
22.*

(c)
*1. Enead. 9.
lib.*

(d)
*Lib. 1. de
subfeud.*

(e)
*lib. 1. Chron.
Cassin. cap.
23.*

De Rebus Salernit. 23

arce igitur sub mentita forma mulieris græcæ suæ amata fuit liberatus : in portu à Salernitanis, vt alij mercatores, ibi existentes susceptus.

7 Siconulfus Salernum ductus, Princeps acclamatus, cum Radelchide gessit bellum, illumq; superando cum exuijs, & captiuis Salernum se contulit; deindè Radelchis cum Saracenis foedus iniit, licèt ob pecuniæ inopiam, ac pessimos Africanos mores illos dimisit: ope verò Guidonis, eiusq; affinis Ducis Hetruriæ; inuicem cōuenerunt, Beneuenti Ducatum Radelchisio, Siconulfo Salerni Principatum diuidendo, anno 840. ex Romualdo II. (a) Amalphitani similiter spontè dicto Principi se submisere, quem iustum, ac strenuum mors anno 848. eripuit.

(a)
In Chronic.

8 Sico pupillus, Siconulfi, filius successit, sub Petri eius Compatriis tutelā anno 851. qui vnanimiter cum Beneuentanis contra Saracenos arma gerens, ex hoc mundo migravit. Pupillus verò, (Siconis industria) acerbæ morti succubuit.

9 Siconus, post vltima fata pueri, ad Principatum conscendit, regnavitq; annos 5. & tandem ab hac luce subtractus est.

10 Ademarius, post Siconis funera, à Salernitano Populo anno 856. Princeps fuit designatus, at quia ingentia cupiebat lucra, à Salernitanis odio habitus, oculos, ac Principatum (b) abstulerunt.

(b)
*Ex Histor.
Ignor. Cassin.
n. 23.*

11 Guaiferius, cognomento Balbus, Maionis filius, anno 861. fuit Princeps acclamatus, attamen ob eius rapacitatem odijs infensus à Guaiferio eius affine, conuocato Populo, Principatu priuatus fuit, ac vinculis traditus, obiit anno 866. vt ex Iulio Cesare Capacio (c).

(c)
*Lib 1 Histor
Neapol. cap.
20.*

12 Guai-

24 Histor. Epitome

12 Guaiferius Patruus Dauserij ad Principatum fuit electus : cum Redelchide Beneuentanorum Duce coniunctus : à Basilio Macedone auxilium quoque petierunt : Saracenos simulq; iuncti ab Italia exterminauere , quæ à ferocissimorum hostium immanitate fuit liberata , vt dictus Capacius (a) dixit . Abila verò Saracenorum Dux cum sexaginta duobus millibus militum circumfidere Salernum : attamen Princeps Beneuentani Ducis auxilio extra muros pugnans in loco , vbi nunc dicitur *la Carnale* quindecies mille Saracenos trucidauit , ideòq; adhuc ad præsens locus ille dicitur *la Carnale* ; Abila verò reperiebatur intus Ecclesiam , in qua venerabantur corpora SS. Martyrum Fortunati , Cai , & Anthes , quæ Ecclesia extra Ciuitatis muros reperitur , ibiq; à trabe lapso ob crimina obscena cum quadâ puella foedissima super eiusdè Ecclesiæ altari publicè patrata repêrè occubuit . Electus deindè Abimalec in Ducem fuit , diùq; Ciuitatem vexauit , tandem cuncti Saraceni ab Vrbe Salernitana in Siciliam expulsi fuere , à quo Regno denuò egressi Citarium , nec non Fontem Salerni portum petierunt : demùm anno 880. à Salernitanis fugati : Princeps verò languore correptus , principatu deposito , in Diui Benedicti familiam se reposuit , summis votis expetens ad Cassinense Cœnobium deferri , sed cum ob Saracenorum incurSIONem id fieri non posset , Teanum delatus est , vbi vitam finiens , tumulatus fuit , vt Vuion (b) scripsit : Ecclesiam Sancti Maximi , quæ per Monasterium Cauense Sanctissimæ Trinitatis olim possidebatur , ædificauit , vt in tabulis dicti Sacri Monasterij habetur descriptum .

(a)
Iac. cit.

(b)
In lign. vit.
lib. 4. cap. 37
& lib. 1.
Chron. Cas-
sin. cap. 41.

12

De Rebus Salernit. 25

In nomine Domini Dei Saluatoris nostri Iesu Christi. Regnante Dom. Ludonico Imperatore Augusto, anno Deo propitio, vigesimo mensis Nouembris 2. Ind. Ego Gauferius Diuina gratia Princeps filius quondam Danferij Principis, diuino auxilio me adiuuante, intus hanc Salernitanam Ciuitatem super ipsa fistula propinqua casa mea, à fundamine usq; ad culmen Ecclesiam Dei adificauit in honorem, & vocabulum Sancti Maximi Confessoris Domini nostri Iesu Christi, &c.

13 Guaimarius filius dictus Malamemoriae, successit anno 894. vt Romualdus II. (a) asserit, è non paucis locis Moros extruxit: Ducatum Beneuenti obtinuit, Adinolfum expellendo, apud Salernitanos odio habitus: priuatè tandem viuendo in palatio dictae Ecclesiae Sancti Maximi, post quadraginta annos dominiij, vitam cum morte commutauit.

(a)
In Chronic.

14 Guaimarius II. iuuenis dictus Caluus, adhuc suo genitore viuente regnauit: Graeciae Imperatoris auxilio Saraceni omnes trucidati fuerunt, vt habetur (b) apud Marinum Freccia. Ope equitum quinquaginta Normadorum, qui naui à Terra Sancta deuenere: à quibus deindè Nortmandi Principes, ac Neapolitani Reges originem duxere, annos 37. regnauit: tandem à Lybitinae falce, anno 945. fuit raptus, in Cathedrali Ecclesia sepultus.

(b)
*Lib. 1. de
subfeud.*

15 Gisulphus Guaimari filius, etiam paruulus parenti succedendo regnauit, Beati Apostoli, Euangelistae, ac Martyris Matthaei corpus Lucaniae finibus inuentum, vt notatur per Baronium (c) & ex Erchemperti Historijs, è Pestana Ciuitate, anno 954. tempore Praesulatus Bernardi II. summa cum ueneratione in Urbem Salernitanam transtulit, cuius ad-

(c)
*Tom. 11. ad
ann. 954.*

D

uen.

26 Histor. Epitome

uentum Sanctus Gramatius II. Salernitanus Episcopus, vltimis eius vitæ horis his prædixit verbis : *Non post multa tempora Ecclesia Salernitana cælesti thesauro decorabitur , atq; ad supremum honoris apicem deducetur* : Festum verò dictæ Translationis singulis quibulq; annis pridie Nonas Maij solemniter per octo dies hymnis, rosas, & floribus, maximo Populi concursu celebratur: vniuersusq; Clerus, Abbates, ac Comprovinciales cuncti Episcopi primis Vespers, nec non Missæ solemniter interesse compellantur: ob illius aduentum, qui omnium primus hæbraicis litteris Euangelium scripsit, vt notat Diuus Hieronymus octauo post Saluatoris Ascensum anno: ex Marco Antonio Marsilio Columna (a) nam trium ordinum Coronam reportauit, simulq; Apostolus, Euangelista, ac Martyr extitit, vt dixit Urbanus II. (b) & habetur apud Romualdum II. Gisulphus verò Deo animam, anno 981. efflauit.

(a)
*Lib. de vit.
& gestis B.
Matthæi ca.*

2.
(b)
*In bull. ann.
1099.*

16 Landulfus à Sancta Agata, Capuæ Principis filius, cum Gisulphi proles non adesset, anno millesimo ad Principatus fastigium fuit electus: sub Ioanne Abbate in Diui Benedicti Religionem ingreditur: omnia hæreditario iure ad se pertinentia, se, suaq; Sancto Benedicto obtulit, & in humilitatis suæ proposito perdurans, quicuit in pace, & in Casino sepultus, (c) inquit Vuion.

(c)
Loc. cit.

17 Ioannes de Lamberto Longobardi filius ad Principatus culmen euectus, optima fama, anno 1030. obiit.

18 Guaimarus Balbus filius successit, eiusq; ope Pandolfus Capuæ Princeps, qui apud Germanos carceri detinebatur, libertati donatur, vt narrat Iulius

De Rebus Salernit. 27

lius Cæsar Capacius : (a) tandem immanis, ac crudelis factus, diris vulneribus, anno 1052. à Salernitanis triginta sex plagis perfoſſus, magno cum ludibrio in eius cadaver inſeuierunt, vt in Caſſinenſi Chronica (b) legitur, ac in dicto Chronicon Romualdi II. ac apud Anonimum Caſſinenſe.

(a)
*Lib. Hiſtor.
Neapol. cap.
12.*

(b)
*Lib. 2. cap.
86.*

19 Giſulphus II. Longobardorū nouiſſimus, occiſo eius Patre Guaimario, in Salernitanos Parentis cæde animaduertit, ac quadraginta reos trucidauit: qui etiā Alexandri II. Concilio Salerni habito anno 1069. interfuit, ſic etiam illo celebrato Romæ à Gregorio VII. anno 1079. in quo Robertus Guiſcardus Nortmandorum Dux, eius affinis, Eccleſiæ bonorum occupator, excommunicatus fuit: per meſes ſeptem Salernum obſedit: tandem die 17. Septembris 1076. fugam arripuit, Giſulphus verò Romam, ac Ciſalpinam Galliam petijt, & è Longobardorum linea poſtremus Princeps Giſulphus fuit.

20 Robertus Guiſcardus Nortmannus Aſtutus, ſeu Ingenioſus dictus, Tancredi filius Dux Apuliæ Calabriæ, ac Siciliæ, primus ex Nortmannorum genere Salerni Princeps: Ciues beneficijs multis cumulauit, magnificum ingentisque molis Templum conſtruxit, in quo anno 1076. Euangeliftæ Matthæi corpus collocauit, vt ex Summonte (c) habetur: Pontificis iuſſu Beneuentum vexare deſtitit, Græcos clauſe vicit, à Gregorio VII. vocatus in mole Adriani, magno exercitus apparatu Romam proſectus eſt: ob cuius aduentum territus Henricus III. Imperator, Senam ſe contulit: Robertus autem ſtrenuè pugnans Capitolium, aliaq; proximiora Caſtra igni dedit: tandem die 13. Februarij 1084. Pontificem in

(c)
*Nella 1. par.
te dell' Hiſtor.
di Neapol. cap. 13.*

28 Histor. Epitome

(a)
Histor. d'I-
tal. tom. I.
fol. 7.

(b)
In Vita
Gregor. VII.

(c)
In sua Chron.
nic.

(d)
Lib. I. Nea-
pol. Histor.
cap. 10.

(e)
Nel Com-
pend. dell'
Histor. di
Rom. fol. 230

(f)
De Episc. &
Archiep. Sa-
lernis.

(g)
In sua
Chron.

(h)
In Ital. Sa-
cr.

propria Sede collocavit, ut Historici cuncti testan-
 tur, præsertim Brianus. (a) Romanorumq; incon-
 stantiam videns, Salernum tamquam in locum tu-
 tum, & fortem secum Pontificem duxit, ubi anno
 1085. die Dominico 25. Maij ad beatiores sedes
 euolavit: eiusq; vltima verba fuere. *Dilexi iustitiam,*
& odimi iniquitatem. Sic scripserunt Paulus Bernrie-
 densis, (b) Anonimus Cassinensis (c), Capacius.
 (d) Et Zappullus (e) testatur in successorem San-
 ctissimi Pontificis Gregorij, Salerni in Summum Pon-
 tificem Victorem III. à Cardinalibus, ac Episcopis,
 ibidem existentibus electum fuisse, ut Musca (f) no-
 tauit, prius namque dicebatur Desiderius Abbas
 Montis Cassinensis. Robertus Ciuitates multas
 Campaniæ, Apuliæ, ac Greciæ summa cum laude,
 depressit: duos habuit filios, Boemundum, & Roge-
 rium: Primus in Syriam cum exercitu profectus est:
 Secundus Apuliæ, & Calabriæ Ducatum obtinuit:
 demùm anno 1079. ut ait (g) Romualdus II. apud
 Insulam Coropoli in Grecia Deo animam dedit, an-
 no Ducatus eius 26. ætatis 72. ut narrat (h) Vghel-
 lus, eiusq; iussu in Ecclesia Sanctissimæ Trinitatis,
 quam ipse in Ciuitate Venusiæ construxerat, fuit se-
 pulchus, ubi legitur.

Hic terror mundi Guiscardus, hic expulit Urbem
Quem Ligures Regem, Roma, Alemannus habes
Parthos, Arabs, Maceduq; plalanx nō texit Alexim,
At fuga, sed Venetum, nec fuga, nec pelagus:
 ita Baronius.

21 Rogerius patri Roberto anno 1086. in Prin-
 cipatum successit quamquam maiori parte status ab
 eius germano Boemundo priuatus fuisset ob diffi-
 dum

De Rebus Salernit. 29

dium inter eos : multa à Parente omiffa concessit, sequumq; gerendo bellum, Tarentinam Ciuitatem adeptus fuit, ad non pauca Romanorum loca se contulit, cum à fide Pontificis defecissent: post 26. sui Ducatus annum, ætatis suæ maior 30. annis, mense Februarij, anni 1111. diem clausit extremum, vt Falco Beneuentanus (a) scripsit: in Diui Matthæi Ecclesia, quam genitor construxerat, vniuersali luctu sepultus, ex Romualdo II. (b) habetur.

(a)
In Chronico

(b)
*In sua
Chronica*

22 Gulielmus filius Rogerij principatum accepit: à Gelasio Apuliæ, & Calabriæ Ducatus habuit inuestituram: à Paschale Pontifice vexillum obtinuit: à Gregorio anno 1018. confirmatum, Constantino-
polim adiit ob filijæ Alexij Imperatoris matrimonium, sed tempus inaniter duxit: loca multa à Rogerio Comite Siciliæ detenta, redeundo inuenit: hilariter à Salernitanis fuit receptus: die verò 5. Septembris anni 1121. Calistus Pontifex Salernum venit ob pacem confirmandam cum Gulielmo, & Rogerio, vt Falco Beneuentanus notauit, ac (c) Vghellus scripsit: eodemq; tempore Romualdum Diaconum Cardinalem Salerni Archiepiscopum consecrauit. Honorius Papa cuncta priuilegia ei confirmauit: filiam Ducis Apuliæ vxorem duxit: postremò in Messana Cinitate, anno 1126. Rogerium hæredem instituit: sequenti verò anno VII. Kal. Augusti occubuit, sic Falco Beneuentanus, (d) & Girardus (e) scripsere. Regnauit annos 17. & menses 10. in Salernitana Basilica humatus, quam Robertus Dux auus à fundamentis ædificauerat, ex Romualdo II.

(c)
*Tom. 9. Ital.
Sacr.*

(d)
*Chronica. Romanal.
anno Ecclesiast.
ann. 1121.
n. 1.*

(e)
*Nella 3.ª parte
del suo Diar.*

23 Rogerius Siciliæ Comes Neapolis Rex Salern-

30 Histor. Epitome

lernum venit, honorificè à Salernitanis receptus, Princeps à Caputaquensi Episcopo vnctus. Titulus, ac Principatus Salerni ad Reges peruenit anno 1130. cuncta Salernitanorum priuilegia confirmauit, illorumq; fidelitatem magnoperè commendauit, vt habetur ex priuilegio, (a) Datum Salerni, anno 1137. in quo præcipuè legitur. *Sola Italia Salerni Ciuitas fidelitatem intemeratam conseruauit.* In Siciliam redijt anno 1128. Honorius Apuliæ Ducatum ei concessit: Concilio habito Romæ anno 1130. primus Siciliæ Rex fuit coronatus. Kal. Martij Anacletus Pontifex Salernum venit, & denuò anno 1132. Vxo- res quatuor habuit, Airoidam filiam Comitis Casertæ: Albiram filiam Regis Hispaniarum: Sybillam sororem Ducis Burgundiæ: & Beatricem filiam, vel vt alij aiunt Comitis Restæ sororem: plures habuit filios: varia gessit bella, præsertim cum Innocentio II. Pontifice, anno 1134. Demùm Siciliæ Regnum, ac Apuliæ Ducatum obtinuit, Ecclesiæq; feudataris remansit, & Salerni Principatus ad Siciliæ Reges fuit trās latus: febre postremò oppressus, anno 1149. obiit: Panormi sepultus: regnauit annos 18. & menses 5. eius vitæ 59. vt (b) scripsit Mazzella.

24 Carolus Andegauix Rex, Ludouici VIII. Regis Galliæ germanus, qui Fogiæ occubuit 1288. Principis Salerni titulum, anno 1269. suo filio Carolo contulit: Mariam vnicam filiam Regis Vngariæ vxorem ei dedit, & Carolus II. Rex Neapolis circa annum 1284. fuit appellatus: tandem die 5. Maij 1309. ex hac vita discessit: ætatis 62. Regni 40. & dies 7. Neapoli in æde Diui Dominici Maioris, quam ipse fundauerat humatus, licèt ad Prouentiam deinde

(a)
Ex Archiuo
Ciuitatis Sa-
lerni.

(b)
Nelle vite
de i Rè di
Napoli.

De Rebus Salernit. 31

dè translatus : Cor verò in marmorea vna in dicta Ecclesia seruari iussit, vbi legitur.

Cōditoriū hoc est Cordis Caroli II. Illustrissimi Regis Fundatoris Conuentus , anno Domini M. CCC.IX.

27 Carolus III. Rex dicti Caroli II. Vngariæ Regis primogenitus , Salernitanus Princeps , Margaritam Mariæ sororis Reginæ Ioannæ I. filiam vxorem duxit , quæ Ecclesiam Sanctæ Mariæ Incoronatæ Neapolis , vbi coronata fuit, extruxit : Carolus verò die 2. mensis Iunij 1386. in Ciuitate Vigiz obiit, ætatis 43. mensium 6. & dierum 10. vt Mazzella (a) notauit.

(a)
Loc. cit.

Et postea ad inferiores Dynastas Salerni principatus est translatus.

26 Iordanus Columna Martini V. germanus à Ioanna I. anno 1419. Princeps fuit creatus.

27 Antonius Columna filius successit anno 1423. vsq; ad annum 1433.

28 Raymundus Vrsinus Nolæ Comes, Salerni principatum à Rege Alphonso obtinuit cum potestate naturalibus eius filijs Statum diuidendi, scilicet Felici Principatum Salerni: Nolæ, & Sarni Comitatum Danieli: & Atripaldæ Iordano: Serenissimi titulo Raymundus fuit decoratus , vt in Archiuio Sanctæ Annæ de Nuceria extat memoria : ex hac vita demum anno 1458. migravit.

29 Felix Vrsinus Andagauensibus , non Regi Ferdinando Aragonensi adhærendo, quamquam illi anno 1460. pepercisset , denuò de eius fide dubius, quia Renato Andagauensium Regi adhæsit , dicto anno Principatu priuatus fuit.

30 Robertus Sanseuerinus Marfici Comes, Magnus

32 Histor. Epitome

gnus Regni Admiratus mense Ianuarij, anno 1463² Principatus possessionem obtinuit, Regio Fisco successi, defecit, vt diximus à Ferdinando Rege dictus Felix: potestatem adeptus fuit pecunias cudendi, lesæ Maiestatis offensas condonandi, multisq; alijs fruebatur priuilegijs: Serenissimi titulo fuit insignitus, vt ex Regio Archiuio (a): eximiam Neapoli ædificauit ædem, in qua ad præsens est conspicua, & celebris Ecclesia sub titulo, auspicijs, ac protectione Immaculatæ Conceptionis Deiparæ, domus professa Societatis Iesu: multa equidem Robertus fecit: ac tandem communi gemitu anno 1475. Deo animam efflauit: Salerni in sacra Diui Matthæi æde sepultus.

31 Antonellus Roberti filius ex Catharina Sfortia natus, anno 1478. successit, Regem ob non confirmationem officij Magni Admiratus odio habuit, assiduè Salerni morabatur, mandata Regis paruifaciens, Constantiam Montisfeltriæ filiam Fiderici Ducis Urbini vxorem duxit: cum Regni Baronibus contra Regem conspirauit: filiumq; Fidericum, Salernum veniens, vinculis alligauit: sedato Rege, contra Barones, & foedere inito cum Antonello, conditione, vt è Regno exiret, ac in Sinigaliam proficisceretur, in qua postmodum ex hac vita migravit, & in Principatum eius filius successit.

32 Robertus II. vxorem habuit D. Mariam de Aragonia filiam D. Alphonfi Ducis Villahermosæ Regis Ferdinandi fratris, quæ mense Ianuarij in lucem dedit D. Ferdinandum Sanseuerinum vltimum Salernitanorum Principem, Caroli V. Imperatoris Patruelem, vt Franciscus de Pietri (b) narrat. Robertus

(a)
fol. 78. 1461.
62. 63.

(b)
Nel lib. 1.
dell' Histor.
Neapolet.
cap. 7.

De Rebus Salernit. 33

bertus verò Agropoli die 2. Nouembris 1508. perijt: Salernum deindè ductus, ac humatus.

33 Ferdinandus infans D. Berardino Villamarina Capacij Comiti, ac Regni Admirato fuit à Rege datus: nec non sub Berardini Ogeda Magni Aulici, ac D. Antonij Mari Iberi sanguinis Regij custodia: illumq; latinam, ac græcam linguam Pomponius Gauricus docuit. Vxorem duxit D. Isabellam Villamarinam vnicam filiam dicti D. Bernardi: Princeps digna multa egit, è Regno hostes eiecit, pacemque restituit: Bononiæ Caroli V. coronationi interfuit, contentionemq; ob præcedentiam cum Marchione Astorghæ iniit anno 1530. & anno 1535. magno honore contra Turcas adhæsit Cæsari: sic etiam in Flandria; ac in Germania: die 24. Nouembris eiusdem anni Salernum Imperator venit, vbi splendidissimè, ac lautè per quatuor dies à Principe hospitatus est: cui anno 1541. in bello Iuliæ Cæsareæ, licet tenui sorte adhæsit. Postmodum anno 1548. cum Placido de Sangro ad Cæsarem à Neapolitana Ciuitate ob causam Sanctæ Inquisitionis ponendæ missus: illinc tamen rediens à D. Petro de Toletto tunc Vicerege fuit perperam receptus: anno 1551. 3. Idus Iunij scopli ictu à Perseo de Rogerijs propè Cauensem Ciuitatem è Neapoli veniens in femore percussus: Perseus ab innumeris hominibus fugatus, in Cauensibus montibus captus, per annum in carcerem detentus: tandem Neapoli caput ei fuit obstruncatum. Ferdinandus non parum (vt fama erat) à dicto D. Petro vexabatur: indignatione propterea succensus è Regno Paduam migravit, deindè Venetias profectus est, vbi per plures menses incoluit: &

E

licet

34 Hiftor. Epitòme

(2)
Nella Cbro-
nolog. del
Mondo.

licèt gratas à Carolo V. quæreret aures, nunquam ei concessum fuit: demùm coram Hispaniæ Oratore Venetijs residente, ac Senatu, cuncta, quæ in Regno possidebat, renuit, fidelitate eius Regis Caroli destituta, ad Christianissimum Regem Henricum II. profectus est, anno 1552. vt Sansouinus (a) refert: demùm Bizantyum cum Gallorum classe transfetauit, Turcas pro Regni debellatione aduocando: in Insula Chio Princeps remansit, deindè à Solimano vocatus, honorificè cum eius familia fuit receptus: at vanitate, & viribus amoris ductus, breui suam existimationem amisit, ludibrioq; factus, ad Galliam absq; Turcarum classe redijt: Castri verò morabatur Princeps, quando quidam suus semper, & vbique familiaris Romam ab eodem Principe missus, à nummorum copia corruptus, si Principem morti daret, de quo Ascanij Columnæ ope, admonitus Princeps, iussit dictum familiarem è Castro eijci, ac cum denuò intromitti instetisset, palàm tunc Princeps manifestauit patranda, illumq; iustitiæ tradidit, qui cuncta confitendo, turpiter fuit morti datus. Et quamquàm Hispaniæ, ac Galliæ Reges tunc pacem iniungere: Henricus Rex gratiam pro dicto Principe assequi minime valuit: en tandem malè vltimum suum clausit diem.

At quia Vxor auxilium Principi ferebat, hęc diù fuit detenta: in Hispaniam deindè missa, vbi Imperatoris filia Lusitaniæ Princeps, ac Iberus Princeps multo eam dignati fuere honore, necnon Cæsarem allocuta, eiq; permissum, vt in eius dominatu liceat permanere: vndè rediens ab apoplexia in itinere oppressa, extremo Salernitanorum, ac Neapolitanorum luctu occubuit.

Re:

De Robus Salernit. 35

Regia ex indè Salernitana Vrbs reperitur, imò Regum Regia, & Cæsarum Sedes, vt ex Marino Freccia (a) scriptum habetur.

(a)
Lib. 1. de
subfend.

De Ecclesijs Salernitanis.

C A P. VI.

INVNERATIS iam Salernitanis Dynastis, Sacras describemus ædes, præsertim maiorem Basilicam, in qua colitur corpus Matthæi Galilei ex Alpheo patre Tribu leui, Apostoli Euangelistæ, & Martyris, qui in altare, in quo Sacra confecerat, ecce clam ab Hirtaco Littor pessimus mittitur, qui Beatissimum Apostolum adhuc orantem bis, teruè in viscera pugione transuerberauit XI. Kal. Octobris à Christi Natalibus, anno 68; quod cum Populus malè accepisset, turmatim lignis, ac pice ad Regis palatium currunt omnes, viuum enim Regem cremare intendunt, at Popularis ira à Diaconis, & Sacerdotibus compescitur, vt narrat (b) Marcus Antonius Marfilius Columna: In Æthiopia Regiæ Ciuitatis Tarrij sepultum sacratissimum corpus remansit, vsq; ad anqum 320. quæ à Barbaris destructa, Brittani Mercatores eò appulsi, Apostoli monitu, eius corpus in minorem Britanniam ad Promontorium hodie Diui Matthæi nuncupatum, ex Oliuare (c) ad Regiam Ciuitatem Leggiam dictam transfuxerunt, ibi per annos 50. permansit. Leggiam verò anno 379. deuastata: nauis glorioſi Apostoli corpus

(b)
De Vit. &
gest. B. Mat-
thæi cap. 4.

(c)
In Scholys
ad Melam
lib. 1. cap. 3.

36 Histor. Epitome

pus ad Lucaniæ partes trasferitur ad paruam Ecclesiam propè Pestanam Ciuitatem, ad Cathedralē, deindè per annos 584. requieuit: anno verò 954. die 6. Maij è Pestana Ciuitate Salernum Apostoli corpus ad Cathedralē Ecclesiam deportatur, sub titulo olim Sanctæ Mariæ Angelorum, nunc Sancti Matthæi Apostoli, & Euangelistæ Ciuitatis Patroni, eximia, ac admirabili architectura constructam, pomposè, ac splendide exornatam circà annum Dominicæ Incarnationis 1075. peculiari Ducis Roberti ære, vt ex marmoreis, ac triumphalibus ante templi parietes insculptis tabulis constat, in quibus legitur.

*A. M. & Euangelistæ Patrono Vrbis;
Robertus Dux R. Imp. Max. de
arario peculiari.*

Diuinum enim numen omnimodè omni tempore colendum. Iure Deo Diuisq; ædificandæ sunt Sacræ ædes, sine quibus vix rectè Deo cultus exhiberi potest. Religio namque firmissimum iudicatur principatus firmamentum, quam si Princeps neglexerit, à Deo quoq; negligetur: hinc Horatius cecinit.

*Dj multa neglecti dederunt
Hesperia mala luctuosa.*

Ad cuius Ecclesiæ fauorem Alexander II. Salernum conuocat Episcopos, & Abbates anno 1068, Ex Abb. Vghello. (a)

Metropolitana huius Basilicæ per marmoreos
gra-

(1)
Tom. 9. Ital.
Sac. de Hy-
drunt. Ar-
chiep.

De Rebus Salernit. 37

gradus patet ingressus: in summis verò scalis, vnica tantum præclara ianua cum marmoreis figuris videtur, ad cuius latera duo adhuc marmorei conspiciuntur leones: in eius vertice legitur.

Dux, & Iordanus, & Princeps Capuanus regnent æternum cum gente colente Salernum.

Ad atrium quadrilaterum ingreditur cum porticis supra marmoreas columnas firmatis, necnon circumcirca cum monumentis, in quibus nobilissimorum cineres seruantur: in cuius medio perennis fons vnico marmoreo granito lapide fabrefacto cubitorum triginta latitudinis in gyrum emensæ conspicitur.

Cohæret statim atrio augustissima ipsa Basilica, amplitudinem omnem excedens, ornatu, magnitudine, & prospectu pulcherrima cum multis marmoreis, & porphyreticis lapidibus miro, ac singulari artificio compositis, vermiculato pavimento decorata: plurimis Prælatorum splendidissimis vni exornata: ita vt nec in hoc Regno æqualis, nec pulchrior in Italia conspici potest: omni ex parte à præuatorum ædificijs separata: cum quadrata turri campanili, altitudinis cubitorum biscentum, ex qua Campanæ miræ magnitudinis pendent iussu Antistitis Villelmi constructa, vt legitur

*Tempr Magnifici
Reg. Rog. VV. Ep̃s
A. M. & Plebi Dei*

Necnon propè hanc Cāpanilim turrim est Coemeterium, quod terra Sancta dicitur: in altera dicti Coemeterij ianua insculptum videtur.

Hanc

38 Histor. Epitome

*Haec septima sit tibi terra lenis
Quisquis huic tumulo posuit ardente lucerna
Millies cineres aurea terra tegat.*

In Occidentali dicti atrij parte in marmoreo tumulo circumcirca legitur.

Hic iacet Rev. in Christo pater Dominus Antonius Syracæ Episcopus Acernensis, qui obiit anno Domini M. CCCC. XXXVI. die VI. mensis Iulij XIV. Ind.

In parte Septentrionali in nobili ysapichæ familiarum tumulo conspicitur.

Hoc sepulchrum est Fortunati ysapichæ de Salerno.

Orientem versus propè æneam ianuam in tumulo est scriptum.

Hic iacet corpus sapientissimi Indicis Benedicti Rotundi de Salerno Iurisperiti, qui obiit anno M. CCCC. XXVII. die VII. mensis Novembris VI. ind. cuius anima requiescat in pace. Amen.

A templi fronte tres numerantur ianuæ, mediæ æneæ egregiæ amplitudinis, quam plurimis exculptam figuris, pulcherrimamq; consandam curavit Landulfus Butrimile, in sculpta verò extant.

Præmagna culpa trahit omnes crimina multa,

*Qua rogata pro me, semper Matthæe Magistrum
Limina quærentes Sancti vos conspicientes*

*Hoc opus à dona Saluator crimina plura
Discite Landulfo Butrimili Protoscalastro,*

*Noscite me natum simul hic, & terra mandatum
Landulfus Sebaston, Sanctus Matthæus*

Gisana Sebaston, & uxor eius.

In culus portæ epistolio hæc præstant verba legentibus.

A Du-

De Rebus Salernit. 39

A Duce Roberto donaris Apostole templo

Pro meritis Regno donetur ipse superno.

Intus dictam æneam ianuam Occidentem versus,
sic scriptum apparet.

*Hic iacet Dominus Philippus de Sanctomagno Dei
gratia venerabilis Caputaquensis Episcopus, qui obiit an-
no ab Incarnat. Domini M. CCC. XXXVI. mense In-
lij, III. Ind. cuius anima per misericordiam Dei requie-
scat in pace. Amen.*

Honorificè adhuc sepultus videtur Matthæus de
Porta cum hac inscriptione.

*Anno Domini M. CC. LXXII. Ind. II. Dom. Matthæus
de Porta Salernitanus Archiepiscopus, obiit die Nata-
lis Domini.*

Ante maiorem ianuam æneam humatus iacet Ni-
colaus Piscicellus Salernitanæ Ecclesiæ Præsul cum
hoc epitaphio ob prætereuntium pedes exeso, dum-
taxat legitur.

————— *Hic Piscicellus Præsul*

————— *Nicolaus in Vrba*

————— *Ossa dabat humus merita* —————

————— *in arca* —————

Marmorea clausit Præsul, & ipse ———

Nepos.

Aliud epitaphium conspicitur in sepulchræ la-
pide Nicolai Piscicelli dictæ Ecclesiæ Archipræsu-
lis II. sic insculptum.

Pijssimi Patris Nicolai Piscicelli

Optimi Præsulis Salernitani

Ossa

Anno Salutis M. CCCC. XXI.

Ex

40 Histor. Epitome

Ex parte altera di&æ portæ præclarus conspici-
tur tumulus, & circumcirca legitur.

*Hic iacet corpus viri magnifici Domini Ioannis
Grilli de Salerno militis, Iurisciuilis professoris: Vi-
ceprothonotarij Regni Sicilia, qui obiit anno Domini
M. CCC. XLIII. die XXIII. Aprilis XI. Ind. Auiniones
cuius anima requiescat in pace.*

Templum hoc duplici columnarum serie in lon-
gum diuisum videtur: necnon transuersus Andron-
ad Crucis instar Ecclesiæ spatium redigit: vsiuersa
moles est longitudinis passuum nonaginta, latitu-
dinis triginta, miræ, sed proportionatæ altitudinis.

Baptismalis fons vnico orbiculari lapide excisus,
amplitudine cubitorum sexdecim, in medio Eccle-
siæ est collocatus.

Suggestum, vbi diebus solemnibus Epistolæ, ac
Sancta Evangelia cantantur, egregiè vermiculatum,
super duodecim columnas positum conspicitur.
Confinile, ac perpulchrum suggestum in alio latere
quatuor porphyriacis columnis illud sustinenti-
bus videtur, in quo legitur.

*Romualdus II. Salernitanus Archiepiscopus precepit
fieri hoc opus.*

Priusquam ad Chorum ingreditur, effigies Nico-
lai Agello in sepulchrali lapide circum quem hono-
rificè insculptum apparet.

*Nicolao Agello Salernitano Archiepiscopo, Matthæi
Vuil. Regis Cancell. filio Ric. Comitis Agelli fratri,
qui Pontif. anno XL. salutis M. CC. XX. XI. Februa-
rij piè decubuit.*

Supra Chori ianuam in arcu musiuo opere fabre-
facto legitur.

Anno

De Rebus Salernit. 41

Anno Dominica Incarnationis M. C. LXXV. Ind. XIV. tempore magnificentissimi Domini Vullielmi gloriosissimi Regis Sicilia Ducatus Apulia Principatus Capua. Matthaei Illustris Vicecancellarius eiusdem Domini Regis magnus ciuis Salerni fecit, hoc opus fieri ad honorem Dei, & Apostoli Matthai.

Chorus magnificus perpulchrè ex tabulis fabrefactus cum vermiculato pauimento, necnon à tergo musiuus lapidibus circumsectus conspicitur, cum organo ex primis huius Regni, tempore Præsulatus Ioannis de Aragonia filij Regis Ferdinandi anno M. CCCC. LXXXII. Maximè à Præsule Carafa ornato, sicuti etiam marmoreum suggestum mirificè elaboratum, cum hac inscriptione videtur.

Vt templo decus adderet Gregorius Carafa suggestum hunc è marmore erigi iussit, qui eundem, ut authorem, sic primum habuisse gloriatur verbi praconem ipso Virgini Assumptæ in Cælum die; anno M. DG. LXIX.

Maius altare in dictæ Ecclesiæ androne est constructum, ac vermiculatum pauimentum, varijsq; lapidibus admirandum; strauit Romualdus II. vt ex sui nominis inscriptione porphyreticis literis conspicitur, dicente.

Hoc opus fieri fecit Dominus Præsul Romualdus II.

In quo altare est collocata statua Beatissimæ Virginis cum Sanctissimo suo filio; Sancta Maria Angelorum nuncupata, vbi etiam Sancti Felicis Mart. corpus requiescit, cuius festum die 30. Augusti celebratur.

A tergo dicti altaris in vermiculatis lapidibus insculptis vetustissimis caracteribus perquam eleganter ista leguntur.

F

Ne

42 Hiftor. Epitome

*Ne Populus temerè sacram prorumpat ad Aram,
 Sitq; salutiferis maior reverentia sacris.
 Sumptus, & arbitrium Vuillelmi Prasulis istis
 Marmoreis titulis hanc cinxit, & extulit Aram.
 Marmorea pulchra nitent varijs distincta lapillis
 O Matthae tua pulchra corona domus.
 Tu scis quanta fuit deuotio Prasulis in te,
 Deuoti memorem te decet esse tui.
 Non nisi Pontifici Sanctorum sancta patebunt;
 Cum veteri Populo victima taurus erat.
 Nec minus hac sacra sunt, quamuis sint peruia cunctis:
 Namq; nouo Populo victima Christus adest.
 Illius vituli species, quem panis obumbrat.
 Digna sumpta caro, languores quoslibet aufert.
 Exue te veterem quisquis vis sumere dignè
 Has epulas, hominemq; nouū nouus indue Christum.
 Magnifica, ac ampla Aspida vulgò Tribuna
 musiuo opere depicta retrò dictum maius altare ap-
 paret: vbi cubitalibus litteris hæc conspiciuntur car-
 mina.*

*Da Matthae Pater Patr. hoc det, & innuba Mater
 V: Pater Alphanus maneat sine fine beatus.
 Ecce Dei natum, sine Matre Deum generatum
 Prædicunt Vates nasci de Virgine Matre.
 Sic Christus natus, nostros remouendo reatus
 Vinit cum Patre in Cælo, & cum Virgine Matre.
 Ex parte Septentrionis Regalis Cappella, & Tri-
 buna apparent: in altari effigies Sanctissimæ Virg.
 Pietatis, ac Præcursoris Ioannis adsunt; manu egre-
 gij, ac non satis laudabilis viri Andreæ de Salerno:
 cui Sacello Regina Margarita Regis Ladislai mā-
 ter donauit feudū, seu Casale Sarignani situm in ter-
 rito-*

De Rebus Salernit. 43

torio, ac pertinentijs Sancti Seuerini, quod fuit viri nobilis Francisci Sarignani de Salerno militis: datum in Castro nouo, anno 1412. die 4. Aprilis, vt Abb. Vghellus (a) scripsit. Maria de Aragonia eidem Cappellæ donauit annuos redditus super dohanam Salerni, datum die 1. Nouembris 1529. ex Vghello (b), & Salernitani Principes propriam Aram illam semper existimauerunt, in qua Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum adseruatur, ac multæ Sanctorum Reliquiæ reconditæ sunt: prope dictum Sacellum aliud altare B. V. septem dolorum nuper est dicatum.

(a)
Tom. 7. Ital.
Sacr. de
Episc. & Ar-
chiep. Salerni.

(b)
Loc. cit.

In præclara alia Cappella adhuc cum simili Tribuna ex parte Meridiei dicta *la Crociata*, sed Sancti Michaelis Archangeli familiæ de Procida, etiam vermiculata musei operis, & circa emispherium legitur.

Hoc studijs magnis fecit pia cura Ioannis

De Procida dici, meruitq; gemma Salerni.

Aram hanc construxit, atq; dotauit Ioannes ille de Procida Salernitanus Patritius, Dominus Insulæ Procidæ, ac aliorum locorum, Manfredi Regis socius, familiaris, ac Medicus: vir memoriæ perennis, qui in vniuerso Siciliæ Regno Gallos omnes trucidari fecit: innumeras namq; Siculis inferebant clades, vt (c) scripsit Sanctus Antoninus Archiep. Floren: habuit enim Ioannes cum Regni Magnatibus concilium, simulq; conuenere, vt statuta die Martis in albis 30. mensis Martij, anni 1282. hora vespertina insulani omnes arma sub mulierum clamidibus celata sumerent, & in Gallos irruerent: insanum vt fertur se simulauit, & cum buccineo clangore ad

(c)
3. part. vi.
flor.

44 Histor. Epitome

cuiuscumq; insulani aures coniuratione denunciavit: statuta verò die, campana vesperæ tēpore pulsata, armis à mulieribus in Ecclesia testis, tanto vnanimi impetu, Galli omnes per totam insulam degentes repentè occisi fuere ad numerum sexaginta millium, adhuc foeminis, & prægnañtibusex Gallorum semine trucidatis, vt perpetuò eorum memoria ab insula deleteretur, & in hodiernum vsq; diem dicuntur, *le Vespere Siciliane di Giouanne di Procida*: cuius Petrarca (a) meminit dicens: *Sed undè magnus quidam vir surrexit Ioannes ille de Procida, qui formidatum Caroli diadema non veritus, & grauis memor iniuria, & maiora si licuisset ausurus, ultionis loco huic Regi Siciliam abstulisse: & quæ sequuntur: sic Rex Petrus de Aragonia Regni coronam diligentia, & opera dicti Ioannis adeptus est, vt apud Villanum, (b) Mazzellam, (c) Summontem, (d) Girardum, (e) ac Petrum Messiam (f) habetur.*

Plurimæ in dicto Sacello Sanctorum Reliquiæ reperiuntur: præcipuè marmorea statua cum candida arca, in qua Sancti Pontificis Gregorij VII. corpus veneratur, & insculptum sequens visitur epitaphium.

Gregorio VII. Scaen.

Pontif. Opt. Max.

*Eccles. libertati vindici acerrimo
Affectori cōstantissimo, qui dum Rom.
Pont. auctoritatem aduersus Henrici
Perfidiam strenuè tutor
Salerni Sancti decubuit
A. D. M. XXCV. VII. Kal. Iunij.
M. Ant. Columna Marfil. Bononic.
Archiep. Salern.*

Cam.

(a)
In suo itinere.

(b)
Lib. 7. histor. cap. 61.

(c)
Nelle Vite de i Re di Nap. fol. 81.

(d)
Histor. Napol. part. 2. lib. 3. cap. 1.

(e)
Nel suo Diario.

(f)
Nella 2. felina renouat.

De Rebus Salernit. 45

*Cum illius corpus post quingentos circiter annos
Sacris amictum, ac ferè integrum reperisset.
Ne tanti Pontificis sepulchrum memoria diutius careret.*
M. P.

*Gregorio XIII. Bononien-
Sedente*

A. D. M. D. LXXVIII. Prid. Kal.

Quintil.

Cuius Sanctissimi Pontificis duorum miraculo-
rum memoria prætereunda non est : profugo namq;
Gregorio Salernum introeunte : rusticus quidam
intra se dixit : en author præliorum , & seditionum,
postquam totum commovit orbem , hanc tandem
venit perturbare Urbem : his ità cogitatis obmutuit :
ad Gregorij deindè pedes ductus , suum confitendo
errorem : ab eodem sancto pristinae saluti restitui-
tur .

Defuncto , ac sepulto Sancto Pontifice nocturno
silentio subintroierunt fures , propter induvias namq;
pontificales sepulchrum aperire intendebant : at tan-
tæ vehementiæ ventus obuius eis fuit , vt cunctæ
lampades , quæ in B. Matthæi crypta erant accensæ ,
extinctæ fuere : ipsi verò in amentiam cadentes , tam-
diù fuere , quousq; Cleri , Populiq; spectaculum fie-
rent , vt (a) Paulus Bernriedensis antiquus Scriptor
narrat .

Propè dictam Aram effigies , ac magnificum mar-
moreum Sepulchrum inspicitur Gregorij Carasæ
Archiepiscopi cum his inscriptionibus.

D. O. M.

*Gregorius Carasa Archiepiscopus Salernitanus,
Cui libertas Ecclesiastica*

Cordi

(a)
*In Vit. Gre-
gor. VII. Pæ-
sif.*

46 Histor. Epitome

Cordi fuit,

Hic

Mortuus iacere delegit vixit

Gregorius VII. Pont. Max. libertatis eiusdem

Vigil assiduus,

Deque hoc Canonicorum Collegio

Optimè meritis

Excubas adhuc, licet cubet

Ætatis sue Anno LXXX. Mens. VI.

salutis M. DC. LXVIII.

Inscribi voluit.

In sepulchrali verò lapide legitur.

Gregorio Carafa

Tum Cassanensi, tum Salernitana

Insula Claro

In ade Diui Gregorij VII.

Nominis congrua, & virtuti

Inter Clericos Regulares Generali

Inter Theologos scriptores eximio

Animi liberalitate omnibus charo

Dum viveret:

Omnium fletu digno

Dum moritur:

Ex Gurrello Marefcallo,

Qui primus fuit Carafa sanguinis auctor,

Ex Gurrello Aurilia Regni Prothonotario

Ioseph Aurilia Nepos amantiſſimus

P.

Obijt Salerni die xxiii. Februarj anno Domini

M. DC. LXXV.

*Dignissimus hic Præsul pia Pastore digna multa
egit, præsertim præclaras Aras, vnam Diuo Gaeta-
no,*

De Rebus Salernit. 47

no, alteram B. Andreæ de Abellino in Androne Ecclesiæ dicauit, cum inscriptionibus his.

D. O. M.

Gaetano Thianco

Inter Diuos nupèr relato:

Clericorum Regularium

Quàm percelebri Institutori:

Optimo Parenti, & Patrono.

D. Gregorius Carafa

Tàm inclyta, ac pia Religionis

Generalis iam Præpositus

Cassanensis post Episcopus

Nunc Salernitana Urbis Præsul

Sacellum hoc

Ob plurima accepta beneficia dicauit.

Anno Sal. D. M. DC. LXXI.

D. O. M.

Andrea Abellinensi

Aram hanc

Gregorius Carafa

Salernitanus Antistes extruxit.

Ne communi Patri Gaetano

Sanctus deficeret Collega,

Et cui uiuo obsequia præstitit.

Mortuo veneraretur memoria

Anno Domini M. DC. LXXI.

In marmorea tabula pro Archipræsule Ludouicò
de Torres hoc legentes aspiciunt cenotaphium.

D. O. M.

Ludouicò de Torres Malacitano

Huius Sanctæ Ecclesiæ Archiepiscopo:

Insigni in Deum pietate,

In

*In pauperes misericordia,
 In amicos studio
 Ob spectatam in publicis
 Apostolica Sedis muneribus
 Operam Summis Pontificibus
 Sui temporis egregie caro
 Vixit annos LVIII. menses XI. dies XXV.
 Obijt idibus Augusti M. D. LIII.
 Ludovicus de Torres Vtr. Signas. Refer.
 Patruo magno posuit.*

Insculptum in marmoreo tumulo iuxta Sacra-
 rium legitur.

*In hoc tumulo iacet corpus Rev. in Christo Patris Do-
 mini Bartholomaei de Aprano de Neapoli decretalium
 Doctoris, permissione divina Archiepiscopi Salernitani,
 qui obiit anno Domini M. CCCC. XIV. die IX. mensis
 Septembris VIII. ind. cuius anima requiescat in pace.
 Amen.*

Propè Diui Gaetani Sacellum adest sepulchrum,
 & circumcircà legitur.

*Hic iacet corpus Rev. in Christo Patris, & Domini
 Don. Thomasy de Sanctomagno Dei gratia, venerabilis
 Caputaquensis Episcopi: qui obiit anno ab Incarn. D.
 M. CCC. LIII. die X. mensis Iulij VI. Ind. cuius anima
 per Dei misericordiam requiescat in pace. Amen.*

In eodem latere ad magnificum valdè commo-
 dum, & illustre Archiepiscopale Palatium patet in-
 gressus.

A parte Meridiei extra Chorum Thomas Carafa
 Episcopus Caputaquensis cum infra scripto epita-
 phio humatus iacet.

Tbo-

De Rebus Salernit. 49

*Thoma Carafa Marcelli filio Neapolitano V. I. D.
In Romana aula viriusq; Signaturæ Referendario,
Intimo Gregorij XV. ac Urbani VIII. P. à cubiculo:
Vulturaliensi, deinde Caputaquensi Episcopo:
Ob publica Patria negotia ad Philippum IV. adlegato,
Tot dignitatum titulis claro,
Morum suauitate, prudentia, pietate præclariori:
Thomas, & Ioannes Baptista fratres
De Genitoris Patruo benemerenti:*

Hic

*Vbi Gregorius Carafa Archiepiscopus Salernitanus hospes
Diem supremum clauserat PP.*

Anno Domini M. DC. LXVIII. ætatis suæ LXXVII.

*In Ara familiæ de Calce præclarus Tribunus mi-
litum videtur, sub quo legitur.*

*Ioannes Antonius à Calce Neapolitanus sub Carolo
V. Cas. multis viriliter gestis, Eques Auratus, & Po-
tentissimi Regis Philippi II. Tribunus militum, Ciui-
zella à Gallorum oppugnatione fortiter defensa Præcla-
rus sibi, posterisq; fecit. Anno cl. IC. LXXII.*

*In Cappella de Palearia ad parietes adscriptum
adest.*

Angela iacet hic Palearia

Gentilitio splendore, an propria virtute clarior

Incertum:

Hinc pernetusti generis amplitudo

Amorum gloria

Supremis Magni Cancellarij, ac Camerarij muneribus,

Castrosum, Oppidorumq; Dominatu

Apicij, Luceria, Manupelli Comitatus

Percelebris,

Pudicitia, prudentia, fortitudine supra sexus vires

G

Ad-

50 Histor. Epitome

Admirabilis,

*Honorum ea fastigia Thomasia illa Palearia
Ad Vrsinos Romanos. Principes connubia transtulit,
Angelicas hasce virtutes, Angela hac
Caelestes adepta thalamos, transtulit ad Caelestes :
Vixit annos LIII. menses IV. dies X. horas XVIII.
Obijt anno Sal. clv. lxxi. VI. Kal. Decembris.
Sequitur Regij Consiliarij Iacobi Caputgrassi tu-
mulus, circa quem legitur.*

*Hic iacet Dominus Iacobus Caputgrassus de Salerno
Iuris civilis Professör, Regius Consiliarius, & familiaris,
ac Curia Vicaria Regni Iudex : obijt anno Domini
M. CCC. XL. Die Dominico penultimo Iulij VIII. ind.
eius anima per misericordiam Dei requiescat in pace.
Amen.*

*In Ara Maiorum de Granito iacet Mattheus Pre-
sul dignissimus, à Cauensi Episcopatu ad Amalphi-
tanam Ecclesiam positus : vbi suo Capitulo legata
pecunia pactus fuit, vt singulis diebus, in fine Cõple-
torij decantetur Antiphona Salve Regina : magno
namq; amore erga Deiparam Virginem flagrabat:
virtutum omnium sapientia claruit, habetq; in mar-
mo reo tumulo hoc epitaphium.*

*Matthæo Granito Cauensis primùm, mox Amalphi-
tano Antistiti, Io: Aloysij filius, qui morum nobilitati, virtu-
tibus, ac litteris suam addidit : sublatus anno etatis LIX.
die Mayj XXX. anno M. DC. XXXVIII. Adiacet filio
Orinthia de Afflitto Casaris. V. C. & Vittoria ex Fuscis
Rauello genita extincta, anno etatis LXXX. die XXV.
Augusti M. DC. XXXV. Matri, Fratriq; dulcissimis.
Franciscus Antonius amoris, ac doloris haeres. P.*

In altera Sacelli parte legitur.

Io-

De Rebus Salernit. 51

*Ioanni Angelo Granito V. I. D. Patritio Salernitano
Matthai Archiepiscopi Amalphitani ex fratre nepoti :*

*Huius Metropolis Canonico Cardinali Diacono,
Tum Presbytero: max eiusdem Ecclesia Archidiacono,
Vita integerrima, morumq; candore prastabili,
Mortalitati iam defuncto,*

Aeternitati autem viventi,

Canonici Cardinales ex affe haredes

Hoc grati amoris monumentum posuere:

Obijt anno Domini M. DC. LXIX. Kal. Decembris

Ætatis annorum LXIII.

In ara Dominorum de Vicarijs marmoreis lapidibus fabrefacta, ad illius bases hæc insculpta leguntur.

Ioannes Cola Vicarius Patritius Salernitanus Vicariam supra XX. annum, publicè iura Ciuilia interpretando, familia proprium decus, dignitatem adeptus, Aram hanc D. O. M. Sacr. posuit.

In altera verò base habetur.

Perfectus, & purgatus hinc exiens habitabit cum Deo.
In Follerij Cappella legitur.

Petrus Follerius

E Sancto Senerino Oppido Patritius

Et I. C. V. S. F. & suis D. M. F.

In Sacello Dominorum de Rogerijs legitur.

Ioannes Franciscus Rogerius humana varietatis exemplum, hic iacet Is. duarum filiarum felix pater, dum earum uni demortua iuxta soluit, alteri vincta sponsalia maturat: luctum ipse reposcit: ac malè superstitè tam filia, quàm uxore suorum inter exequias, et nuptias eiulatu: quem ex obitu filia dolorem susceperat sui desiderio filia relinquit, & auctum ex gemino vulnere transmittit.

52 Histor. Epitome

ad Vxorem domestica calamitatis heredem

Hem humanarum rerum ludibrium? Nil in vita nisi mori certum, & quotidie morientibus constas, prater inconstantiam nihil. Morit. Deipara P. anno cl. l. c. Natus anno XXXVII.

Circa sepulchralem lapidem conspicitur.

Vritella Curiali nobilitate, pudicitia, ac fortitudine Matrone insignis

Loyssus de Rogerio perpetuo tristis Vxore concor. Anno M. D. XXV.

Septentrionem versus propè paruam ianuam, in quodam tumulo hæc insculpta videntur.

Hic iacet Magnifica mulier Domina Marquisia de Baucio Comitissa Miletii, & Terrenoua, qua obiit anno Domini M. CCC. LXVII. die XX. mens. Septembris VI. Ind. cuius anima requiescat in pace. Amen.

In Cappella Dominorum de Agello, nunc de Cioffi familia sub titulo gloriosissimi Diui Antonij de Padua supra pergrandem Vinam ad parietes legitur.

D. O. M.

Riccardo de Agello Matrb. M. Sicil. Cancell.

Fil. Nicol. Archiep. Salern. frater

Agelli Comiti Arendensium Domino Salern. Patritio Innoc. III. Honor. III. M. P. VV. II. Reg. Feder. II,

Imper. & Constans. matris

Gratia potentis, a quo antea familia subinde extulit. Ricc. Agelli Comitem Ricc. M. Regni Senescal. Ricc. equitum Praefectum

Ricc. Hydruntinorum Ricc. principatus, Philip. Cabr,

Proreges

Ricc. Matthai Ricc. Regni Marefciatus Caroli III,

Signiferum

Bal-

De Rebus Salernit. 53

*Baltheo insignitū militem Regni status Cōsiliarios VI.
Regia domus Magist. Iustit. M. Cābel. Magist. Ostiar. III.*

Senescal. Prothon. Cambellanos V.

Oppidorum Dominos XVIII.

Franciscus Canensis, mox Tudertinus Episcopus;

Antonius Barenf. Archiep.

*In hoc templo cuius Sacerdotium ab eo opibus auctum
eius merita*

*Quotidiano, & anniuersario sacro colit CCCC. post
annos*

Hercules nepos DD.L. M. anno salutis M.DC.XIV.

Ergo ne pro meritis natum tibi soluere tantis

Hoc prater marmor nil potuisse pater:

Marmoris ab saltem licuisset sumere formam,

Nam mea pro tumulto viscera sola forent.

Carolo Ayello Patr. Salernitano V. I. D.

*Alius filius obseq; & huius Sacraedis Archidiaconus
multis cum lachrymis pos.*

Anno Salutis clb. lb. LXXI. VIII. idus Aprilis.

*Pergrande, ac ornatum Sacrarium ex parte Se-
ptentrionis est constructum, in quo adseruantur:*

*Ampulla Christallina, in qua sunt Capilli B. M.
Virginis:*

*Tabernaculum Chrystallinum, in quo est Digtus
index S. Catharinæ Senensis:*

*Tabernaculum Argenteum cum Maxilla S. Ge-
miniani.*

*In alio confimili Tabernaculo adest Manus S.
Anastasiæ.*

*In alio argento Tabernaculo conspicitur Bra-
chium dexterum Sanctissimi Apostoli, & Euangeliste
Matthæi,*

In

54 Histor. Epitome

In quodam Calice aureo adest signum sanguinis consecrati, qui remansit, dum Sacerdos quidam celebrans de tanto Sacramento dubitauerit, non solum dum biberit, in fide fuit confirmatus, sed ad cunctorum tollendum dubium, Calix sanguine maculatus, vsq; ad hodiernum diem permanet, nec unquam ab ipso tolli potuit.

In argentea Cruce adest quædam pars Ligni Crucis Domini nostri Iesu Christi, ac Dens S. Matthæi Apostoli, & similiter Dens S. Iacobi Minoris: exhibita à Roberto Guiscardo, quam pugnando prius terre secum solebat.

In consimili Tabernaculo adest Lignum Sanctissimæ Crucis nostri Redemptoris, quæ multis fulget miraculis. Die namq; Parasceuen anni M. D. XXV. cum manê adorabatur, ac ex antiquo ritu Ecclesiæ Sanctissimum Lignum ostendebatur: Berardinus Naccarella Salernitanus dubitans, an ex vero Crucis Ligno esset? inquit Ehu quid si Christi Crux Mons ipse Vescuus fuisset: quibus expletis verbis, statim obmutuit, sicq; diu permansit: præcedente verò nocte Veneris Sancti, Senex quidam ei præcepit, ut summo mane ad Ecclesiam proficisceretur: vbi de Sanctissimo Crucis Ligno dubitauit: ibi suæ incredulitatis se poenitere deberet, ac Deum Redemptorem, qui in ligno pependit, rogaret, ut ipsum liberaret, ac exaudiret: ad Ecclesiam se contulit, suiq; erroris se poenituit, multis lacrymis humi prostratus: dicente Archiepiscopo, *Ecce lignum Crucis*: alta voce Berardinus protulit verba: *Ecce lignum Crucis*: & ob tam egregium miraculum, Organum, ac Campanæ omnes sonitum maximo cum gaudio edidit,

vt

De Rebus Salernit. 55

ut (a) Marcus Antonius Marfilius Columna, ac (b) Girardus scripsere.

(a)
Loc. cit.
(b)
Nel suo Dia-
rio.

Ante altare vbi SS. Reliquiæ adseruantur Lucius Cardinalis Sanseuerinus cum hac inscriptione humatus iacet.

Lucio S. R. E. Cardinali Sanseuerino Salernitano Archiepiscopo, non minus virtutum omnium omnibus charo, quam familia splendore, claro viventi, humili loco, humile sepulchrum iubenti: D. Aloysius Sanseuerinus Bisiniani Princeps ex fratre nepos posuit XXV. Decembris M. DC. XXXIII.

Sub Androne ipso superiori ex utroq; latere per marmoreas scalas graduum vigintiquincirciter descenditur in magnificam, & conspicuam Cryptam, varijs Euangelicis historicis pulchra colorum varietate depictam, ac deauratam, longitudine vinarum quadraginta, latitudine viginti.

In maiori altare in medio collocatur Apostoli, & Euangelistæ Matthæi Patroni corpus integrum, excepto dente, ac brachio, quæ in superiori Sacratio seruantur: venerabili religione, humili reuerentia, maximoq; cultu veneratur, à quo coelestis liquor, seu vt dicitur Manna, emanat: antidotus tamquam coelestis ad morbos omnes propellendos, qui Diuinus liquor perexiguus semper emanat, nam modica, aut nulla quantitas reperitur: illustrioribus tamen aduenientibus viris, ac deuotè illam perentibus, abundanter inuenitur, assiduèq; sic obseruatur, vt refert Marcus Antonius Marfilius Columna Archiep. Salern. (c) quo in loco, vbi Apostolus iacet, nepharius sacrilegus, non solum multas lampades, ac cancellos argenteos, (vnde Sacra Reliquiæ spectabantur);

(c)
De vit. &
gest. B. Mat-
th. Apost. cap.
XI.

56 Histor. Epitome

tur) sed etiam craterem pensilem, ubi colligebatur manna, abstulit, necnon fistulæ partem, qua liquor ille pretiosus in superiorem locum ascendebat: nunc per dictam fistulam palmarum sex supra genu positam, ut creditur, sacer liquor exalans, ex se intrâ craterem colligitur: pretiosisq; alijs Reliquijs dictum altare est exornatum.

Catholicorum Regum munificentia hoc subcorpus miro artificio conditum, ac vndiq; venustè decoratum conspicitur. Septentrionem versus ex marmore hoc legitur epitaphium.

*Apostolo, & Evangelistæ Matthæo
Victori Idolorum Victori superstitionum,
Ossibusq; eius saluberrimum humorem manantibus
Aram bifrontem, Statuamq; anciam,
Totumq; Cryptoporticum maculoso marmore splendidam
A Regib. Hisp. Phil. II. & III.
Largitione pyssimam deuotam
Ferdinandus Rnix de Castro Lemensium Com. Prorex
Adnitente Catharina Zunica magna mentis fœmina
Pietate in Diuos, obsequio in Principes, amore in Coniugē
Protinus inchoat, euehitq;
Pariliq; studio Io: Alphōsus Pimentellus Benen. Com. Pror.
Prosequitur
Donec D. Petrus Fernādex de Castro Lemens. Com. Pror.
Acri aggressus impetu Diuum Religionem iussu Princ.
Orta Parentum
Absoluit, ac Religiosissimè inuissam D. D.
Anno cl. lcc. XVI.
Tria in dicta crypta numerantur altaria: vnum
B. M. Virgini dicatum ex parte Septentrionis, in
quo quamplurimæ adsunt SS. Martyrum, Confessorum,
ac Virginum Reliquiæ. Aliud*

De Rebus Salernit. 57

Aliud altare in honorem SS. Martyrum Fortunati, Cai, & Anthes fuit constructum, in quo eorum contumulata corpora requiescunt: translata ab Episcopo Bernardo anno CMXL: non procul ab Urbe, in loco ubi Priapi foedissimum, ac turpe Delubrum fuerat: ubi Leontius Proconsul illos capite plecti iussit, auibisque, ac bestiis deuorandis relinquuntur: ac quia indignum videbatur, gemmas, pretiosasq; margaritas extra moenia longè abesse, ideò vt promptiora, magisq; propitia pro Salernitanorum tutela, essent, intrà muros SS: corpora deducenda existimauerunt: deducta à dicta propria Ecclesia iuxtà flumen Lirnus appellatum, ubi diù requieuerant, sub Diocletiano Imperatore, ac prædicto Leontio, die 27. mensis Augusti martyrij coronam acceperunt, vt (a) scripsit Abb. Vghellus. In hoc altari multæ Sanctorum, ac Sanctarum Reliquiæ requiescunt, & non procul ab ipso marmorea, & decurtata columna, supra quam eorum capita obtruncata fuere, conspicitur; in qua SS. Martyrum sanguinis ebullitio perferentur, ad quorum honorem tres æneas Statuas Almu Salernitanum Collegium faciendas perquampulchrè curauit.

Alterum verò altare positum est ad honorem SS. Confessorum ex parte meridiei, in quo venerantur corpora Confessorum B. Bonosij, B. Gramatij, B. Veri, B. Eusterij, B. Gaudiosi, B. Valentini (omnes Salernitani Episcopi) BB. Confessorum Elpidij, Cionis, & Elpicij, B. Valentiniani Confessoris, atq; Pontificis, BB. Confessorum Cyriaci, & Quingesi, innumeræq; ac prætiolæ Reliquiæ aliorum Sanctorum, quorum omnium Pontificia autoritate in-

H

Ec-

(a)
Tom. 7. Ital.
Sacr. de Epi-
sc. & Ar-
chiep. Salernit.

58 Histor. Epitome

Ecclesia Salernitana officia celebrantur.

Ornatum vndiq; hoc subcorpus conspicitur non solum marmoreis, & porphyriacis lapillis, sed adhuc perpulchris picturis. Nec dictum Almus, & Hippocraticum Medicorum Collegium in dies deficit, nec in posterum deerit hanc Sacram exornare Cryptam. Nullum namq; fuit temporis spatium, in quo per Apostoli merita, immensa non fuerint illi collata, beneficia. Quapropter Prior, Promotor, & Doctores dicti Almi Collegij in perpetuum, & successiue intrantes in futurum ad honorem Dei, & Protectoris Apostoli singulis annis integrum depositum, vnius Doctoris dare vouerunt sub die 30. Iunij, expendendum in ijs rebus, in quibus maior pars Collegij expediri iudicauerit pro cultu, & veneratione inferioris Ecclesiæ, aut altaris, vbi Sanctissimi Apostoli requiescit corpus. Sic ex publico instrumento stipulato manu Notarij Matthæi Francisci Gaeta de Salerno die 8. mensis Aprilis 1663.

Affiduè quidem Euangelista Matthæus Salernitanæ Urbis est Defensor, anno 1544. die 27. Iunij, cum Ariadenus Barbarossa Dux Turcarum Classis Archipirata insignis, quem Maximus Imperator Carolus V. celebri victoria è Regno Tuneto, ac ab vniuersa Africa fugauerat: infinitum ferè Christianorum numerum liberando: Ariadenus autem ille insatiabili vindictæ rabie, ac barbara crudelitate accensus, Salerni vastationem aggreditur: ære namq; sereno; tranquilloq; æquore valida tēpestas orta est: ita vt agitata, prærupta, ac inter se penitus confracta classe (Apostoli custodia) Pirata perterritus aufugit: armati etenim Milites in maximo numero supra domo-

De Rebus Salernit. 59

morum testa, ac Ciuitatis muros visi fuere : Barbari verò amentes, horrereq; pleni, ac perterriti classem totam statim dispersam, ac fugatam inspexerunt. Ob cuius victoriæ memoriam Salernitana Ecclesia singulis annis, vsq; ad hodiernum diem, ex Pontificia authoritate tam Missam, quàm Officium solemnè Ritu celebrat, & processione totius Cleri, & Populi, B. Matthæi, ac aliorum SS. Reliquiæ honorificè, & reuerentè circumferuntur per Ciuitatem, Apostoli namq; peculiari patrocinio liberata fuit, vt Marcus Antonius Marsilius Calumna (a) Abb. Vghellus (b) narrant : nec non in Salernitano Officio habetur.

Percelebre, ac Reuerendissimum huius Metropolis Capitulum constat ex tribus Dignitatibus. Prima quarum post Pontificalem Archidiaconus appellatur, qui prælatitio habitu cum rocchetto scilicet, & mantelletta nigri coloris in Choro, & Ecclesia assistit : Secunda Dignitas Cantor nominatur. Tertia verò Dignitas Primicerius dicitur : cum Canonicis quatuor Diaconis, & Presbyteris viginti-quattuor omnes cum præbendis. Canonici Cardinales ex antiqua eorum fundatione nuncupati, & in bulla eorum Canonicatus adhuc à Summo Pontifice Canonici Cardinales appellantur : rocchettis, ac mozzettis iisdem vtuntur, quibus Eminentissimi Cardinales induuntur coloris vulgo *Cremesino* : tempore verò Quadragesimæ, Aduentus, Vigiliarum, in Anniuersarijs, Exequijs, ac in ferijs sextis violaceis mozzettis vtuntur : habitu namq; rubei coloris, ac Cardinalitio titulo ab immemorabili dictum Reuerendissimum Capitulum fuit Insignitum, & à San-

(a)
*In vita B.
Matthæi.*
(b)
*In Ital. sacr.
de Episc. &
Archiep. Sa-
lernis.*

60 Histor. Epitome

cto Pontifice Gregorio VII. confirmatum, dum Salerni commoraretur, plures hic Pontificias functiones exercuit: necnon multos S.R.E. Cardinales creauit.

Possident hæ Dignitates, ac Canonici vsum Mitræ ex serico vulgo *Damasco* in singulis Ecclesiasticis functionibus, absq; loci, vel temporis limitatione. Similiter in solemnibus processionibus, & præcipue die corporis Christi ferunt Mitras in capite, sicuti eodem die antè Summum Pontificem Eminentissimi Cardinales vtuntur: & hoc ex antiquissimis privilegijs, & concessionibus, necnon cum bulla Lucij III. anno M. C. LXXXIII. ac Pauli II. M. CCCC. LXIV. confirmatum.

Canonicatus singulos vacantes per totum anni circulum semper ab immemorabili dictum Reuerendissimum Capitulum prouidebat: at post regulam octauam Apostolicæ Cancellariæ emanatam per felicem memoriam Clementis Papæ VIII. quamuis diù, & magno labore causa in Romana Curia agitata fuisset: Capitulo fuit interdicta prædicta electio per totum annum, tantùm ei facultate relicta, prouidendi, seu Canonicos dumtaxat in quatuor mensibus ordinarijs eligendi, coeteris verò octo mensibus prouidentur Canonicatus à Sancta Sede Apostolica, sicuti etiam prima Dignitas.

Affiduè Choro, ac dictæ Cathedrali Ecclesiæ affiunt Hebdomadarij decem cum mozzettis violacei coloris, dum rubeis vtuntur Canonici, qui i quando violaceis induuntur, nigris tunc Hebdomadarij vtuntur, & hi alternatim ab Archiepiscopo, ac à dicto Capitulo eliguntur, & pro eorum laboribus quotidianis distributionibus ad certam summā fruuntur.

Præ-

De Rebus Salernit. 61

Præclare Seminarium maiori Ecclesiæ adhæret, in quo vigintiquatuor Alumni Ciuitatis, ac Dioecesis instruuntur.

Clerus in Ciuitate, & Dioecesi numerosus conspicitur.

Archiepiscopus verò, qui Summo Pontifici à Catholica Maiestate præsentatur, Primatū, vt diximus, in Regno tenet, vt (a) Freccia scripsit, & habetur in bulla Urbani II. de primatu Archiepiscopi Salernitani sub anno M. XCIX. XIII. Kal. Augusti: datum Salerni, vt (b) Marcus Antonius Columna scripsit, qui non solum tali numero Clero præest, sed etiam suffraganeis Episcopis, nempe Acernensi, Campaniensi, Caputaquensi, Marficensi, Nucerino, Nuscano, Policastrensi, & Sarnensi: habet adhuc sub se sex Consistoriales Abbantias in Commendam conferri solitas scilicet Sanctæ Mariæ de Vetero, Sanctæ Mariæ de Tobenda, Sancti Petri de Ebulo, Sancti Benedicti, Sancti Petri de Cursina, Sanctæ Mariæ Matris Domini, & Prioratum Sancti Leonis.

Olim similiter Archiepiscopus feudum Olibani, Montis Corbini, Castellutij, Montis aurei, ac aliorum locorum possidebat: pro quibus in Regia Camera Summarie cum Regio Fisco lis controuertitur: regales cedulae felicitis memoriæ Philippi II. III. & IV. plures adsunt ad Archiepiscoporum instantias, qui à plerisque huius Regni Regibus luculenter prerogatiuis, gratijs, ac priuilegijs cumulati fuere.

Quamplurimæ in Ciuitate numerantur Ecclesiæ, præsertim Templum Sanctissimæ Virgini Annuntiationi dicatum, ac à Ciuitate erectum, eiusque Gubernatores de expositis pueris curam habent, aliaque pia opera exercent.

(a)
*Lib. de sub-
feud.*

(b)
In Const. Synod. an. 1578.

Pa-

62 Histor. Epitome

Parochiales Ecclesiæ multæ in Ciuitatē computantur, nempe

Sancti Euphemij, cui est annexa parochialis Sancti Maximi.

Sanctæ Mariæ de Vlmis in plano montis constructæ anno 1185. à Romualdo II.

Sancti Bartholomæi de Coriarijs in eodem loco,
Sancti Gramatij Episcopi Salernitani.

Sanctæ Mariæ de Lama à Canonico Ianuario Basile Parocho pulcherrimè exornatæ.

Sancti Andreæ de Lauina munificè instaurati à Canonico Ioanne Quagliarello eius Parocho.

Sanctæ Luciæ, cui est vnita Parochialis Sancti Viti ad mare extructæ, satisq; exornatæ à Ioanne Farao meo Patruo magno Cantore Cathedralis Ecclesiæ, cum hoc epitaphio humatus iacet.

Ioannes Faras Parochus

Mortis memor

Sepulchrum hoc viuens sibi parauit,

Quo ad vocem filij Dei audierit.

Anno Domini M. DC. XVII.

Sanctæ Mariæ de Barbutis, cui est annexa Parochialis Sanctæ Mariæ de Platea, supra maiorem verò ianuam hæc leguntur.

Hoc opusegremium Sacra quod creauit in aulam

Coniugis auxilio Daufertius condidit Heros.

Sancti Matthæi Parui.

Sancti Gregorij, cui est vnita Sancta Maria de Portanoua, & ad murum extra Ecclesiam Meridiem, versus hoc est scriptum Epitaphium.

*Anno Dominice Incarnationis M.C.LXII. Regnante
Dom. Vuillelmo II. gloriosissimo Rege Sicilia, Ducatus
Apu-*

De Rebus Salernit. 63

Apulia, ac Principatus Capuae, anno VII. Robertus Guarna Frater Romualdi II. Venerabilis Salernitani Archiepiscopi, fecit construi hanc Ecclesiam ad honorem B. Gregorij.

Sanctæ Mariæ de Dominabus sub Gisulpho, & Ioanne eius filio, anno CM.LVII. constructæ.

Sanctæ Triphomenæ, cui est annexa Parochialis Sancti Ioannis foeminarum.

Sancti Angeli de Marronibus.

Sanctorum Apostolorum templum non parum decoratum à Canonico Parocho Ioanne Carolo Bottiglierio, & à Hieronymo eius germano similiter Parocho, ambo integerrimæ, ac conspicuæ vitæ.

Sancti Ioannis de Cannabarijs, cui sunt unitæ Parochiales Sanctæ Mariæ Ortimagni, ac Sancti Ioannis Caprarum.

Sanctorum Petri, & Pauli de Cammarellis extramuros, olim Cruciferorum Coenobium.

Sanctimonialium verò septa quatuor sunt in Civitate constructa, scilicet Sancti Georgij Ordinis Sancti Benedicti, in cuius pulcherrimi templi sacello maxima cum veneratione requiescunt corpora Archelæ, Teclæ, ac Susannæ Sanctarum VV. & MM. in decima persecutione apud Diocletianum, & Massiminianum à Leontio Proconsule circa annum 293. morti data, ut Paulus Regius (a) refert, necnon habetur ex proprio Officio dictarum Sanctarum, quarum vita laconicè in hoc epitaphio ab eruditissimo Fabritio Pinto describitur.

Archalais, Tecla, & Susanna dum è mortis manibus evadere putant, Romam deserunt, inter Leonty ungues Christi ones propè Nolam ei occurrunt: ubi post sana quam-

(a)
*Nella Vita
di S. Arche-
læa V. e M.
nel cap. 2.*

64 Histor. Epitome

quamplurima tormenta, aureis redimite sertis, ac Thyreis praecincta Palmatis Togis, suis decoloratis cruoribus, in Paradisi Capitolium Martyres triumpharunt. Salernum tandem mirifice pergunt, ut in Ciuitate Hippocratica, Archalais, qua salus interpretatur omnes suis cures miraculis, & hic concluso in horto Benedicti candidis, illibatisq; lilijis, tam suauiter redolentibus purpurea commitarentur Virginea Rosa.

In eiusdem ordinis Sanctissimi Patris Benedicti Monasterio sub titulo Sanctæ Mariæ Magdalenæ, cuius Sacellum fundauit Iacobus Scillatus nobilis Salernitanus, hæc incisa leguntur.

*Nobilis hic iuuenis pulcher recubas tumulatus
Scillatus genere, Iacobus fuit ipse vocatus:
Obtulit altare tibi Magdala Sancta dicatum,
Rebus donatum, veniam parcendo suorum
Moribus ornatus, & mundus crimine vixit:
Pauperibus largus, oculos ad cælum fixit:
Parce Dei ratum, sibi remittendo reatum
Ut tibi dignetur, ignosce qui misereatur.*

A. D. M.CCC.X. die ultimo mensis Nouembris IX. Ind.

Beatæ Luciae Virginis de nobili stirpe progenitæ in partibus Calabriae in Ciuitate Calathageronæ venerabili cultu in dicta Ecclesia corpus adseruatur: cuius officium Pontificia authoritate in supradicto Monasterio celebratur.

Alterum verò Coenobium dicitur Sanctæ Mariæ Pietatis sub Seraphici Patris Francisci Ordinis Minorum Conuentualium regula.

Aliud deniq; est Monasterium Sancti Michaelis Archangeli similiter sub dicta Regula Patriarchæ Francisci Ordinis Minorum Conuentualium.

Cœ-

De Rebus Salernit. 65

Coeterum pro pauperibus Virginibus Conseruatorium extat sub titulo Sanctissimæ Virginis Catharinæ Senensis Ordinis Prædicatorum.

Cœnobia Virorum diuersarum Religionum multa numerantur : Monasterium scilicet Sancti Benedicti Oliuetanorum : Gregorij Consulis Patritij Romani iussu anno 694. constructum, vt (a) constat, in quo Cœnobio miraculosa, ac deuotissima Sanctissimi Crucifixi Imago conspicitur: apud quā conuersio illa mirabilis accidit celebris Necromantiæ Professoris, ac nobilissimi viri Petri Bayalardi, siuè Barliarij, seu Baliabardi, vt in vetustis scripturis hæc familia legitur : eo enim absente, paruuli nepotes magicis adapertis libris characteres, ac diabolicas effigies delentes, & conspuentes, abiratis Dæmonibus suffocati fuere. Domum Petrus reuersus, hæc videns, Diuina excitante gratia, cum prioris vitæ pertæduisset, crematisq; nefandis, ac diabolicis libris, ad Diui Benedicti Ecclesiam se contulit pro delictorum venia impetranda: antè Sacratissimam Crucifixi imaginem prostratus, abundè lacrymas profundens, pedibusq; lapide incessanter tundens : Diuinam, vt sibi parceret, misericordiam implorabat : assiduè in hac poenitentia permanens, sæpèq; dicebat : *Domine hic non discedam, ni remissionis, & indulgentia tua signum accipiam* : quod post triduum misericors Dominus largitus est, annuit enim Crucifixi effigies, inclinato capite ex tabula defixo, in quā Sacrosanctum Caput depictum erat, sicq; remansit, & illæsa, ac intacta, conspicitur : reliqua verò corporis pars corrosa apparet ad hodiernum vsq; diem, ob incolarum deuotionem, hospitumq; stuporem perseverat : Petrus vero

(2)
Ex Arch. SS.
Trinit. Cap.
uens.

66 Histor. Epitome

rò in die Parasceuen 25. Martij, anni 1149. emisit spiritum: ibiq; humiliter humatus, & legitur.

Hoc est sepulchrum M. Magistri Petri Barliarij.

Conuentus Sanctæ Mariæ de Porta Ordinis Prædicatorum, per prius nuncupata Ecclesia de Sancto Paulo de Palearia cum domibus, hortis, alijsq; adiacentijs: donantur à Matthæo de Porta Archipræsule Salernitano ob amorem, quem gerebat Venerabili viro Fratri Thomæ de Aquino eius Magistro Ordinis Prædicatorum: ac Religioso viro Fratri Eufraconi eiusdem ordinis carissimo Consobrino, sic ex in instrumento rogato, sub die 15. Martij 1272. vt refert (a) Abb. Vghellus.

(a)
Tom. 7. Ital.
Sacr. de Epi-
sc. & Archie-
pis. Salernit.

Mirabilis Campanula illa à Sancto Angelico Doctore Thoma Aquinate in Cœnobij dormitorij parietibus collocata conspicitur, quæ nemine pullante sonat: maximo verò cum terrore, quamquam non ab omnibus, sed modo ab vna, modo à pluribus personis sonus persentitur, vti Sancto Doctore placet: præcedens, ac infallibile mortis signum, siuè Religiosi, siuè Laici intra Conuentus muros existentium.

In cuius Sacre Ædis Sacrario dextera manus; quæ hanc Campanulam posuit, & quæ tam multa scripsit, cum membranaceo Codice adhuc ab eodem Sancto manuscripto cōseruantur: nec non dicti Sancti Doctoris Bibliotheca conspicua, ac Cellula ad sunt.

A Seraphico Diuo Bonaventura, & à dicto Angelico Sancto, tunc in dicto Cœnobio, & Ciuitate Lectore, celeberrima inter Europæ vetustissimas, sub Concordum titulo fuit constructa Academia, quæ pro Stemmata in supradictorum duorum Sanctorum

me-

De Rebus Salernit. 67

medio, Siringam effingit, cum Scommate; *Disparibus iunctis*: necnon alia insuper Academia, sub Rudinum titulo, cum Stemmata frustuli marmorei effigiem simulachri habere incepti, malleum, & coelum sub pedibus habentis, cum Scommate: *His delicatior Minerva*: olim à D. Iuliano Bazichi nobili Pisano Primario Vespertino Interprete in Salernitano Gymnasio, erecta.

Supra maiorem Ecclesiæ ianuam legitur.

Anno Domini M. CC. LXXV. Ind. III. Domina Regalis filia Domini Eufraonis de Porta, & uxor quondam Domini Iacobi de Tricarico ad honorem Dei, & B. Maria Virginis hanc Ecclesiam construi fecit.

In Chori verò parietibus sic in lapide habetur.

Hic iacent ossa Regalis à Porta

Ecclesiæ huius fundat. ac suffic.

Donationis tempore B. Thomæ Aquinatis

Ad præsens ope, ac pietate R. P. Fr. P.

D. N. P. Lectoris, ac Prioris in hac eiq;

Familiæ Cappella collecta

A. D. M. D. LXXXV.

In Sanctissimi Crucifixi Sacello inscriptum videtur,

Sanctissimo Nomini Dei

Struentem Sacellum

Marsici Comitem Rogerium

Tumultuos

Aquinantem Thomasinum

D. Thomæ sorores Mariam Marani Dominam

Perditantem Doct. Angelici dextera Conuentum

Præfati coniugem Rog. Theodoram

Prior, & Fratres An. Dom. M. DC. XLII.

Memoraverunt.

68 Hiftor. Epitome

In Ara familiæ de Auoffa lapis hanc habet infcriptionem.

*Vefpefiano de Auoffa Salernitano Iurifprudencia,
Mufices, Poetica, omnium artium ftudiofiffimo,
Vitaq; honeftate præclaro,
Qui florida iuuentute deceffit.*

Inopinatè moritur,

Impulfu dulcif.

Ioannes Camillus P. Ioannes Francifcus, & Caf. Patrit.

Sibi fuisq; tantum P.

Anno 15. 15. XCI.

Et alibi lapis oftendit.

Carmelia Capp. Pat. Romana

Matri optima, fingularifq; Sanctitatis

Laurentius Belus Ep̃s Caput. i.

Pompeius Belus Ep̃s Bifnian.

Cæteri; filij mæftiffimi pofuerunt;

Vixit anno LXVI.

Obijt Salerni an. M. D. LXXIX. mense Decem. die 11.

Ordinis Eremitarum Sancti Auguftini Conuentus adest, vbi olim Ecclefia B. Angeli fuit: à Reuerendiffimo Capitulo vacuus locus Patribus Auguftinianis anno 1309. die 6. Aprilis donatur:

In cuius Cœnobij Clauftro miraculofiffimæ Virginis de Conftantinopoli imago maxima deuotione veneratur, quæ anno 1453. primùm Salerni innotuit, poftmodum in cæteras partes Sacræ Virginis de Conftantinopoli deuotio propagata fuit: à Turcis namque capta Conftantinopolitana Vrbe fideles mercatores Sacras Reliquias, ac Venerabiles Imagines Barbarorum ludibrio fubtraxerunt, & præcipuè hanc fupradictam Imaginem B. Virginis, nauiq;

im.

De Rebus Salernit. 69

impositam, Neapolim versus proficiscebantur: factoque in sinu Pestano naufragio, ac naui ad littus Salerni elisa, cuncta deperdita sunt, paucorum hominum numero superstite: obruitur Sacra Imago propè Ciuitatis moenia: sedata procella Coementarius quidam, (vt est Ciuitatis vsus) arenam in eodem littore fodiens, casu Iconem circa supercilium ligone percussit, eodemque momento illi brachia attracta sunt, immobilis permanēs, ad cuius eiulatus, & voces plurimi occurrentes, causamque inquirendo, effossa arena Sacram eruere Imaginem, à nautis superuiuentibus cognitā, quam è Cōstantinopoli abstulerant: Augustiani Patres propè æquoris littus ad Ciuitatis muros incolentes, tanto miraculo stupidi occurrunt: ad propriam Ecclesiam Imaginem deferre cupientes, illic processionem disponunt (Coementarius ad fidelium preces à Sacratissima Virgine pristina restituitur saluti) cum psalmis, & hymnis progredientes: campanæ Ecclesiæ, nemine pulsante, festiūm edidere sonitum, & tunc in Sacello Sancti Spiritus de familia Mazza venerabiliter collocauerunt, vbi die sequenti reperta minimè fuit, sed in stabulo quodam, in quo Salernitani Principes eorum detinebant equos, qui ante Sacram Iconem genuflexi reperti fuere: denuò ad Ecclesiam Imaginem deferentes, illa iterum in stabulo fuit reperta, quod in Cappellæ formam Patres exornandam curauerunt, maximaque deuotione à fidelibus assidue veneratur. Ex Sepulchrali lapide conspicitur Sacellum ob successionem possideri per V. I. D. Simonem Casi, natum Peritissimi Iurisconsulti Onuphrij.

In Diui Francisci Minorum Conuentualium Cœ-

no-

70 Histor. Epitome

nobio, ante templi fores insculptum legitur.

*Confernes purum Pater Franciscæ Tafurum,
Quem uti deuotum reddant hæc limina totum.*

Regina Margarita de Duratio Srenissimi Landislai Regis Mater in dicto templo humata conspicitur in regali marmoreo tumulo, opera Antonij Baboso Sculptoris eximij, vt (a) Ioannes Antonius Summonte notauit cum his versibus.

(2)
Lib. 4. dell'
Hist. di Nap.

*1. Margarita celos ubi fulgida vita
Scandito securæ conducunt te tua thura:
Nam ibi Sacratum, terris Regina beatum,
Inclyta dimittis nomen, quod sacula victis,
Postera seruabunt liuonibus, & peramabunt,
Quadrigentesis is dum Domini duodenus
Annus millenus, sed non bis morte fere nus
Augusti sexto, sed nonis lumine mesto
Cum Saluatoris celebratur festa decoris
Infert Regnis, Inditio quinta supernis.*

Non procul ab hoc Regali tumulo antiquum Sacellum familiæ Cioffi reperitur, ex altera vero parte in quadam Vrba legitur.

Hoc est sepulchrum Magnifici, & egregij viri Domini Guillelmi de Agello militis de Salerno: Illustris Caroli II. Hierusalem, & Sicilia Regis, Magistri Hostiarj, & Gambellani, qui obiit anno Domini M. CCC. XV. die XXII. Ianuar. XII. Ind. cuius anima requiescat in pace. Amen.

in eadem Ecclesia habemus in lapide.

Hic iacet corpus Matthæi de Aiello de Salerno Regij Hospitij Senescalli, ac Prothonotarj Regni Sicilia, & M. Cancell. qui obiit anno Domini M. CCCC. I. die I. mensis Septembris.

Mar-

De Rebus Salernit. 71

Marmoreus adhuc in dicto templo seruat lap-
 id Cæsarij filij Stephani Ducis Neapolitani, qui cum
 Principe Ariche bellum iniit, illiq; dedit pro obfide
 Cæsarium filium pro pace obtinenda, at Genitore
 viuente obiit, eiusque Elogia, vt scriplere Bartholo-
 mæus Chioccarellus (a) ac Iulius Cæsar Capacius
 (b) sic leguntur.

*Cæsarius Consul teneris sublatas in annis
 Hic recubat moriens, ve tibi Parthenope
 Aeternum medio gestat in pectore vulnus
 Militibus perijt mirus, & arma tuis,
 Et mea, qui hunc genui nos vulnere flete parentes,
 Qui sobulam capitis tam bene sorte frui,
 Sors mea deterior dulcis in funere nati
 Cuius flamma meum pectus, ubiq; cremat:
 Aptus erat cunctis in verbis, promptus in apu,
 Consilio solers, fortis ad arma simul,
 Rex Roma præcelsa nouo, quo sceptræ reguntur,
 Prætulit hac nostra ciuibus Vrbe suis.
 Istius auxilio longæua paternæ senectus
 Tuta regebatur, iamq; quietus eram.
 Virtus, ingenium, pietas, sapientia multa,
 Ve cui cum genito, tot periere bona.
 Sic blandus Bardis erat, vt fœdera gratis
 Seruaret Sapiens inuiolata tamen.
 Consul post Præsul genitor monumenta parauit,
 Cui fuerat cura condere membra Patris.
 O mihi non proles tantum, sed Collega fidus,
 Cui tantos linquis, quos tuus arsit amor.
 Nutritus obses Arichis moderamine Sancto,
 Saluasti Patriam permemorande tuam.
 Sex, quater, & binos hic iam trascenderat annos:
 Cui*

(a)
*In Catalog.
 Antist. Nea-
 polis. Eccles.*
 (b)
*Lib. 1. Hist.
 Neapol. cap.
 12.*

72 Histor. Epitome

*Cui flamen Christo credit esse suum.
 Vita senis tenuis, post nati funus acerbum,
 Post illum paucis credo diebus eam.
 Lux te precedat Christi charissime fili
 Sancte Ianuari, quod peto, posce Deum.
 Depositus est XII. Kal. Oct. Imperante nouo Constantino
 Et Irena Aug. anno XIII. Ind. XII.
 Arichis primus Salerni Princeps
 Secum è Parthanope duxit Obsid. em
 Caesarium Consulem ob tributi cautionem,
 Sic è Princ. 4. lapidem Salernum transtulit
 Ladisla. Fichinaram maiori
 At flamines posuere in sublimi M.*

Humatus cum Sepulchrali lapide in dicta Ecclesia Cosmus Setarius iacet, & circumcirca legitur.

Cosimo Setario in Decretis Doctori Rauellenſi Pontifici, qui agens annū LXII. obiit VII. Octobris M. D. VI. Fratres posuere.

Et in Ecclesia Diui Laurentij Neapolis etiam Minorum Conuentualium habetur.

Hic iacet corpus viri mag. Domini Ioannis Setarij de Salerno militis Iurisciuiilis professoris Magna Reginalis Curie Magistris Rationalis, ac in partibus Prouinciae, maiorumq; secundarum appellationum Iudicis, qui obiit, anno Domini M. CCC. LX. die X. mens. Septemb. 1. Ind. Amen.

necnon legitur:

Ioanni Setario Neap. Pontificij, ac Cesarei Iuris Doctori celeberrimo, filij ob pietatem PP. obiit anno Domini M. CCCC. LXXXVI. die VI. mens. Iulij.

Insculptum in marmore, ex altera Meridici parte sic videtur.

Hic

De Rebus Salernit. 73

Hic iacet corpus nobilis, & egregij viri Domini Angelus Capuscrapcha de Salerno Medicina Doctoris, Militis, ac Incliti Regis Ladislani Physici, qui obiit sub anno Domini M. CCC. VII. die XXVII. mens. Martij 1. Ind. Amen.

In Ara Dominorum de Cauas felice legitur.

Sacellum hoc fide Reipublica vindicis Praecursori dicatum, vetustate propè dirutum Alphonsus, Mathaeus, Hieronymus, Ioannes Baptista, Abbas Vincentius, Ottavio Cauas felice, feliciore in urbe Vincentis Antonij filij. ac familiari restaurandum curarunt, anno Domini M. DC. XXXIII.

In cuius Prosapiae tumulo haec insculpta habentur.

Nicolao Cauas felici Civilis Potestatisq; Iuris consultissimo

Hic ob fidem, prudentiam, morum integritatem,

Dum apud Io. Cap. Aragonius cuius familiaris iam pridè

Erat causis audiendis praest, Neapolim oritur Ant.

Eius offibus in patriam ex testamento relatis

Fratri dulcissimo pientissimè posuit. Anno Salernis

M. CCC. LXXXV.

legitur adhuc in dicta Ecclesia,

Hic iacet corpus nobilis viri Pacilij Manganarj de Salerno, qui obiit M. CCC. X. mens. Aprilis:

necnon alter Tumulus sic inscriptus videtur.

Hic iacet corpus Rev. in Christo Patris Domini Francisci Marchisij de Salerno Episcopi Truentini. . qui obiit die Dominico XVIII. mensis Aprilis VIII. Ind. cuius anima requiescat in pace. Amen.

Subcorpus in hac Ecclesia reperitur, in quo Sacrum Oratorium Prothomartyris Stephani quam pulchre exornatum, cum domibus, ac pomario: anno 1586. erectum: magno cum studio à Religiosis-

K

mis

74 Histor. Epitome

mis Dominis fraterno amore coniunctis modera-
tum, ubi maxima cum deuotione varia pietatis ope-
ra, multa cum charitate pro Virginum, ac egenorum
subsidio exercentur.

Monasterium Sancti Nicolai subtus aquam, quod
dicitur della Palma à B. Leone 11. Sacri Monasterij
Cauensis Abbate, & à Lucio Vicecomite anno 1088.
ædificatum, nunc est Conuentus Fratrum Minorum
Obseruantia cum Valetudinario, in quo cuncti to-
tius Prouinciæ Fratres magna cum charitate curan-
tur: in cuius Ecclesia in Diui Didaci ara humatus
iacet Episcopus Rauellensis, hoc habens in marmo-
re epitaphium.

D. O. M.

*Emilio Scattaretica Patritio Salernitano Iureconsulto
Episcopo Rauellensi, innocentia, pietate,
& doctrina singulari,*

*Qui sanctissimè confecto LV. annorum circulo
XI. Nouembris cl. l. X. mortalitatem deseruit,
Immortalitati maturus*

*Flaminius Scattaretica Primicerius, & Salernitana
Metropolis Vicarius Fratri optimo .P.*

Meridiem versus in superiori parte, in Sepulchra-
li tumulo familiæ de Fensa legitur.

*Iura pares, & amor quondam nunc detinet Vrna,
Vt viuere simul, nunc simul Vrna capit:*

*Es Simeoni, Thomam, Matthæum iuris utrumq;
Consultum Fensam: mire probatus amor
Matthæus Franciscus de Fensa Ecclesia Salernitana
Can. Card.*

*Et Ioannes Hieronymus eius frater Almi Colleg.
Salernit. Doctoris, ne tam clara ani memoria*

Pia

De Rebus Salernit. 75

Pia vetustate corrueret, marmor hoc ita celandum curauere.

In Diui Antonij Cappella in marmoreo Sepulchro habetur.

Hic iacet corpus Magnifici Iacobi Villani de Salerno Domini Castellì Agellì.

Humarus Vincius Massa in eius Sacello Sanctissimæ Conceptionis iacet: quod ex successione nunc possidetur à Nobili familia Dennice Ciuitatis Trani cum hac inscriptione.

D. O. M.

Vincio Massæ Prasuli Calaciensi Dei gratia,

et Sacr. Theolog. Doct.

Leone X. Pont. Max. ob singularem doctrinam, vita integritatē, & innocentiam, quod XV. ann. Cardinalis ab eo fuerat eruditus, ad Cardinalatus amplissimam dignitatem accersito,

& ob eius immaturam mortem non consequito Prasuli optimo Pys. cui datū est in ade Catacensi corpus Beati Stephani, quod hactenus latuerat inuenire Michael Massa vir clarus, vita functo in sublimi F. C.

Anno post LXVI. Tridentini Concilij præcepto è sublimi in humili p'sento corpore, atq; integrè reperto eum summa Populi admiratione, & pietate odorum suauitate afflante.

Ioannes Baptista, & Abbas Sebastianus Massa germani fratres Iuriconsulti patris pietatem sequuti PP. ann. M. D. LXIX.

Similiter in alia marmorea tabula huius Ecclesiæ legitur

Thomasto Simeontio Artium, & Legū Doctori præstatis. dum ætatis suæ annorum XXXIII. ægret

76 Histor. Epitome

*amnes coetaneos eius ingenio, atq; doctrina antecelleret.
publicè Salerni Iusticiæ proficens cum summa
omnium expectatione
Ænoris gladio confossus est: interijt A.D. M.D.XXXIX.
mens. Aprilis.*

*Vincentius Rugius eiusdem sororis
ab singularem amorem, quo vinente prosequutus est
eo mortua: conditorium hoc proprio sumptu
faciendum curauit.*

**Præpe ianuam dictæ Ecclesiæ ex Occidentis partes
in marmoreo tumulo insculptum conspuitur.**

Alexandro Mazza Equiti Salernitano

Vicariò Admiratus Regni Neapolitani,

Alexander Mazza Aup Materno benemerenti.

**In Conuentu Sancti Laurentij Minorũ reformato-
rum, quamplurimi morantur Fratres, ubi perpulchrũ
adeſt Valetudinariũ pro infirmis Fratribus Prouinciæ.**

**Anno 1559. Fratres. Capuccini in ſublimiori Ci-
uitatis loco eorum Cœnobium fundauerunt, in quo
tunc parua erat Ecclesia ſub titulo Sanctæ Mariæ
Conſolationis.**

**Societatis Ieſu Collegium à Ciuitate erectum
anno 1592. in ſepta olim Monialium Sanctæ Sophiæ
noſtram Urbem illuſtrat, ſuis cum Gymnaſijs à Re-
ligioſiſſimis, non ſatis laudabilibus, doctiſſimiſq;
Viris moderatum, ad iuuentutem litteris, ac pietate
efformandam, morum honeſtatem, vitæ integritatem
induendam, ad virtutes inferendas, & illam ad om-
nium ſcientiarum culmina euehendam: dictumq;
Collegium in dies exornatur ob munificentiam
Marci Antonij Sabbatini, qui in Collegij Ecclesia
cum hoc epitaphio humatus conſpicitur.**

D. O. M.

De Rebus Salernit. 77

D. O. M.

*D. Marco Antonio Sabbasino
Canonico Cardinali, ac Generali Vicario
Ecclesie Salernitanae
de Societate Iesu benemerito
eadem Societas Iesu
grati animi ergo monumentum posuit*

anno Domini cl. lbc. LXVI.

Monasterium cum Ecclesia Sanctæ Mariæ Gratiarum à Canonico D. Philippo Marotta, anno 1508. fuit constructum, ac dotatum, vbi resident Fratres Diui Hieronymi ordinis Beati Petri de Pisa.

Nec Beati Iohannis Dei Fratres pro egenorum infirmorum subsidio cum eorum Xenodochio maximam erga ægrotos charitatem exercere desunt.

Cum ad Galliam Diuus Franciscus de Paula esset profecturus, Salernum venit, in Dominorum de Capograsso domibus hospitatus fuit: Regis Ferdinandi, & Christianissimi Oratores intuenit: & à Civitatis ianuis exiens, Ecclesiam quandam propè Urbis muros respiciens, socijs inquit: hic debet esse Conuentus nostri Ordinis, sic Pater Hiderus Toscana (a) scribit: anno 1516. à munificentia tunc Principis Salerni, Minimorum Religioni dictus locus Sanctissimæ Annuntiationis antiquæ, seu Sancti Bernardini fuit donatus, extrà Buffanulæ ianuam, & vbi nunc Ecclesia, ac Minimorum Conuentus conspicitur.

Extrà Urbis moenia Orientem versus adest Monasterium Congregationis Cœlestinorum, vbi plures Sanctissimi Pontificis Petri Cœlestini venerantur Reliquiæ.

Postmodum videtur Conuentus Carmelitarum.

(a)
*Hella Vit. ab
S. Franc. de
Paul.*

78 Histor. Epitome

antiquæ obseruantia in plano Sancti Laurentij, à fundamine erectus ab Archipræfule Salernitano Mario Bolognino, vt lapis suprâ templi ianuam, ostendit.

Marius Bologninus Bonon. Oriam. Archiep. Saler. Deuotiss. Sanctiss. Virg. Carmel. Relig. huc adduxit, Ecclesiam extruxit, donis auxit, & censu an. M. D. XCVIII.

In Sepulchrali tumulo dicti Antistitis legitur.

Ill. ac Ren. D. D. Marj Bolognini Archiep. Salernitani, Regijq; Consiliarij, sponsam, qui suam sanctis exornauit sanctionibus, monitis efformauit celestibus, diuinisq; munivit instructionibus, cuius nimia deuotio in Deiparam Virginē Carmelitici Ordinis præcipuam Matrem, Carmelitas huc adduxit, Ecclesiam hæc extruxit, Conuentum fundauit, donis, redditibusq; facundauit, non anima onusta;q; meritis petiuit Olympum: sed corpus, PP. Carmelita eius implentes vota, huc transferri, & tumulari curarunt.

E' directo eius Nepos Alphonfus cum hoc epitaphio tumulatus conspicitur.

Ad. Perill. Alphonsum Bologninum Illi D. Marj Bolognini Nepotem, morum honestate grauem, charitate flammantem, & zelo in B. Deiparentem Virginem Carmeliticam deuotum, iuuentute probata, senem uiriliter innocentem reflorentem, qui à Patruo, cui sanguine dum uiueret, & dilectione fuit coniunctus, corpore post obitum noluit esse seiunctus, PP. Carmelita eius testata satisfacientes voluntati, hoc marmoreo tumularunt Sepulchro.

In Sacello de familia Gattula legitur.

*Matthæus Philosophia, & Medicina Doctor
Horatj Gattula Almi Collegij Promotoris filius
Hic*

De Rebus Salernit. 79

Hic iacet

*Ioanna de Mariâ dolens ex gemino vulnere
antea infelix uxor, mox nimis agra mater
multis cum lacrymis pro dulcissimo filio *
sibi, posterisq; suis, ac utriq; familia sepulturam parauit.*

A. D. clb. lxx. XV. M. lan.

Multa in dicta Ciuitate reperiuntur Tempia, Oratoria, Laicorum Sodalitia, ac pauperum Montes præsertim Sacri Oratorij Sancti Stephani, in quibus maxima cum charitate multa pietatis opera, ut diximus, exercentur.

Nec pro pauperibus, & infirmis Xenodochia deficiunt: ergo iure in nostra Vrbe magnoperè Christianæ Religionis obseruantia refulget.

Demùm amplissimæ Salernitanæ Dioecesi Oppida olim multa non solum in spiritualibus, sed adhuc in temporalibus subiecta erant: nunc verò suæ Dioecesis loca sunt Ebulum, Castellutium, Olibanum, Monscorbinus, Gifonum, idest Vallis, & Plana, & sex Casalia, Sanctus Cyprianus, Castilionum, Sabba, seu Pinta, Sanctus Seuerinus, Caluanicum, Sanctus Georgius, Roccapimontis, Monsaureus, Solofra, Serenum, Forenum, Sanctus mangus, cum Filetta, & Pedemontio, Aquamalorum, Coperchia, Olearia, Pastina, multa; alia Casalia Ciuitatis Salerni.

De

80 Histor. Epitome

De Episcopis, & Archiepiscopis Salernitanæ Ecclesiæ.

C A P. VII.

(a)
In Catalog.
de Salernis.
Eccle. Episc.
& Archiep.
(b)
Tom 7. Ital.
Sacr. de Episc.
& Archiep. Salern.
Episc.

EPISCOPALEM olim Salernitanam Ecclesi-
am fuisse, nunc verò Metropolitanam esse
asserimus, cuius Episcoporum, ac Archiepi-
scoporum Chronicus Index sequitur: de quibus sin-
gulis nil libet dicere, cum abundè de illis Gaspar
Musca, (a) ac Abb. Vghellus (b) mira cum arte
scripserint.

Antistites Episcopi.

An. à Christo nato.

	1. Sanctus Bonosius.
	2. Sanctus Gramatius.
	3. Sanctus Verus.
	4. Sanctus Euflerius.
	5. Sanctus Valentinus.
	6. Sanctus Gaudiosus.
500.	7. Gaudentius.
534.	8. Asterius.
652.	9. Luminosus.
680.	10. Ioannes.

700.

De Rebus Salernit. 81

An. à Christo nato.

700.	11. Zaccharias.
	12. Columbus.
	13. Lupus.
	14. Renouarus.
	15. Benedictus.
	16. Talericus.
	17. Anderamus.
762.	18. Rodopertus.
818.	19. Rodoaltus.
834.	20. Petrus I.
844.	21. Radoalus.
848.	22. Magnaldus.
853.	23. Teupus.
867.	24. Alo.
872.	25. Landemarius.
909.	26. Bernardus I.
942.	27. Rachenaldus.
947.	28. Petrus II.
950.	29. Petrus III.
954.	30. Bernardus II.
958.	31. Petrus IV.
969.	32. Ioannes Postremus.

Cum Vrbs Archiepiscopali Sede clara dicatur Salernum, à Philippo Cluuerio : (a) ad eius splendorem : ac maiestatem augendam Metropolis titulum obtinuit, ex Benedicti VII. priuilegio, & ex bulla Ioannis XV. anno 974. constat, ideoq; Archipræsules, qui illa potiti sunt, chronica serie enarrabimus.

974.	1. Amatus.
980.	2. Dauforius.

L

Gri-

(2)
*In Ital. ann
siq.*

82 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

985.	3. Grimoaldus.
1007.	4. Michael.
1016.	5. Benedictus I.
1019.	6. Amatus II.
1041.	7. Amatus III.
1047.	8. Ioannes I.
1057.	9. Alphanus I.
1085.	10. Alphanus II.
1121.	11. Romualdus I. S. R. E. Cardinalis.
1137.	12. Guilelmus I.
1157.	13. Romualdus II. Guarna.
1181.	14. Nicolaus I. Ayello.
1225.	15. Cæsarius de Alagno.
1263.	16. Matthæus de Porta.
1273.	17. Ioannes II.
1281.	18. Philippus.
1297.	19. Guillelmus II. de Godonio.
1306.	20. Guido de Collemedio.
1306.	21. Bernardus I.
1310.	22. Isaurus.
1310.	23. Robertus Arcufati.
1312.	24. Onuphrius.
1312.	25. Bertrandus I. de Turre Cambo-
lico. S. R. E. Cardinalis.
1321.	26. Amaldus.
1330.	27. Vetus Minutulus.
1334.	28. Benedictus Capuano.
1347.	29. Rogerius Sanseuerinus.
1349.	30. Bertrandus II.
1364.	31. Guillelmus III. Sanseuerinus.

An.

De Rebus Salernit. 83

An. à Christo nato.

1378.	32. Ioannes III. de Acquaiua.
1378.	33. Guillelmus IV. de Capua S.R.E. Cardinalis.
1394.	34. Ligorius de Maiorinis.
1400.	35. Bartholomæus de Apranò.
1415.	36. Nicolaus II. Piscicellus.
1441.	37. Barnabas Vrsinus.
1449.	38. Nicolaus III. Piscicellus.
1471.	39. Petrus Guillelmus de Rocca.
1472.	40. Ioannes III. de Aragonia Regis Ferdinandi filius S. R. E. Cardinalis.
1486.	41. Octavianus Bentiuolus.
1500.	42. Ioannes IV. de Vera S. R. E. Cardinalis.
1507.	43. Federicus Fregosius.
1533.	44. Nicolaus V. Rodolphus S. R. E. Cardinalis.
1548.	45. Rodolphus Pius S. R. E. Cardinalis Carpenfis.
1548.	46. Ludouicus Torres
1554.	47. Hieronymus Seripandus S. R. E. Cardinalis.
1564.	48. Gaspar Ceruantes S. R. E. Cardinalis.
1568.	49. Marcus Antonius I. Columna S. R. E. Cardinalis.
1574.	50. Marcus Antonius II.
1592.	51. Marius Bologninus.
1606.	52. Ioannes Beltraminus de Gueuara.

L 2

An.

84 Histor. Epitòme

An. à Christo nato.

1612.	53.	Lucius Sanfeuerinus S. R. E. Cardinalis.
1625.	54.	Gabriel Trescius S. R. E. Cardinalis.
1630.	55.	Iulius Sabellus S. R. E. Cardinalis.
1642.	56.	Fabritius Sabellus S. R. E. Cardinalis.
1658.	57.	Ioannes Torres.
1664.	58.	Gregorius Carafa.
1676.	59.	Alphonfus Alvarez Archipræsul dignissimus ad præsens præest, cui Nestores precamur annos.

De Salernitanis Ciuibus ad dignitates promotis.

C A P. VIII.

 VAMQVAM Illustres, ac insignes nostros Ciues cum summa eorum nominis, & famæ celebritate ad varias dignitates assumptos, nostrum sit in hoc capite enumerare: atqui ob temporum iniuriam, minimè cunctorum notitias haberi potuimus, propterea ab aliquibus dumtaxat, & ab illis primò, qui in Sanctitatis dignitate fuerunt adscripti exordium Chronico ordine sumamus: deinde

De Rebus Salernit. 85

de ab alijs Sanctitatis fama, ac vitæ claris, licet non dum in Sanctorum albo ab Ecclesia relatis : demum cœteros in Ecclesiastica, Laicali, Militari, ac Feudali dignitate constitutos recensebimus.

An. à Christo nato,

1057. Alphanus inter Sanctos refertur à Vuione, & ab alijs, vt in Chronica Cassinensi (a) notis illustrata.

(a)
Lib. 3. cap.
35.

980. Sanctus Alpherius, alias Adelferius Pappacarbonus I. Abbas, & Sacri Cœnobij Sanctissimæ Trinitatis Cauensis fundator; Vir Sanctitate, miraculis insignis, ac clarus : sepultus in sacratissimo specu, quod de ipsius cellula in Sancti Michaelis Archangeli Oratorium commutatum fuit, vbi requiescit, piaq; fidelium deuotione colitur: ex marmore legitur,

Sanctus Alpherius

Salernitanus Patritius

Cauensis Cœnobij Abbas. I.

Victorisq; III. Pont. Magister inclytus

Primus in hoc Sacro pater est Alpherius Antro

Sic reliquis vita, celsior, vt tumulo.

*hic tumultum incoluit viuens, vbi lumine Trino
admonitus, Triadi dedicat Ecclesiam.*

*Quid mirum ex animi vitam, si reddidit orans
qui validus semper vixerat in tumulo?*

Feria V. in Cœna Domini

Cœlestis cena conuiuia

Conscijs efficitur

atatis suæ CXX. An. Christi M. L.

S.

86 Histor. Epitome

An. à Chrifto nato.

(a)
Nella vita
di S. Mat-
theo Apost. et
Euang. al
cap. 15,

(b)
In tom. I.
Ital. Sac. de
Episc. Ana-
guinis.

S. Bonofius Episcopus Salernitanus.

S. Eusterius Episc. Salernit.

SS. Fortunatus, Caius, & Anthes Martyres
Salernitani testatur (a) Paulus Regius
Episcopus Viciequensis.

S. Gaudiosus Episc. Salernit.

1062. S. Petrus Episc. Anagninus Salerni geni-
tus: ac in Coenobio S. Benedicti eiusdem
Vrbis educatus: Principes namque Sa-
lernitanos affines habuit (b) ex Vghello.

1070. S. Petrus Pappacarbonus Episcopus Poli-
castrensis, sub cuius effigie in Cauensi
Monasterij claustro legitur.

*Sanctus Petrus Patritius Salernitanus no-
bilissimus, Sancti Alpherij Nepos, Cœnobij
Cauensis Abbas III. Episcopus Policastren-
sis, Trium millium Monachorum Pater:
Sanctissimi Urbani Pont. Max. Institutor,
& corporis Cavae constructor, vite austeri-
tate, atq; miraculorum virtute conspicuus.*

in Sacra vero Crypta prope Sanctum Alpherium,
vbi requiescit, in marmore epitaphium sic exara-
tum videtur.

Hac tegitur petra Petrus Abbas III.

*Alpherij nepos, & heres Sanctitatis
facta maioris vidit, & inuidit,
ille Cœnobium erexit,*

iste euexit,

*Primus legibus suos aemeruit,
hic Dignitatibus honorauit*

ille

De Rebus Salernit. 87

ille primus oneribus prae fuit,

hic primus honoribus profuit.

Abbates namq; Mitra cumulavit primus,

tria millia Nepotum Alpherio pro uno reddidit,

Homines adhuc inuitos ferrea catena ad Caelū trahebat,

Miraris hoc?

Premiserat ad celi ianuas Urbanum II. discipulum,

Floruit An. Domini M. C. XXII.

An. à Christo nato.

S. Valentinus Episc. Salernit.

S. Verus Episc. Salernit.

1222. Beatus Ioannes Guarna Ordinis Prædicatorum Diui Dominici socius, Conuentus Sanctæ Mariæ Nouellæ Florentiæ, ac aliorum locorum fundator, vt (a) notauit Ioannes Michael Pius.

(a)
*Nel lib. 1.
della vit. de-
gl'huom. il-
lustr. di S.
Domenico.*

1406. Beatus Massiminus à Salerno eiusdem ordinis, Diuæ Catharinæ Senensis Confessarius, ac familiaris: à Lombardello Beatus nuncupatur, vt (b) idem Ioannes Michael scripsit.

(b)
*Loc. cit. 2.
part. lib. 2.*

1317. Soror Angela à Salerno dictæ Religionis, de qua ob antiquitatem non multa extant, fuit vitæ clara, vt (c) testatur idem Pius: tandem ad triumphantium gloriam fuit vocata.

(c)
Loc. cit. lib. 3.

1649. Pater Bonauentura Pagano Capuccinus: senio mortalitatem expleuit natalibus, & virtutibus clarus.

1550. Pater Ioannes Baptista Viualdus Clericorum Regularium vitæ, ac famæ conspicuus.

88 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

(a)
*Histor. Cle-
 ric. Reg. cap.
 69.*

- cuus in Dominò obdormiuit. (a)
1637. Frater Pacificus à Salerno Capuccinus præ-
 claræ vitæ ad gaudia migravit æternæ.
1149. Petrus Barliarius animam efflauit, postquã
 Sanctissimi Crucifixi effigies caput in-
 clinauit.
1579. Pater Rogerius Societatis Iesu primus Chi-
 næ Regnum ingreditur, multa pro ani-
 marum salute egit, tandem post magnos
 labores Salerni quieuit in Domino: ex
 Commentarijs P. Matthæi Ricci.

(b)
*Ex Arch.
 Reg. Sicl. ex
 registr. Ioan.
 2. an. 1343.
 & 44. lit. D.
 fol. 252. ar.*

1342. Clemens VI. dictus Petrus de Rogerio,
 germanus Gulielmi de Rogerio, qui
 apud Lucanos, vnde originem trahebat,
 multorum oppidorum Dominus erat,
 vt (b)
- 1370 Gregorius XI. prius Petrus de Rogerio nun-
 cupatus Cambonæ ortus, e Salerno ori-
 ginem trahens.
1378. Urbanus VI. dictus Bartholomæus Prigna-
 no similiter à Salernitana Ciuitate
 oriundus.
1122. Ioannes Dauferius Salernitanus S.R.E. Car-
 dinalis tituli Sancti Nicolai in carcere
 Tulliano.
1191. Ioannes Salernitanus S.R.E. Cardinalis titu-
 li S. Stephani in coelio monte.
1121. Romualdus I. Guarna S. R. E. Cardinalis
 Diaconus tituli Sanctæ Mariæ in via la-
 ta Archiepiscopus Salernitanus.

Æmi.

De Rebus Salernit. 89

An. à Christo nato.

- 1578. Æmilius Scattaretica Canonicus, & Primicerius Salernitanus Episcopus Ravel-
lensis.
- 1309. Andreas Capograsso Episc. Acernensis.
- 1319. Andreas Capograsso Episc. Valuentis, &
Sulmonensis.
- 1423. Andreas de Palearia Archiep. Amalphi-
tanus.
- 1481. Andreas de Rogerijs Salernitanus Archi-
diaconus, Episc. Sarnensis.
- 1418. Antonellus seu Antonius Syracæ Episc. Ne-
bientis.
- 1472. Antonius Ayellus Archiep. Barenfis.
- 1465. Antonius Cafarus, e Salernitano Canoni-
catu Episc. Crotonensis.
- 1419. Antonius Comite Liparenfis Episc.
- 1641. Antonius del Pezzo ex Polymnianensi
Episcopatu, Archiep. Surrentinus.
- 1043. Bartholomæus de Porta Episc. Scaturensis;
deindè Bouinensis.
- 1432. Bartholomæus de Salerno Episc. Liparëfis.
- 1646. Carolus Pinto Episc. Nicoterensis.
- 1593. Cæsar del Pezzo Episc. Valuentis, & Sul-
monensis.
- 1489. Cosimus Sctarius Episc. Ravelensis.
- 1585. Fabritius Gnarna Episc. Marficensis.
- 1425. Franciscus Ayellus patriæ Canonicus: Pri-
mus Cauensis Episc. deindè Tuder-
tinus, postremò Batensis Archiep.
- 1655. Franciscus Caieta Episc. Biterrensis.

M

Fran-

90 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- 1356. Franciscus Capograsso ex Decano Capua-
no Episc. Policastrensis.
- 1462. Franciscus Comite Episc. Caputaquensis.
- 1657. Franciscus Densa è Salernitano Canonatu,
Sancti Seueri Episc.
- 1379. Franciscus Marchesius Episc. Triuentinus.
- 1612. Fulvius Thesaurerius Episc. Bellicastrensis.
- 1201. Gualderius de Palearijs Troianus Episcopus,
postea Catinensis electus, deindè Pa-
normitanus Archiepiscopus.
- 1418. Guiduccius de Porta patriæ Ecclesiæ Ca-
nonicus Episc. Muranus.
- 1680. Hieronymus Prignano è Vicario Generali
Salernitano, ac eiusdem Ecclesiæ Ca-
nonico, meritissimus Campaniensis Epi-
scopus.
- 1517. Ioannes Antonius de Rogerijs Hostuntensis
Episcopus.
- 1254. Ioannes Castellomata Episc. Policastrensis.
- 1611. Ioannes Franciscus Solimene è Primicerio
Salernitano, Episc. Acernensis.
- 1493. Ioannes Foracrapa è Salernitano Canoni-
catu, Episc. Sueffanus.
- 1131. Ioannes de Porta Archidiaconus Salernita-
nus, Archiep. Amalphitanus.
- 1273. Ioannes de Rogerio ex Archidiacono, vlti-
mus Archiep. à Capitulo Salernitano
electus.
- 1503. Fr. Ioannes de Salerno Ordinis Minorum
Episc. Montisairidis.

De Rebus Salernit. 91

An. à Christo nato.

- 1393. Ioannes de Vetere Episc. Marficensis.
- 1062. Leo Comite primus Neapolitanus Archiep.
ut (a) Ioannes Antonius Summonte
refert.
- 1226. Marinus Filangerius ex Canonico Salerni-
tano, Barenfis Archiep.
- 1635. Matthæus Granita è patriæ Canonicatu ad
Caucasem Episcopatum euectus, deinceps
de Amalphitanus Antistes.
- 1263. Matthæus de Porta Salernitanus Archie-
piscopus.
- 1483. Nicolaus Angelus de Abbatissa Episcopus
Marficensis.
- 1181. Nicolaus Ayellus Archiep. Salernitanus.
- 1425. Nicolaus Maccia Salerni genitus, Episc.
Minorensis.
- 1436. Nicolaus Solimene Archidiaconus Saler-
nitanus, Episc. Acernensis, deinceps Ve-
nufinus Antistes.
- 1396. Fr. Pacellus à Salerno Ordinis Minorum
Episc. Acernensis.
- 1427. Petrus Ayellus Congregationis Celesti-
norum, Episc. Sancti Angeli Lombardorum.
- 1062. S. Petrus Episcopus Anagninus.
- 1070. S. Petrus Pappacarbonus Episcopus Poli-
castrensis.
- 1281. Philippus patria Salernitanus Patriæ Ar-
chiepiscopus.
- 1364. Philippus Primicerius Episcopus Anglo-
nensis.

(a)
Lib. I. fol.
437. & 463.

M 2

Phi-

92 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- 1336. Philippus de Sanctomagno Episcopus Caputaquensis.
- 1648. Pirrhus Alóysius Castellomata Asculanus Episcopus.
- 1334. Riccardus de Rogerio Salernitanus Archidiaconus, Archiep. Capuanus.
- 1394. Robertus Mazza Episcopus Nicastrensis.
- 1390. Robertus Russus Episc. Rauellenfis.
- 1304. Rogerius de Domnusco Archiep. Montisregalensis Regis Roberti Consiliarius.
- 1121. Romualdus I. Guarna cognominatus, Salernitanus Archiepiscopus.
- 1152. Romualdus II. Guarna Archiep. Salernitanus.
- 1573. Sebastianus Massa Episc. Gerutinenfis, & Cariatenfis.
- 1404. Stephanus Alphanus Episc. Cuperfanensis.
- 1635. Thomas Ancora Clericus Regularis Episc. Motulanus, deinde Tranensis Archiep.
- 1376. Thomas de Buccamungellis Episc. Militensis Ioannæ .I. à Consilijis.
- 1369. Thomas de Porta Canonicus Salernitanus Episc. Theanensis.
- 1371. Thomas de Porta Rhegiensis Archiep.
- 1340. Thomas de Sanctomagno Archidiaconus Salernitanus, Episc. Caputaquensis.
- 1238. Vgolinus Comite Archiepiscopus Beneventanus.
- 1640. Vincentius Cauafelice è Salernitano Canonatu Carinolenfis Episc.

Vin-

De Rebus Salernit. 93

An. à Christo nato.

- 1591. Vincentius de Calce Ordinis Prædicato-
rum S. T. insignis D. Episc. Venusinus.
- 1507. Vincentius Maffa primò Signinus, deinde
Caiacensis Episc.
- 1507. Barnaba Capograsso Ordinis Prædicato-
rum Inquisitor Regni.
- 1493. Benedictus Ruggius Abbas, ac per Alphon-
sum II. ad Venetos Orator.
- 1670. Horatius Quaranta omnis literaturæ eru-
ditissimus, Abbas, ac S. Congregationis
Indicis Consultor.
- 1580. Ionnnes Angelus Papio Vtriusq. Signaturæ
Referendarius, Sanctæ Inquisitionis Cō-
sultor.
- 1378. Ioannēs Grillo Monachus Cartusianus
Consiliarius Reginae Ioannæ I. ac Ora-
tor ad Vrbanum VI.
- 1295. Ioannes de Rogerio Archidiaconus Regi-
nus, & Riccardus de Domnusco Sin-
dici petentes à Summo Pontific. de-
clarationem iuris primogenituræ, ac
successionis in Regno Siciliae post obi-
tum Caroli II. spectantis Roberto eius
filio Duci Calabriae.
- 1570. Iulius de Rogerio à Pio V. Pont. Max. In-
ternuncius Apostolicus ad Sigismun-
dum Poloniae Regem destinatur.
- 1586. Marcus Antonius Maffa Camerarius à Se-
cretis Clementis VIII; ac Episcoporum
Examinator.

Enu-

94 Histor. Epitome

Enumeratis viris Sanctitate, ac Ecclesiastica dignitate fulgentibus, operepretium erit, qui laicales honores sublinuerunt describere: electi namq; ad Magistratum dignitatem, post Deos immortales ad honores, & gloriæ sedes à Platone (a) ponuntur: ex Magistratus enim officio Nobiles, & Illustres redduntur, vt Baldus (b) asserit, ideoq; Chronico ordine alphabetico describendi illi sunt.

(a)
Lib. 6. de legibus.

(b)
In l. Iudic. C. de dignitat. lib. 100.

An. à Christo nato.

- 1139. Adenolphus Mansella Magnus Camerarius
sub Regibus Rogerio, & Guillelmo I.
Alexander Mazza Vicarius Admiratus Regni Neapolitani.
- 1660. Aloysius de Vicarijs Regius Auditor in Prouinciam Luceriæ.
- 1140. Alpherius Comite Regni Senescallus sub Rogerio I.
- 1110. Alpherius Guarna Magnus Camerlingus.
- 1434. Andreas Castellomata Reginæ Ioannæ I. familiaris.
- 1338. Andreas Cioffi Orator ad Regem Aragoniæ ex Zurita.
- 1657. Andreas Matthæus Sabbatini Procurator Regalis Patrimonij.
- 1308. Andreas de Protoiudice familiaris, & fidelis Regis Caroli II.
- 1384. Angelus Protoiudice Magister Rationalis M. C.
- 1646. Anibal Quaranta Fisci Patronus Prouinciæ Principatus Citra, & Luceriæ.
- 1478. Antonius Galliciano Regis Ferdinandi fami-

De Rebus Salernit. 95

An. à Christo nato.

- miliaris, ad Innocentium VIII. ac ad varios Reges Orator.
1383. Antonius Manganarius Locumtenens Magistri Iustitiarum Hydrunti: familiaris, & fidelis.
1481. Antonius Solimene Magister Rationalis M. C.
1423. Antonius Yffapica Iudex M. C.
1447. Baptista de Plantimone ViceCancellarius Regni, Alphonfi I. Confiliarius.
1514. Berardinus de Palearia Iudex M. C. V. ac Regius Confiliarius.
1283. Berardus Stellati Confiliarius, ac Regis Caroli familiaris, & ad Summum Pontificem Orator.
1375. Bernilius Guindacius M. C. Regni Magister Rationalis.
1304. Biscardus de Protoiudice Iudex Assessor Aprutij citra.
1622. Camillus del Pezzo Iudex M. C. V. Fiscipatronus, ac Regius Confiliarius.
1487. Carolus de Rogerijs Regius Confiliarius, ac per Ferdinandum I. ad Venetos Orator.
1203. Cioffus Straticotus Salerni, vt ex publico instrumento per Not. Ioannem Ferrarium de Neapoli.
1675. Dominicus Emanuel Cioffi iam Iudex M. C. V. nunc à Secretis Regni, cuiuslibet togæ dignissimus, Oliueti Marchio,
ac

96 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- ac Eques Ordinis Alcantaræ.
 Eufranon de Porta Vicarius Generalis Regni .
 1445. Felix Caputscrupha Regni Vicecācellarius.
 1589. Franciscus Antonius David Præses, Locumtenens Regiæ Camerae, ac Regiæ Cancellariæ Regens.
 1300. Franciscus Comite à Consilijs Reginæ Ioannæ II. vt asserit Dux Guardie.
 1649. Franciscus Lembo in Prouinciam Principatus Regius Auditor.
 1549. Franciscus del Pezzo Iudex M. C. V.
 1343. Franciscus Seraro Magister Rationalis.
 Franciscus Solimene Iudex M. C. V.
 1201. Gualderius de Palearijs Siciliae Cancellarius, Henrici VI. Imp. affinis, & familiaris, & de ipso sequens memoria extat.

*Gualderio de Palearia
 E Nortmandorum Principum genere*

*Gentilis Comitis Manupelli, ac Manerij Comitis,
 Germano fratri,*

Troiano mox Catinensi Episcopo

Magno Sicilia Cancellario,

Atq; adeo vniuersi Regni Vicario,

Henrici VI. Imper. affini,

Ac inter optimos familiares primario,

Friderici Regis infantis consanguineo

Tutori, Propugnatori

Regis inslar cuncta suo arbitrato

De-

De Rebus Salernit. 97.

*Decernenti, Disponenti.
Saracenorum, eorumq; Marcualdi Ducis,
Debellatori, Triumphatori.
Pueri Regis vite, Regniq;
Seruatori,
A Friderico demum Imperatore,
Pro Hierosolymitana expeditione
Ad Venetos Oratori.
Ibi fato, non auro perfuncto.
Theogonia cl. CC. XXIV.
Mausoleum promerenti,
Vel tantulum monumenti,
Matthæus de Palcaria
Familia reliquum
Gentili suo.*

An. à Christo nato,

1314. Guillelmus de Ayello Magister Ostiarius,
& Cambellanus.
1307. Guillelmus Cauas felice Miles Capitaneus
Gaietæ, assessor penes Iustitiarium terræ
laboris, & M. C. Iudex.
1170. Guillelmus Guarna Magister Iustitiarius,
Comes Marfici.
1347. Guillelmus de Rogerio Præses, & Capita-
neus generalis in terra Hydrunti.
1268. Guillelmus Scillatus M. C. Iudex, & Asses-
sor Siciliæ.
1326. Guillelmus Scillatus Cambellanus, Dome-
sticus, Familiaris, & Orator Ducis Ca-
labriæ.
1320. Guillortus Scillatus Cambellanus, familia-
ris,

N

ris,

98 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- ris, & Deputatus ad custodiā Calabriae.
 Horatius Galliciano Commissarius contra
 exules in Prouinciam Basilicatā.
1340. Iacobus Capograsso Iudex M. C. ac Regius
 Consiliarius.
1208. Iacobus Guarna sub Federico II. Magister
 Iustitiarius, ac Marsici Comes.
1423. Ioannella Setaria Cameraria, domestica,
 & fidelis Reginae Ioannae II.
 Ioannes Andreas Cioffi Iudex M. C. V.
 Praeses Regiae Camerae, & Regius Con-
 siliarius. Toppius notauit.
1570. Ioannes Baptista Massa electus Regius Con-
 siliarius.
1442. Ioannes Baptista Platamone Regius Con-
 siliarius.
1325. Ioannes Capograsso Capitaneus Baroli.
1319. Ioannes Caputscrupha Capitaneus Duca-
 tus Amalphiae.
1262. Ioannes Castellomata Principis Manfredi,
 & Caroli I. familiaris.
1309. Ioannes Cioffi Praeses Prouinciae Barenfis
 ex registro Reg. Siclae.
1486. Ioannes Comite Regis Ferdinandi I. à se-
 cretis, ex Guardia Duce.
 Ioannes de Domamulco bis Regens M.
 C. V.
1512. Ioannes Gininfolus Regius Consiliarius, &
 M. C. V. Regens.
1300. Ioannes Grillus Locumtenens, Vicepro-
 tho;

De Rebus Salernit. 99

An. à Christo nato.

- thonotarius Regni , ac S. R. C. Præses .
1273. Ioannes Mansella Mareſcallus Vrbiſ.
1328. Ioannes Mansella hoſpitiſ Siniſcalcus Ducis Calabriae , in Prouincijs Aprutiſ , & Principatus Præſes, ac Cambellanuſ. .
1299. Ioannes de Porta Magiſter Rationaliſ , & Vicariuſ Regni Siciliae .
1255. Ioannes de Prociſa Magnuſ Cancellariuſ Regni Siciliae, eiufq; hæredes Iberia Magnates fuere, cum Comitatu de Almenares in Valentia Regnum.
1384. Iannottuſ de Rogerio Cambellanuſ , & familiaris Caroli III.
1381. Iannottuſ Protoiudice Magnuſ Regni Comestabilis ſub dicto Rege , ac Comes Cerræ.
1271. Ioannes Rogeriuſ Præſes in Bariſ prouinciam, ac Regiſ Roberti familiaris.
1270. Ioanniſ Scillati Stratigotuſ Ciuitatiſ Salerni.
1358. Ioannes Setariuſ Regia Curia Magiſter Rationaliſ.
1656. Ioſeph Yſſapica Regiuſ Auditor Prouincia principatuſ, ac Fiſci patronuſ.
1417. Lucaſ Comite familiaris , & à Secretiſ Reginae Ioannæ II.
1178. Lucaſ Guarna Magiſter Iuſtitiariuſ, Comes Marſici.
884. Maionuſ Comite Dux Amalphitanae Reipublicæ, ex Duce Guardia.

N 2

Mar-

100 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

1647. Marcus Antonius Cioffi Regius Confiliarius, ex Toppio.
1400. Matthæus Ayellus Senescalcus, Prothonotarius Regni Siciliae, & Magnus Cancellarius.
1328. Matthæus Castellomata Regius Iudex M. C.
1319. Matthæus Comite Magister Rationalis M. C. & à Consilijis Regis Roberti, ex Campanile.
1679. Matthæus Franciscus Claritia Procurator Regiæ Visitationis, è Salerno vocatus.
1327. Matthæus Fundicarius familiaris Regis Roberti.
1610. Matthæus Hieronymus Mazza meus Patruus, Commissarius Campaniæ contra exules in Prouinciam Aprutij, Præses Regiæ Camerae Summariae, Matritij ubi obiit, à Supremo Consilio Italiae nominatus.
1662. Matthæus Mazza Authoris Germanus, Regalis Patrimonij Procurator.
- Matthæus de Ayello dictus de Notarijs Magnus Cancellarius.
1269. Matthæus de Porta Iudex in Capitanata.
1308. Matthæus de Rogerio M. C. Magister Rationalis.
1336. Matthæus de Porta Magister Rationalis, Præses Regiæ Camerae Summariae, ac Regis Roberti à consilijis.
1291. Matthæus Rogerius Magister Rationalis.
- Mat-

De Rebus Salernit. 101

An. à Christo nato.

1493. Matthæus Yssapica Regis Ferdinandi familiaris.

1431. Melchior Sanctomagno Regius Consiliarius.

1474. Nicolaus Capogrosso Regius Consiliarius.

1300. Nicolaus Cioffi Orator ad Regem Federicum, ex P. Anzalonio.

1681. Nicolaus Galdo ex originaria familia Hispaniarum, & propriè Realis Villæ Medinæ del Campo Castellæ Regni, vt testantur D. Joseph Pellicer Eques Ordinis S. Iacobi generalis Chronista per Catholicam Maiestatem (a), & D. Ioannes de Mendoza etiam Chronista generalis per Serenissimum Regem nostrum Carolum II: de hac familia ortū ducunt dictus Nicolaus eiusq; predecessores, sic Baldassar Galdus Eques Civitatis Valledoliti publico instrumento edito in dicta Civitate die 12. Novembris 1676. manu Notarij Emanuelis Rodriquez quinones Secretarij Sux Catholice Maiestatis declaravit: ac etiam exequutoriato per huius Regni Regium Collaterale Consilium: iure dictus Nicolaus ob multa sua merita fuit Numerator foculariorum Regni; Auditor generalis triremiū Neapolis; Fiscus nūc Patronus in Prouincia Calabriæ Ultra; ac per nostrū Inuicissimū Monarcham Carolum

(2)
In Commentar. histor. Hispan. tom. ultim.

102 Histor. Epitome

An. à Christonato.

rolū II. declaratus fuit eius Regalis domus familiaris, domesticus, & benemeritus, ut ex originali priuilegio sub die 1. Martij 1677. & à quocumq; Tribunali, recognosci minimè potest, ni solum ab Excellentissimo Regni Prorege: & in quadam epistola Augustissima Regina Mater asserit, quod dictus Nicolaus ob sua merita, & seruitia est capax cuiuscumq; Realis gratiæ. Suos igitur Maiores imitando in Regali Villa Madrid, vbi Aduocati officio fungebatur, vxorem duxit D. Ioannam Mariam Malo de Molina de Aragona, y elcalante, ut ex attestatione dicti D. Ioannis de Mendoza Chronistæ generalis per suâ Catholicam Maiestatem habetur.

- 1434. Nicolaus Guarna M. C. V. Regens.
Nicolaus de Palearia Régius Camerarius.
- 1343. Nicolaus Stellati Præses in Prouinciâ
Aprutij Citra, ac Aquilæ Gubernator.
- 1423. Pascalis Cioffi à Secretis Reginæ Ioannæ,
Orator ad Regem Alphonsum, ex Con-
stanzo.
- 1309. Paulus Scillatus Miles Iusticiarius Terræ
Hydrunti.
- 1647. Petrus Antonius Comite M. C. V. Iudex,
meritissimus ad omnes togæ dignitates,
ni mors illum abstulisset.
- 829. Perus Comite Dux Reipublicæ Amalphi-
tanæ. Pe-

De Rebus Salernit. 103

An. à Christo nato.

- 1317. Petrus Comite Regis Roberti familiaris, ac
Magister Portulanus.
- 1326. Petruccius de Comite à Consilijs, & fami-
liaris dicti Regis.
- 1329. Petronus Comite dicti Regis Consiliarius,
& Iudex Neapolitanæ Urbis.
- 1495. Petrillus Comite à Consilijs Regis Ferdi-
nandi I.
- 1350. Philippus Comite familiaris Ioannæ I. Ma-
gnus Camberlanus.
- 1196. Philippus Guarna Magnus Iustitiarius sub
Federico II. Comes Marfici.
- 1275. Philippus Mazza familiaris, & Notarius
Regis Caroli I.
- 1322. Philippus Mazza Iudex M. C.
Philippus de Palearia Magnus Camerarius.
Philippus de Porta Regni Prothonotarius.
Riccardus Agello Regni Marefciallus.
- 1384. Riccardus de Agello Magister Ostiarius, .
Consiliarius, & fidelis.
- 1307. Riccardus Comite Consiliarius Caroli II.
ad varios Principes Orator.
- 1307. Riccardus Mazza Magister Rationalis, Re-
gis Roberti Consiliarius, familiaris, &
fidelis.
- 1330. Rogerius Marchese Iudex Regij Hospitij.
Riccardus de Agello Regni Senescalcus.
- 1305. Riccardus Scillatus M. C. Magister Ratio-
nalis.
- 1327. Rogerius Capograssus Cambellanus, & fa-
miliaris. Ro

104 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- 1384. Rogerius de Porta Magnus Cancellarius.
Rogerius de Protoiudice Cambellanus, & fidelis Caroli III.
- 1307. Romoaldus Scillatus miles, Capitaneus Luceriæ.
- 1496. Scipio Cioffi familiaris Imperatoris Fiderici.
- 952. Sergius Comite Dux Reipublicæ Amalphitanæ.
- 1275. Simon Mazza miles familiaris, & fidelis Caroli II.
- 1271. Stephanus Mazza Iudex M. C.
- 1558. Thomas Agnellus Salernitanus Præses Regiæ Camerae, Regens, ac S. R. C. Præses.
- 1423. Thomas Gioffi Cappellanus Maior Regis Ladislai ex Registro Regiæ Siclæ.
- 1330. Thomas Comite Regis Roberti Cubicularius.
- 1423. Thomafius Cioffi miles, familiaris Regiæ Ioannæ II. ex Regia Sicla.
- 1274. Thomas Mansella Baiulus Balduini Domini Sarconis.
- 1307. Thomafius de Procida Confiliarius, & familiaris Regis Caroli II.
- 1324. Thomas Manganarius Iustitiarius Terræ Hydrunti, loco citato.
- 1336. Thomas Mansella Magister Rationalis M. G. V. familiaris Regis Roberti, & Regius Cambellanus.
- 1269. Thomas de Porta M. C. V. Iudex, Caroli II. Confiliarius. Tho-

De Rebus Salernit. 105

An. à Christo nato.

- 1531. Thomas Petius M. C. V. Iudex.
- 1316. Thomas Rogerius Magister Hostiarius Regni.
- 1302. Thomas Scillati Magister Rationalis.
- 1381. Tirellus Mansella Consiliarius, ac familiaris Caroli III.
- 1461. Troianus Sanctomagno Regius Consiliarius.
- 1271. Vgo Comite Straticotus Cinitatis Salerni, ex Duca Guardie.
- 1400. Vilielmus Solimene Præses Regiæ Cameræ Summarie, ac Locumtenens Camerarii Regni Siciliæ.

Cùm non solum ob literas nostri Ciues ad Magistratus gradus fuerunt adscripti: sed summos adhuc dignitatum honores ob militiam sint assequuti: quorum gloria ob ingentem eorum in animis vigorem apud plures Monarchas, & Reges præclarissime in conficiendis bellis enituit: at arduum videtur res gestas scribere ex Salustio (a) præsertim præliorum: igitur solummodò militum seriem aliquam enunciabimus, quorum nos exempla docent, ac ad bellandum impellunt.

(a)
In Cat.

- 1576. Andreas Alphanus Dux militum contra Turchas sub D. Ioanne de Austria: cuius iussu Maluagiam in Peloponneso, si illam debellari poterat, nouit: facile posse assequi iudicauit, sicq; suo Regi retulit, à quo munificentissime fuit recognitus, ex Consto.

O

Ani-

106 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- Anibal Pintus Dux in bello Ostiæ sub Comite Popoli.
1479. Antonius à Calce Miles sub Ferdinando de Aragonia in bello Hydruntino.
1540. Antonellus Domninus dictus Gnirfola Tribunus militum sub Carolo V; ac pro bellicis expeditionibus ad Galliam Cisalpinam missus, periit.
1381. Antonius Manganarius miles sub Carolo III. ex registro Regiæ Siciliæ.
1556. Cæsar Cioffi cum alijs militibus, ex Archivio Regiæ Camerae.
1587. Detius Mazza meus Patruus magnus, Dux militum sub Philippo III.
1556. Dominicus à Calce strenuus Dux militum sub Carolo V.
1627. Emanuel Mazza Patruus meus Dux Equitum Flandriæ, ac in varijs exitalibus prælijs bellum duxit: in munimine expertus, Tumultuarios Rebelles depressit, Henrici de Lorena Ducis Guisæ carcerationi adfuit.
- Fabritius Prignano Equitum Ductor, magnus miles in Cataluniæ bello, ac tandem in Barcinonis obsidione à bellico instrumento interemptus.
- Fabritius Sanctomango celebris Dux Equitum, ac Hierosolymitanus Eques.
- Ferdinandus Galdo Castellanus Castri Civitatis Salerni.

Fran-

De Rebus Salernit. 107

An. à Christo nato.

1330. Francischittus de Porta miles sub Ioanne Principe Peloponnesi.
Franciscus Cauas felice, dictus Salerno Cauas felice, strenuus miles.
Franciscus Ruggius Dux Equitum Mediolani.
1343. Guillelmus de Rogerio germanus Petri de Rogerio nuncupati Clementis VI. miles insignis Cambonæ apud Francos, ac multorum Oppidorum apud Lucanos Dominus.
1326. Guillelmus Scillati Dux electus ad conducendum in partibus ultra montes Capitanos, Comestabulos, milites scutiferos numero mille.
1500. Hector à Calce miles in Germaniæ bello sub Philippo I. Dux militum.
1541. Hector à Calce Dux militum Flandriæ sub Philippo II.
1622. Hector à Calce miles inclytus, Dux militum Iberorum in regali classe maritima; ob præclara in varijs bellis gesta, multa largitione dignatus fuit à munificentia Philippi IV. non solum Sancti Iacobi habitum, sed suam vestem, ac gladium, quibus tunc induebatur, aliasque ei mercedes largitus est.
1330. Iacobus Protoiudice miles sub Ioanne Principe Peloponnesi.
1449. Iacomatius Guarna Strenuus miles equitum,

108 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- rum, ac peditum Duxor, Ciuitatis Cremonæ Gubernator.
1556. Ioannes Antonius à Calce eximius Tribunus militum, Ciuitellam è Gallorum opugnatione defendit, ac sub Carolo V. & Philippo II. multa præclara egit.
1630. Ioannes Baptista Cauas felice dignissimus Tribunus militum.
1550. Ioannes Baptista Galliciano Dux militum sub Carolo V. & Philippo II.
Ioannes Baptista Sanctomango strenuus miles obiit Flandriæ.
- Ioannes Domninusco pater Antonelli adhuc Tribunus militum cum alijs de familia sub Rege Ferdinando.
- Ioannes Felix Galliciano Tribunus militum.
- Ioannes Franciscus Galliciano Dux militum.
1330. Ioannellus Comite Miles in Peloponnese.
1293. Ioannes Grillo Dux militum sub Carolo II. in bello sacro ex Consto.
- Ioannes Guarna Dux militum Venetijs.
1271. Ioannes Mansella apud Urbem militat ad seruitia Regis cum gente armigera.
1451. Ioannes del Pezzo militum egregius Duxor sub Alphonso I.
1282. Ioannes de Procida Aragonensibus Siciliæ Regnum dedit.
1272. Ioannes Mansella Equitum Dux, ac Præses in Prouincia Capitanata.
1319. Ioannes Mansella Dux, & Gubernator non nul-

De Rebus Salernit. 109

An. à Christo nato.

- nullorum militum cum Ioanne Cauascelice, Gulielmo Scillato, ac alijs nobilibus Neapolitanis ad partes Calabriae pro tuitione illius Prouinciæ.
1313. Ioannes Paganus Miles Castellanus Castri Olibani.
- Iannottus Protoiudice Capitaneus Generalis.
1610. Ioseph à Calce Dux militum Flandriæ, ac Germaniæ sub Philippo III. & IV.
1560. Iulius Cæsar à Calce Tribunus militum in Veneta Republica.
1191. Landolphus Cioffi Miles inter Barones belli Sacri, ex registro Regis Roberti.
1649. Ludouicus Pintus Sancti Martini Dominus, Dux militum.
1575. Marcus Antonius Gallicianus Tribunus Militum Flandriæ, ac Lombardiæ.
1632. Matthæus Cassetta Dux militum varijs in prælijs Nerlinguën, Valtellinæ, ac Nouares militiam conduxit.
1264. Matthæus de Porta miles sub Principe Manfredo.
- Matthæus Rugius celebris Eques Hierosolymitanus in Rhodi bello vltimum suum clausit diem.
- Miles, dictus il Brauo, Salernitanus maximi extitisse valoris legitur apud Paulum Iouium.
1491. Onuphrius Sanctomango miles sub Rege Ferdinando. Pa-

110 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

- 1305. Parisius Grecus miles sub Philippo Tarenti Principe, ad partes Romanie cum maritima classe accedit.
- 1635. Paulus Franciscus Sanctomango Dux militum sub Philippo IV.
- 1327. Philippus de Agello Capitaneus ad guerram, & Vicarius in Comitatu Albæ.
- 1637. Petrus à Calce Dux militum cum alijs egregijs militibus de familia sub Philippo IV.
- 1381. Riccardus de Agello Castellanus Altauiliæ, Capitaneus ad guerram Salerni, Capuæ, & aliorum locorum.
- 1078. Rodulphus-Pipinus Comite strenuè defendit Beneuentum.
- 1137. Rodulphus dicti Rodulphi nepos cum militum turmis contra Beneuentum obidentes succurrit.
- 1384. Rogerius de Protoiudice Capitaneus ad guerram in Terra Campanæ.
- 1265. Rogerius Scillato miles sub Principe Manfredò.
- 1291. Sanfonus Comite Magister militum Generalis.
- 1305. Thomas de Procida strenuus Dux ad Romanie partes cum classe maritima accedit.
- 1616. Vincentius Mazza Authoris Patrus Dux militum in exitiali bello Alemanie, & propriè in Vffing Vucilhasinensis fuit è viuis exemptus.

Mi-

De Rebus Salernit. 111

Mirū igitur non est, si tot strenui enumerentur milites, cū ferè propulsantis naturæ impetū fuerint prosequuti, nā ab infantia paruuli in militia exercentur: inter Hispanos enim milites non solum adscriptū, sed munificentissimè à nostro Ibero Monarcha benemeritum video, ob multa eius familiæ merita D. Marcum Antonium puerulum trientium D. Dominici Emanuelis Cioffi Oliueti Marchionis tenerum germen.

At quoniam nostrorum Ciuium nobilitatem per proprias cōditiones diuersosq; gradus, ac differentias, ob feuda, & varia dominia internoscere expedit, idè eorum dignitatem memorare arbitror, aliquorū nempe Principum, Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum, ac locorum Dominorum: ceteri verò ob vetustatem obliuioni diuturnæ sepulti iacent.

An. à Christo nato .

Adanterius de Porta Comes .

Albertus de Porta Comes .

Alexander Mazza Comes Nicastrī .

1465. Aloysius Mazza Sācti Angeli Allefca Baro .

1383. Antonius Māganatius habuit à Rege Cafalia Andrani, & Castelloni in terra Hydrunti.

1489. Antonius Mazza ex Baronibus Sācti Angeli Allefca.

Antonius Solimene Comes Sarni.

1650. Antonius Solimene Marchio Guardigbrunę.

1291. Berardus Scillato Dux Atripalda.

1407. Brigidus Proto iudice Comes Cerrę, & Cuperfani filius Iannotti .

1392. Corradus Mazza Dominus Silię conf. Baiulationis Venerelli de pertinētijs Cusentię.

Do-

112 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

1655. Dominicus Emanuel Cioffi Marchio Oliueti.
1645. Dominicus Naccarelli Ioannis Hieronymi filius Mirabellæ Marchio.
- Dominicus de Rogerijs Montismurri, & Laurenzani Dominus.
- Franciscus Mansella Dominus Bonialberghi, & Montis calui.
- Franciscus Sarignanus Casalio Sarignani Dominus.
- Franciscus Setarius Dominus Carinolæ.
- Gaiferius de Porta Comes.
1170. Gotfridus Guarna, familia ex Principibus Nortmandis, Marfici Comes.
1500. Hieronymus de Giorno ex Phrigijs Penatibus, ac Cæsariis Romanis, stirpis Iulie descendens, Magnus Comes Iulie, ac Dominus Sancti Apollinaris in Ciuitate Salerni: de quo Stephanus, Paulus S. T. M. Ord. Eremit. Sancti Augustini, D. Ioanna de Giorno, ac alij multi descendunt.
1208. Iacobus Guarna Comes Marfici.
- Iacobus Philippus Manganarius Dominus Crispani, & Tordignani.
- Iacobus Villanus Dominus Castelli Agelli.
- Ioannes Alphonsius Camodius Baro terræ Prignani.
- Ioannes Baptista del Pezzo Ciuitatis Retenghi Marchio.
1645. Ioannes Camillus Quaranta Fusarij Baro.

Io.

De Rebus Salernit. 113

Anno à Christo nato .

1486. Ioannes Comite Cannichi Dominus .
 Ioannes Dominicus de Ayello Dominus
 Terræ Petinæ, & Romagnani .
 Ioannes Guarna Comes Marfici .
1280. Ioannes de Procida Dominus Insulæ Proci-
 dæ, Tramentis, Gaiani, Pistilionis, eiusq;
 hæredes in Valentia Regno Comites Al-
 menares :
 Ioānes Pantolianus Baro Terræ Bracigliani.
1281. Iannottus Protoiudice Comes Cerræ, Cu-
 periani, & Brundisij .
1392. Landolphus Capogrossus Feudatarius .
1178. Lucas Guarna Marfici Comes .
1580. Ludouicus Pintus Sancti Martini Dominus .
1640. Ludouicus Pintus alter, Sancti Martini Baro .
1534. Marcus Antonius Mazza Dominus Sancti
 Angeli Allesca .
 Matthæus Comite Baro Oppidi Aquaræ,
 aliorumq; locorum .
1305. Matthæus Manfella Dominus Montis calui,
 Rocchegloriolæ, & Bonialberghi .
 Nicolaus Comite in Prouincia Principatus
 multorum Oppidorum Dominus .
1335. Nicolaus Pagano Dominus Terræ Regini;
 ac feuda, dictæ Marchiafaua, & Dente-
 fierro, sita in Ciuitate Salerni possidebat,
 vt ex Registro Regiæ Sicilæ .
1309. Pandulfus Domnomusco Dominus Casa-
 lium Filetæ, Sancti Cypriani, & Coper-
 ebiz in pertinentijs dictæ Ciuitatis, vt ex
 citato Registro apparet .
- Petrus Castellomata Comes. P Pe-

114 Histor. Epitome

An. à Christo nato.

Petrus Guarna Comes Lauri.

1196. Philippus Guarna Comes Marfici.

1423. Philippus de Palearia Terræ Lacusnigri Dominus.

1271. Raynaldus Guarna, & fratres tenebant feudum in Ciuitate Salerni.

Riccardus de Ayello Comes Ayelli Prouinciae Calabriae.

Riccardus Comes de Ayello.

1308. Riccardus Domnomusco Dominus Casalium Filectæ, Sancti Cypriani, & Coperchie.

1334. Riccardus Marcafaba possidet feuda in Ciuitate Salerni.

1315. Riccardus Mazza Dominus Casalis Melpiniani in Terra Hydrunti, à Rege donati.

1271. Riccardus Musca Feudatarius in dicta Ciuitate Salerni.

1680. Rogerius Cauas felice Sanctimanghi Pedimontis Dominus.

Rogierius de Porta Dominus Turrismaioris.

Romualdus Guarna Comes Lauri.

1580. Scipio Cecere Dominus Capograssi, Sarrazmezzanæ, & aliorum Casalium:

Sico Castellomata Comes.

1312. Siginulphus Capograssus Dominus Casalis Aquauellæ.

1645. Stephanus de Giorno Dominus Salæ.

Syluefter Guarna Comes Marfici.

1335. Thomas de Porta Feudatarius in Ciuitate Salerni.

Tho-

De Rebus Salernit. 115

An. à Christo nato.

1331. **Thomasius de Porta Feudatarius in Casali Cullanelli.**

1305. **Thomas de Procida Dominus Procidæ.**

1307. **Thomas Mansella Môtisfalconis Dominus.**

1336. **Thomas Mansella Dominus Casalium Margigliani, Ayrolæ, Gazani, & Sancti Georgij.**

Traianus Sanctomango Baro Filettæ; & Sanctimanghi Pedimontis.

1269. **Vgo Comite, & Riccardus Damnapintò emunt Straticociam Salerni, vt ex Registro Regiæ Siclæ.**

Non solum multa præcitata, at ferè cuncta superius enunciata in dictis Serenissimorum Regum Registris leguntur;

Opus etiam est, percelebres Equites Fabritium, ac Ferdinandum de Vicarijs eius genitorem, Dominicum Emanuele, eiusq; germanum Ignatium, Mariam Cioffi Trabeatos Hierosolymitanos, Sancti Iacobi de Spata, Alcantaræ, Calatrauæ, ac omnium Ordinum deferere; singulos namq; enumerare Epitomæ istæ non permittunt. Dumtaxat dicimus, quod Stagires celebrata minime esset, ni ob suum Ciuem Aristotilem. Nec præclara Atheniensis Ciuitas fuisset, ni ob illustrium Ciuium illius gloriam, qui magnum decus, clamorem, ac famam Patriæ dederunt. Iurè igitur si talis in Salernitana Vrbe est Ciuium præstantia in Sanctitate, Dignitate, Armis, Literis, ac Feudis, vt diximus, adhuc eximia, & celebris hæc Vrbs per Vniuersum Orbem decantari meretur.

116 Histor. Epitôme

De Antiquissimo Salernitano Studio, ac de eius Hippo- cratico Collegio.

C A P. IX.

MAGNÆ multæ, variæq; sunt Salernitanæ
Ciuitatis laudes à Cicerone, Liuiio, Strabo-
ne, Lucano, Silio Italico, Plinio, Appiano,
Patercolo, Fróntino, Paulo Diacono, ac à multis alijs
decantatæ: at re vera insignis, & sublimis ob suam
celebrem, & antiquissimam Academiam recenferi
debet omnibus numeris toto terrarum Orbe cele-
berrimam: vigeant namq; in illa cuiuscumq; facul-
tatis studia: iurè omnium scientiarum Magistrum
esse, Renatus Moreau Doctor Medicus Parisiensis
(a) scripsit.

(a)
*In prolego-
min in Schol.
Salern. cap.
22*

(b)
*In sect. 1. Hy.
dragilog.*

Assidue enim celeberrimi viri, Præceptoresq; exi-
mij, ac clarissimi disciplinarum Interpretes, ait Mar-
cus Antonius Marsilius Columna Archipræsul Sa-
lernitanus (b) in illa floruerunt: præsertim Sanctissi-
mus Doctor Angelicus de Aquino: Augustinus Ni-
phus: Alcadinus: Arnaldus de Villanova: Franci-
scus Storella: Marcus Antonius Zimara: Marianus
Socinus: Robertus Maranta: Thomas de Lauro: ac
innumeri alij.

Amplissimis cum honoribus ad varia Orbis lycea
mul-

De Rebus Salernit. 117

multi ex hac Ciuitate cum plurima eorum nominis gloria, ac fama fuere vocati, nempe Aloysius Trentacapilli medicinæ Interpres in Neapolitano Studio: Ioannes Angelus Papio eximius Cathedra-
ticus in patio Lyceo, Auinionæ, & Bononiæ, de quo meminerunt Bernardus Tassus, (a) Paulus Sacratius, (b) & dictus Marcus Antonius, (c) ob singularem eius doctrinam, ac probitatem à Sisto V. electus, ad Alexandrum Perestum Cardinalem de Montealto Sororis Nepotem instruendum, tandem Romæ obiit, & in Ecclesia Sancti Syluestri Clericorū Regularium à Cardinale Cusano sequens fuit positum epitaphium.

D. O. M.

Ioanni Angelo Papio Salernitano Iurisconsulto

Politioris doctrina elegantia excultissimo:

qui lusciniæ supra annos XL.

in Patria, Auinione, ac Bononia

primo loco docuit:

E cuius domo, & disciplina

Principes viri quàm plures prodierunt,

Vtriusq; Signatura Referendario,

Sancta vniuersalis Inquisitionis Consultori,

Sub Gregorio XIII. et Sisto V. Pontificia cōsulta Auditori,

vita innocentia præstanti, morum suauitate,

in extrema etiam senectute

iucundissimo:

vixit vegeta semper valetudine,

obiit octoagenario maior

IV. non. Septemb. M. D. XCV.

Augustinus Cardinalis Cusanus

Præceptori optimo merito

Posuit.

(a)
Nel volume
2. delle sue
lettere.

(b)
In suis Epiſt.
lib. 1. 2. 4. & 5.

(c)
Loc. cit.

118 Histor. Epitome

Ioannes Iacobus Corbelleſius Lector primarius matutinus in Meſſana Ciuitate: Ioannes Laurentius de Rogerijs Interpres Veſpertinus in Neapolitano Gymnaſio: Nicolaus Antonius Comite Lector Rhetorices in dicto Neapolitano Studio: Nicolaus Capograſſus Regius Conſiliarius in Patrio, & in Neapolitano Lyceo Cathedraſticus: Pyrrhus Alphanus in Neapolitano Gymnaſio primarius Iuriſciuiſis matutinus Interpres: Vincentius de Petrone in Patria Philoſophiæ, & in Piſano Gymnaſio Medicinæ Interpres: Piſis obijt; reperiturq; cum hoc epitaphio in Eccleſia Diui Franciſci Minorum Conuentualium ſepultus.

D. O. M.

Vincentio Petrono in Patrio Gymn. Salernitano primum Philoſophiæ primario, deinde verò in Piſano Areopago Medic. ord. Interpreti: ſana mors die XVIII. Iun. an. M. DC. LV. diem duxit inenitabilem: ætatis XLI. cuius eximijſ doctrinæ parentis virtute: ne memoriam tanti viri læthes perfunderet: impenſ. hæredis. P. Hieronymus de Lugo Inquiſitor Generalis Piſ. P. Hieron. Perius Theſ. Publ. Philoſophiæ execut. T. hanc urnam poſuere: an. M. DC. LVI. innumeriq; alij varijs in Scholis ſupputantur.

Honorifica celebriq; fama conſpicui apud Sereniſſimos Imperatores, ac Reges cum non paucis ſtipendijs fuerunt, Angelus Caputſcrupha, Antonius Solimene, Berardus Guindarius Medicus Imperialis, Cæſarius Coppula, Iacobus Comitſus, Ioannes de Procida, Ioannes Rogerius, Matthæus Fun-

De Rebus Salernit. 119

Fundicarius, Matthæus de Plantimone, Matthæus Scillati, Paulus Comite, Philippus Fundicarius; Saluator Calenda, & Vilielmus Solimene præstantissimi, ac nobilissimi Salernitani Medici, vt (a) constat.

(a)
Ex Reg. Archiepiscopi.

Nec omnes, qui literarum gloria excelluere, & ad Iurisprudentiæ, Philosophiæ, Medicinæ, Theologiæ, ac aliarum scientiarum culmen Salernitanum Gymnasium euexerat, in his Historicis Epitomis narrari possunt: aliquos solummodò Salernitanos Scriptores, quorum multa typis excussa videntur enumerabo: primusq; in alphabetico ordine extat.

Alphanus I. Salernitanus Archiepiscopus, Principis Guaimari affinis, Theologus, Poeta, Musicus, Medicus nil mirum, nam Principes viri Medicinæ peritiam adamabant: Salerni præsertim magnæ estimationis Medicina erat, vt asserit (b) Abb. Angelus de Nuce. Typis igitur dedit.

(b)
In Chronic. Cassin. not. illustr. lib. 3. cap. 7.

De unione verbi Dei, & hominis: de unione anime, & corporis humani: Hymnos de S. Benedicto, de S. Matthæo, & de S. Fortunato: Passionem de S. Christina, ac SS. Martyrum duodecim fratrum Beneuentanorum: de quatuor humoribus: Epitaphia quamplurima virorum insignium, aliaq; multa.

Alphanus II. fuit Author *Pœmatum*, quæ seruat Bibliotheca Vaticana, vt ex annotationibus Antonij Caraccioli: alij vero dicunt illorum Authorem Alphanum I. esse.

Aloysij Grotto *Commentaria super analitica, posterioristica Aristotelism. s. reperiuntur.*

Andreas Guarna *Grammatica opus nouum, & Grammaticale bellum scripsit.* Ancl-

120 Histor. Epitome

Anelli de Rogerijs Societatis Iesu *Neapolitanae litteraturae Theatrum Oratio.*

Anonymus ignotus Ciuis Salernitanus ; *de Historia Principum Longobardorum.*

Antonellus de Rogerijs *de Substantia Orbis m. s.*

Antonius Solimena *de Pulsibus, & Vrinis.*

Bartholomæus Grotto *multa in prosa, ac metrico carmine m. s. composuit, trahitq; originem ab eius auo Bartholomæo nobili Veronense, qui Salernum venit.*

Benuenutus Graffio in Hyerusalem in lucem dedit, *Artem probatam de agnitione oculorum.*

Boccutius Grillo *de Practica Medicina m. s. de differentiis pulsum, & februm.*

Carolus de Rogerijs *super 1. Infort. & in 2. Decr. nou; & in 2. Decr. vet. scriptis.*

Cyprianus Pinto *de Auxilijs m. s. hic in Ecclesia Diui Nicolai, & Cataldi in Licij Ciuitate sepultus iacet, vbi legitur.*

D. O. M.

Ex Lyciensium moestissima Ciuitatis lacryma pro Patrono perduto, parente amisso inconsolabiles: D. Cypriani Pinto de Salerno huius Monasterij Abbatis optimi, doctrina, pietate, prudentia, omnigena virtute insignissimi: ossa, & cineres Tumulo hoc afferuantur: mens ad perennes euolauit superiorum sedes, post exactos summam laude annos vite, in humana conuersatione LIII. Generalis Vicariatus in Oliuetana Congregatione III. Abbatatus in hac Ciuitate IX. XXII. Kal. Februarij clb. lbc. XXVII.

Deodatus Solera Ordinis Eremitarum S. Augustini
S.T. Magister il Principe Vigilante.

De-

De Rebus Salernit. 121

Detius Grifignano, *il Vafro Comedia.*

Detij Pennella *Practica omnium accidentium, qua humanum corpus ledere possunt m. s.*

Dominicus Antonius Auersa Salernitanæ Ecclesiæ Cantor, quamprimum typis dabit: *il Biasimo dell'interesse, discorso morale.*

Dominicus de Rogerijs: *la Nemica Amante, Opera scenica.*

Egidius Vrsone *de Pulsibus, & Vrinis.*

Erchempertus Longobardus Salernitanus Cuius ex Longobardorum Principum prosapia, antiquus Chronologista eius *m. s.* typis dedit Antonius Garracciolus Clericorum Regularium, *vt ex Toppi Bibliotheca Neapolitana constat.*

Ercules Ayello: *il Camino Spirituale.*

Fabritius Mordente Methamaticus Imp. Rodulphi II. *Il Compasso, e Riga.*

Fabritius Pintus: *Salerno affediato da' Francesi: innumeras Iurium allegationes, ac breui typis dabit. Il Discorso Politico Legale del danno, che ha cagionato al Regno, l'accordar i banditi in esilio.*

Fabritij Thori, *Compendia super Decisiones S. R. C. & alia opera.*

Franciscus Alphanus *de Peste, febre pestilenti, & maligna: de Variolis, & morbillis.*

Franciscus Elio Marchese *della Nobiltà Napoletana, ac varia opera scripsit.*

Fulgentius Iudice Ordinis Eremitarum S. Augustini S. T. M. Regens in varijs studijs, Concionator eximius: *Tomum primum cursus philosophici ad mentem Doctoris Egidij Columna, & successiue alios tomos vsq; ad quintum typis dabit.*

Q

Ga-

122 Histor. Epitome

Gaspar Musca, *de Episcopis, & Archiepiscopis Salernitana Ecclesia.*

Gauferij Salernitani Monachi Cassinensis *humilia Aduentus, Natiuitatis, & Epiphania Domini: Vita Sancti Secundi.*

Gulielmus Capogrosso *de Iure patronatus.*

Hermogenes Thorius Ordinis Minorum *Conuentualium ad principium tituli Instit. de Action. Comment.*

Hieronymus Casaro, *Grammaticam, & Grammaticales elegantias composuit.*

Horatij Quaranta, *Oratio habita Capua pro apertione studij: Oratio in funere P. D. Caroli Carafa Congregationis Piorum Operariorum Fundatoris, & denuò impressa in Vita dicti Patris: La fenice oratione fatta nell'esequie di Gerardo Gammacorta: Vita del B. Giovan di S. Secondo: ac multa alia opera huius peritissimi viri extant.*

Ioannes Angelus Papio, *de Præcedentia Ducis.*

Ioannes Antonius Brando Tertij Ordinis Diui Francisci Clementis VIII. carus, heroico carmine scripsit, *il Rosario della B. V. Literas ad Rempublicam Venetam Apostolico interdito subiectam, ut resipisceret, & Romano Pontifici obediret: Chronicon Romanorum Pontificum: Vitam S. Philippi Agyrensis.*

Ioannes Antonius Vitalis, publicæ luci dedit *Apolo-
logiam de Capitis Vulneribus: Supplicium contra Elo-
gium Pellegrini: Quæstiones Proæmiales Chirurgia:
Quæstiones de Capitis Vulneribus: & quamprimum
videbitur Additio dictis quæstionibus, cum peculiari
tractatu de decem modis Convulsionis, & Paralysis,
quæ in Capitis Vulneribus contingere possunt.*

Io-

De Rebus Salernit. 123

Ioannes Baptista Cyprus composuit *li Mottetti, & Armonici Madrigali.*

Ioannes Baptista Prignano Ordinis Eremitarum S. Augustini S.T.M. *Historiam m. s. fecit Nobilium Familiarum eius Patrie, quæ Romæ in Bibliotheca Angelicana apud S. Augustinum extat.*

Ioannes Baptista Sarluca Canonicus Cardinalis, *La Patria di Torquato Tasso m.s.*

Ioannes de Mediolano Insignis Verificator *Salernitana Schola.*

Ioannes de Procida, *utilissima Practica Medica.*

Ioannes de Rogerijs, *Esposizione delli Sacri Hinni del nuovo Breviario Romano.*

Ioannes Franciscus Scafollerius scripsit *in Iure canonico.*

Ioannes Grillo *super Capitula Regni.*

Ioannes Nicolaus de Rogerijs, *de Primate Prædicamentorum, Expositio trium tractatum Auerrois in logica magna, de termini definitione: particularium an uniuersalium sit definitio: de medio demonstrationis: solutionum contradictionum in medica facultate: & commentaria in libros Galeni de ratione curandi per sanguinis missionem.*

Ioannes Nicolaus de Vicarijs typis dedit: *Scripta, Considerata: Allegationes in iure: Vigilia in lectionem ordinariæ primæ part. Infort. super tit. solut. matr. & in l. Gallos de liber. & posthum. multa; Consilia m. s.*

Ioannes Platearius *de simplicibus medicamentis: de Pulsibus, & Urinis: practica brevis pro curandis morbis, ac multa alia, ut in Indice librorum Symphoriani Camparij Physici habetur.*

124 Histor. Epitome

Ioannes Vincentius de Rogerijs *de Sede anima, & de concursu actiuo, vel passiuo mulieris ad prolem.*

Ioannes Vincentius Quaranta eruditissimas *lurinum allegationes ob varias causas* composuit.

Ioannes Vitus de Rogerijs *de Sede Anima, & de introductione fatus.*

Ioseph à Calce omnis literaturæ eruditissimus, ac Neapoli Princeps Academix vulgò *de Curiosi.*

Ioseph Bararbraam Salernitanus Ciuis in suo libro *Orto di Noe, in primo libro loquitur de dictionibus, in*

2. de literis, in 3. de punctis lingua hebraica, & (a)

Thomas Garzoni dixit: *Per giuditio di molti nessuno ha scritto della Cabala più artificiosamente, più chiaramente quanto detto Giuseppe.*

Isidorus Auersa Salernitanus Archidiaconus, *il Mondo Armonioso.*

Iulius Grillo, *il Trionfo di Marco Antonio Colonna: Encomij di Sisto V.*

Iulius Ruggius antiquitatis studiosissimus multa *m.s.* composuit.

Laurentius Grillo *de Sapore dulci, & amaro.*

Masuccius Guardatus, *le Cinquanta Nouelle.*

Matthæus Franciscus Alphanus *super predicabilia, predicamenta, & perhiermenias m.s.*

Matthæus Hyeronimus Mazza Auctoris Patruus, philosophus; physionomicus, electus discipulus Ioannis Baptiste de Porta, ac Iurisperitus multa *m.s.* in dictis scientijs edidit, omniumq; antiquarum rerum eruditus.

Matthæus de Platamone *de Puteolanis Balneis metricæ m.s.*

Matthæi S. Iuatici, *opus Pandectarum Medicinæ, obijt*
1342. Ma-

(2)
Nella Pia-
za Vniuer-
sale Discors.
29.

De Rebus Salernit. 125

Maximus à Salerno Ordinis Prædicatorum scripsit
Vitam S. Catharina Senensis.

Michael Roccus, *Anticensuram in litterarium duellum*
sub nomine Francisci Parthenij composuit.

Michael Scottus eximius Astrologus apud Frederi-
cum II. *Astrologica m. s.* edidit.

Michael Vicinantius *de Pane sale miscendo ad Siftum*
V. m. s.

Nicolaus Capograssus Reg. Conf. *super Dig. vetus.*

Nicolai Salernitani *Antidotarium* cum commentò
Ioannis Platearij.

Pandolfus Arnone *de viris illustribus.*

Pauli Grisignani *de Pulsibus, & in Aphorismos Hippo-
cratis* expositio.

Petrus Aloysius Castellomata Episc. Ausculan. *Amor*
del prossimo dialogo, amor della patria dialogo.

Petrus Barliarius omnium scientiarum eruditissimus
multa in Necromantia scripsit.

Petrus Capograssus *super Instituta.*

Petrus Follerius *de Censibus: Practica Criminalis: &*
commentaria super Pragmaticas Regni.

Petri Gattula *Grammatica, & Madrigali.*

Pius Mazza Ordinis Prædicatorum S. T. M. Con-
cionator, Authoris germanus, prælo mandavit *le*
Vite di S. Ludouico Bertrando: di S. Rosa, e del Beato
Pio V.

Pomponius Lætus Rhetoricus, ac Poeta eximius scri-
psit *de Romanis Imperatoribus: i veri luoghi delle Ro-*
mane rouine: librum Epigrammatum in Gigantum
ossa, quæ Puteolis visuntur: & Compendium Gram-
maticale; obiit 1484. Romæ: in Ecclesia S. Salua-
toris in Lauro cum hoc epitaphio est humatus.

Hic

126 Histor. Epitome

*Hic iacet exigua Letus Pomponius Vrna
Cuius honos merito pulsat utrumq; polum,
Latus erat Roma Vates sublimis, & idem
Rhetor nunc Campis latior Elisijs.
Domitius Palladius .P.*

Rogeriij de Procida *Chirurgia antiqua.*

Romualdus II. Guarna *Chronicam* ab ipsis Mundi primordijs ad sua vsq; tēpora longobardis characteribus inscripsit: in Vaticana Bibliotheca originalis *m.s.* adseruatur: necnō *Sermones super Humiliās, & Hymnos: vitas multorū Sanctorū: ac antiquum Breuiarum secundum usum Salernitanæ Ecclesiæ.*

Sabbatus Robortellus scripsit *Apologiam notabilis historie motus Spasmonidis ex lumbricis.*

Scholæ Salernitanæ *Opusculum de conseruanda valetudine pro Anglicano Rege.*

Scipio Thesaurerius *de Peste.*

Sebastiani Maffæ *commentaria cum paradoxis, & argumentis doctissimi viri Thomæ Simeontij in l. si quis, is pro emptore de usucapionibus, &c.*

Thomas Agnelli Salernitani *Decisiones Supremorum Tribunalium Regni Neapolitani, ac Regij Collateralis Consilij.*

Thomas de Rogerijs, *il Tempio delle rime: il mesto pianto della Croce: li Strombati: Discorsi della Cometa: Norma Scolastica: l'Hinnì del Santo Sacramento dell'Altare.*

Thomæ Simeontij *Paradoxa, & argumenta in l. si is, qui pro empt. de usucapion.*

Tiberius del Pezzo *Schola del diuino amore.*

Torquatus Tassus à Lelio Peregrino in Romano Sapientiæ Liceo Philosophiæ Interprete, in funebri ora-

De Rebus Salernit. 127

oratione ob dicti Torquati obitum, Romæ coram Eminentissimis Principibus, & Proceribus fuit Salernitanus appellatus, ut Toppius (a) refert: & si à Manso Surrenti ortus ponitur, minimè fuit Torquatus, sed Torquatinus; ideoque possumus cum Hieremia dicere: *Perdix fouit, qua non parit*; imò Salerni in antiquo Tassorum Palatio legitur in marmore.

(2)
Nella Bi-
bliot. Napol.
let.

Si Solem adoramus orientem,

Venerare Amice adem.

Quæ Torquatum Tassum vitæ peperit,

Solem scilicet, sed inter musas,

Et quidem hoc in monte, & hunc ad fontem.

Ne Phæbo Parnassus deesset nascenti

At ut memoria obduresceret, hunc posuit lapidem

Mattheus Franciscus Naccarelli Comes Palatinus

Consepultam pene domum vitæ reddidit:

Ne tanti viri consenescerent incunabula.

Suo doctus Cycno, ac Fislulis Apollini famulari,

Indignum etiam ratus, eius esse sepultas cunas,

Qui Diuinum Sepulchrū immortalitati dicauerat.

*composuit il Rinaldo: le due Gierusalemme; e varie
prose, e rime.*

Vincentius de Petrone publicæ luci dedit litterariū

Duellum inter Salernitanos, & Neapolitanos Medicos:

orationem pro Sapientia in ingressu ad Pisanum Ly-

cæum: de vermiculis quibusdam cucurbitini seminis

referentibus speciem in ceruorum, & aprorum hepate

inueniis, Consilium habitum coram Serenissimo He-

truria Duce.

Vincentij Braca non pauca iocosa extant m. s. quam-
plurimi alij describi possent, quos, ne sim proli-
xus, desero. Ne.

128 Histor. Epitome

Neque eruditi, ac percelebres viri, qui Chirurgicam facultatē locupletare studuerunt, defuere: ait nāq; dictus Renatus Moreau (a) *quatuor Magistrorum in Chirurgia Salernitanorum opera audio asseruari in Bibliotheca Ossowiensi, & Cantabrigiensi in Philosophia maximi nominis.*

Post eruditos tot homines, qui scribendo multum laboris, & operis consumpserunt, superesse videntur foeminæ: muliebre namq; genus in huius Civitatis Lyceo adhuc suarum laudum habet apertissimum campum: eruditas enim multas habemus mulieres, quæ nonnullis viris ad multa præstantiores, ipsosq; doctrina, vel vicerunt, vel æquarunt: nam ad medicam facultatem mulieres, sicut & viros aptas esse scripsit (b) Plato, & Martialis (c) cecinit.

Protinus accedunt Medici, Medicaq;

& apud Iuriumprofessores (d) adhuc habetur.

Floruere igitur in Patrio Studio docendo, ac in Cathedris disceptando Abella, Mercuriadis, Rebecca, Trotta, quam alij Trotulam vocant, miris sanè encomijs celebrandæ, vt notavit (e) Tiraquellus, ac Sentia Guarna, vt ait (f) Fortunatus Fidelis.

Prima metrico carmine typis dedit *libros duos de Atrabile, & de Natura seminis humani*, vt scripsit Toppius. (g)

Secunda varios libros prælo mandavit, *de Crisibus, de febre pestilenti, de curatione vulnerum: & de unguentis.*

Tertia in lucem dedit vnicum volumen *de Febris: de Urinis, & de Embrione.*

Quarta eulgavit in lucem libros *de Feris: de Mulierum*

(a)
Loc. cit.

(b)
5. de Republ.
(c)
Lib. 11. epigram. 72.

(d)
L. ult. §. ne autem C. de conser. manu, & l. ult. C. condelega.

(e)
In l. Connubial. nu. 30. & lib. de nobilit. cap. 31. num. 352.

(f)
lib. 2. medic. patroc. cap. 12.

(g)
Nella Biblot. Napot. lit.

De Rebus Salernit. 129

ram passionibus, ante, in, & postpartum, Venetijs denud impressos anno 1555. ac Argentinæ, vt idem Tiraquellus (a) testatur, quod à Naburgëse, Mazzellâ, Henrico Alemano, Toppio, & ab alijs adhuc recensetur.

(a)
*in trakt. Medic.
dic. nu. 337.*

Laurea etiam Doctoralis Constantia Calenda filia Saluatoris Prioris Salernitani, & Neapolitani Collegij fuit insignita, quæ nobilis, & erudita mulier cum Baldassarre de Sanctomango de Salerno nupta fuit, ex Registro Regiæ Siclæ (b) vt refert Toppius.

(b)
*sub Ioãna II.
sign. 1423.
fol. 20. at.*

Cuius antiquissimi Salernitani Studij primæui fundatores fuere Rabinus Elinus Hebræus, qui primus Salerni medicinam Hebræis de litera hebraica legit. Magister Pontus Græcus de litera græca Grecis. Adala Saracenus Saracenis de litera saracenicâ. Magister Salernus Latinis medicinâ de litera latina legit: cum ob loci amœnitatem Salernum aduenissent, vt nonnulli referunt, & in antiqua Chronica Ciuitatis habetur: quamuis Carolo Magno imperante tria celeberrima instituta primum fuere Collegia, vt asserit (c) Scipio Mazzella Neapolitanus, dicens: *E benchè sì famosissimo Studio antico sia, si legge nondimeno, che nell'anno di Christo 802. Carlo Magno l'instituiffè, nel qual tempo due altri ne furono instituiti dal detto, l'uno in Parigi, e l'altro in Bologna.*

(c)
*Nella descritt. della
Prouincia
di Princip.
cit. fol. 72.*

Illustrior extat Salernitani Studij antiquitas, cui vnquam vetitum fuit, vt in qualibet scientia legi nõ possit, imò honoribus, ac priuilegijs multis munificentissimè illud cumularunt, honorarijsq; legibus auxerunt Imperatores, ac Reges, præsertim circa

R

an -

130 Histor. Epitome

(2)
In Archiuo
Reg. Sic. an.
1342. lit. A.
fol. 64.

annum 1300. Rex Robertus, de Reformatione Studij Neapolitani ampliauit etiam priuilegium concessum Studio Medicinæ Ciuitatis Salerni, (a) interdicens omnes scholas vbilibet infra Regnū, expressè declarauit minimè Studia Ciuitatis Salerni comprehendi, tum ob antiquatam consuetudinem, & Regni constitutionem, tum ob veterem prædecessorum Regum traditionem: ita vt in Capitulo Grande fuit, iussit dicens: *excepto Studio Medicina, quod inibi exerceri, consuetudo diuturna testatur: hoc enim, & Iuris scripti sanctio admonet, & ipsorum Regum traditio constitutionis inducit usquequaq; tenaciter observari.*

Ioannes Antonius de Nigris super dictum Capitulum inquit, *hoc tamen fallit in Studio Medicina Ciuitatis Salerni, quia ibi est antiquissimum Studium in Medicina, & semper in eo floruit Studium in utroq; Iure, & non est memoria in contrarium, ita quod habet vim constituti, & infra subdit: & in Ciuitate Salerni similiter ex inueterata consuetudine iura docentur, & florent in Medicina, & in Medicina possunt ibi doctorari: non autem doctorari possunt in Iure Ciuili, & Canonico.*

Et si ab immemorabili tempore Iusciuile, ac Canonicum à peritissimis viris assidue in publicis Studijs fuit explanatum, eius Alumni hic doctoralem lauream adhuc in Iure accipere debebant: quapropter Ciuitas apud perennem memoriam Catholici Regis Philippi III. instetit, vt Legalis facultatis Collegium construeretur, à quo magnanimo Principe fauorabile obtinuit rescriptum (b) Excellentissimo tunc temporis Proregi pro infor-

(b)
Ex Archiu.
Ciuit. Salerni.

De Rebus Salernit. 131

formatione, at deindè instatum amplius non fuit. Federicus II. Imperator circa annum 1200. Constitutionem fecit, vt refert (a) Ioannes Antonius Summonte cum sequenti titulo . *Vt nullus audeat praticare, nisi in Conuentu publicè Magistrorum de Salerno sit approbatus.*

(a)
Nella 'part.
2. del lib. 2.
dell' Histor.
di Napol.

Vtilitati speciali prospicimus cum omni saluti fidelium providemus: attendentes igitur graue dispendium irrecuperabile damnum, quod posset contingere ex imperitia Medicorum: iubemus in posterum nullum Medici titulum prætendentem, audere praticare aliter, vel mederi, nisi Salerni primitus, & Conuentu publico Magistrorum iudicio comprobatus, &c.

Idem Imperator in Constitutione, quæ incipit: *in terra qualibet iubet, electuaria, syrupi, ac alia medicinalia legaliter fiant, & vendantur Salerni, maxime per Magistros in Physica hac volumus approbari: presenti etiam lege statuimus, vt nullus in Medicina, vel Chirurgia, nisi apud Salernum, aut Neapolim legat in Regno, nec Magistri nomen assumat, nisi examinatus in presentia Magistrorum eiusdem artis.*

A Regina Ioanna die 23. mensis Augusti anni 1365; hoc confirmatur dicente, quòd Magistri medicinalis scientie Cinitatis Salerni habent ex priuilegio, & consuetudine, quòd ipsi Medici, siue Physici corundem Magistrorum testimonio, testimonialibus ipsorum Magistrorum literis comprobatis in scientia supradicta, absq; alia licentia possint praticari liberè in dicta scientia medicinali, vt (b) ex originali instrumen-

(b)
In Arch. al-
mi Colleg.

Rex Ladislaus Doctores de Collegio, ac suos Alūnos immunes fecit ab omnibus datijs, tributis,

R 2

ac

132 Hiflor. Epitome

ac gabellis in ampla forma, inquires. *Licet per antiqua priuilegia Diuorum pradecefforum noftrorum Regum Sicilia, & antiquatam confuetudinem diutius obferuatam: in cuius poffeffione fuerunt, & nunc perfiftunt omnes Phifici Ciuitatis Salerni, fint, & debeant effe liberi, franchi, & immunes ab omnibus, & fingulis folutionibus, &c. & intra, iuxta confuetudinem fupradictam, ipfaſq; immunitates, franchitias, libertates, & exemptiones, de quibus plenarie conſtat nobis, iuxta ipſorum priuilegiorum antiquorum ſeriem: in abundantioris cautelæ ſuffragium, qua prodeffe, & non officere conſuevit, tenore præſentium de certa ſcientia confirmamus, ratificamus, & approbamus, ſubdens, & ex eorum exquisita peritia cauſatur Medicorum copia, & noſtris fidelibus multa ſequuntur commoda: vt ex priuilegio membranaceo (a) latiùs appareret: datum in Caſtronouo Neapoli die 5. Februarij 1413.*

(a)
In dicto Ar.
cbiu.

Regina Ioanna II. die 8. menſis Auguſti, anni 1430. Neapolitanum cum fundaffet Collegium, tres Moderatores è Salernitano Collegio cooptrauit, & in Priorem elegit Saluatorem Calendam Salernitani Collegij Priorem, & in illius Doctorem numero poſuit Loyſium Trentacapilli, ac Paulinum Caputſcrupha, omnes milites Medicos Salernitanos, cum ſciret tres poſſe Collegium conſtituere: à Ciuitate Neapolis dumtaxat Angelum Galeota elegit, alioſq; à varijs locis, forſan alumnos, ac in dicto Collegio graduatos, vt ex fundationis priuilegio regiſtrato (b) à Regente Tappia, vbi inter cætera legitur. *Item volumus, quod ad præſens fint de dicto Collegio infraſcripti Doctores*

(b)
In tom. I. ius
Regni fol.
411. ſub tit.
offic. magni
Cancell.

De Rebus Salernit. 133

Etors Saluator Calenda de Salerno Miles liberalium artium, & Medicina bona mentis Doctor, Prior Collegiatorum Medicinalis scientia, & artium liberalium Neapolitani, & Salernitani Collegij, Physicus noster: Loysius Trentacapilli de Salerno miles, & medicina Doctor: Paulinus Caputscrupha de Salerno, & paulò suprà elegit, in dicto Prioratus officio supradictum Saluatorem, sua liquidem vita durante, cum potestate in sua absentia aliquem de dicto Collegio, quem elegerit subrogandum, vt etiam (a) notatur à Summonte.

Rex Ferdinandus I. die 26. Ianuarij 1477. ob executionem, & obseruantiam Capituli, eius iussu emanati circa Visitationem Medicorum Regni, desistere fecit Straticotū Ciuitatis Salerni, respectu Doctorum, & Doctoratorum in dictæ Ciuitatis Almo Collegio, cui præiudicium inferre minimè intendebat, vt ex infra scriptis verbis clarè patet: *Mai fù nostra intentione, che per vigore dell'infra scritto Capitolo di detta nostra lettera, al detto Studio pregiudicasse, ò derogasse: e questa nostra ordinatione, e volontà volemo sia decreto per voi, e per tutti, e qual siuoglia altro Officiale inuiolabiliter, & ad vnguem offeruato.*

Meritò ob Studij antiquitatem, Collegij singularitatem, Medicorumq; eximiam doctrinam ab Angelicò Doctore Diuo Thoma Aquinate, Salernitana Vrbs inter celebres Europæ enumerata fuit, dicente, (b) *Quatuor sunt Vrbes cateris præeminentes, Parisius in Scientijs, Salernum in Medicinis, Bononia in Legibus, Aurelianus in Actoribus.*

Eximius Poeta Franciscus Petrarca in suo Itinerario

(a)
Nel lib. 4.
dell' Histor.
di Nap.

(b)
Opusc. 71. de
Virt. & Vit.
cap. vii.

134 Histor. Epitome

rio anni 1330. *Salernum Medicine fontem appellat, ac Gymnasium nobilissimum, ubi feliciter litterarum omnium disciplina consistit.*

(a)
Ne i discorsi
accademici
al problem.
43.

Franciscus de Petris adhuc (a) dixit. *Gl' Asiani contendono, ch' il maggior ingegno del Mondo fosse quel di Galeno, la cui Chiosa superò il testo di Hippocrate; perche tacete voi dicono gl' Italiani la Scuola Salernitana fonte della Medicina? da cui ricorsero i Dionisij, i Darrj, gl' Alessandri, con tanti altri Prencipi dalle più remote parti del Mondo?*

(b)
Nella de-
scritt. d' Ital.

(c)
Nell' Opu-
scol.

(d)
Lib. 2. histor.

Academiam omnium scientiarum fuisse Salernum, ac generale Studium dixerunt Leander Albertus, (b) & Thomas Costus, (c) necnon Raphael Volateranus (d) *Salernum, inquit, primaria Vrbs Metropolis, artium, & disciplinarum alumna, & mater.*

(e)
Lib. de lun.
ad AEgid.
Erem.

Celebris Laureatus Poeta, ac Orator eloquentissimus Ioannes Iouianus Pontanus de hac Academia loquens (e) ait: *Academia Salernitana, qua diu floruit Aegidi Eremita, rerum naturalium, eiusq; discipline, ita quidem tutata est partes, ut latina quoq; orationis curam minimè abiēcisse videatur, multiq; ex ea Schola Medica res satis etiam ornatè litterarum tradiderint monumentis, tum prosa oratione, tum carmine: appareatq; magis illis bona defuisse tempora; quàm ipsos defuisse temporibus, ita quidem cognitioni rerum incubuere, ut Philosophia illic initio nata putaretur, atq; apud eiusdem gentis homines educata, & culta.*

Beniamin Tudulensis Hebraeus anno 933. in suo Itinerario ex hebraico in latinum à Benedicto Ariamontano translato, ait, *unius diei itinere Salernum*

num

De Rebus Salernit. 135

num deuectus sum Urbem Medicorum Scholis illustrem: etiam illustrem Salernitanam Academiam esse scripsit (a) Abb. Vghellus.

Marcus Antonius Sabellicus Salernum Urbem Medicinæ Studijs multa fama celebrem esse (b) inquit. Abbas Angelus de Nuce (c) *celebrem*, ait, *extitisse Scholam Salernitanam, quæ Anglorum Regi valetudinis leges præscripsit.*

Marcus Antonius Marfilii Columna Salernitanus Archipræsul de Salernitana Vrbe loquens (d) inquit, *Gymnasium habes post hominum memoriam satis præclarum, ubi clarissimi omnium semper disciplinarum Interpretes celebres floruerunt, quos, ut audiat cupida disciplinarum iuuentus, undiq; confluit: dictæq; Scholæ nomen esse celeberrimum, idem Antistes (e) scripsit.*

Beatus Guilelmus Abb. de S. Theodor. in Vita S. Bernardi (f) inquit: *In Vrbe Salernitana notissimis succumbentibus Medicis, quorum ibi præcipuè ars viget, & Studium: viro cuidam Nobili auxilio desperato Virum Sanctum in curationibus efficace. Salernum aduenisse: dedit aquam de lauacro manuum eius, bibit, & conualuit: sic etiam legitur (g) apud Surium.*

Esse namq; Salernum Ciuitatem Medicinæ utiq; artis diu famosam, & præcipuam, habetur in Chronica Romualdi II. dictæ Urbis Archiepiscopi: Præsul enim hic fuit artis peritissimus, salutaria multa Medicinæ consilia Guillelmo Regi tribuit, ut in dicto Chronicon apparet: & similiter (h) Alphani Antistes Medicinæ scientiam non paruum habebat.

(a)

Tom. 7. Ital.
Sacr. de Epi-
sc. & Archie-
pif. Salernit.

(b)

Orat. 6.

(c)

In Chronic.
Cassin. not.
illustrat. lib.
3. cap. 7.

(d)

In sect. 1. hy-
dragilog.

(e)

Lib. de Vit.
& gest. B.
Matth. Apo-
stol. et Euag.
cap. 8.

(f)

Lib. 1. cap. 7.

(g)

In Vit. S.
Bernard.

(h)

Lib. 3. Chro-
nic. Cassin.
cap. 7.

Phi-

136 Histor. Epitome

(a)
*Lib. 1. quæst.
forcinar.*

Philaletes Polycopiensis (a) multa de Italiæ locis exaravit: Amant, refert, Florētini philosophiæ partem, quam principes rerum causæ traduntur, plurimi faciunt Calabri græcas literas, Neapolitani Etruscas, Lucenses diuinas, Veronenses politiores, Vicentini philosophiam moralem, Bononienses methematicas artes, Veneti rem musicā, Ferrarienses, Patauini, Salernitani medicinam, Senenses dialecticorum argutias, Perusini Ius Pontificiū, Mantuani Hebræorum litteras, & Papienses Sophistarum nugas. Multa alia de Italorum mercatura, bello, & bellicis instrumentis scripsit, ut ingeniosissimus, ac eruditus Episcopus Petinensis Antonius Zara (b) refert.

(b)
*Secl. 1. membr.
bri X.*

(c)
*Resolut. medic.
part. 4. disput. 2. apo-
logetic. resolu-
t. 1.*

Subtilissimus Archiater Magni Philippi IV. Gaspar Brauo (c) enumerans singulas Academias, ait. *In Italia sunt Romana, Bononiensis, Ferrariensis, Florentina, Mediolanensis, Ticiensis, Patauina, Perusina, Pisana, Salernitana, Senensis, Veneta, Bergomensis.*

(d)
*In Discept.
de Ellebor.*

Abbas Ioachim Hippocraticam Ciuitatem Salernū appellat, & Hippocraticum Collegium iurè nuncupari meretur, eius namq; Medici, extincto græcæ, ac latinæ linguæ nitore, Salernitana Schola Hippocratis aphorismos ex Arabica in latinam, linguam translatos cognoscere cepit, sic (d) scripsit Ioannes Manelphus Erotianus Sabinus Medicus Romanus: & ad præsens circumcircuità Salernitani Collegij Sigillum adhuc legitur **CIVITAS HIPPOCRATICA.**

Quapropter decoratum honoribus, sublimatum, dignitate, ac magnæ existimationis semper dictum Hippocraticum Collegium apud cunctos Salerni-

ta-

De Rebus Salernit. 137

canæ Urbis Nobiles fuit: splendorem namq; litterarum, præsertim medicinæ sanguinis natalibus addere non sunt dedignati, vt ex multis cedula in Archiuo Almi Collegij sistentibus constat: decem verò Dôctores, qui Collegium constituunt, vel omnes, vel maior pars Nobiles notabantur, & (a) apud varios Reges nobilissimi Milites, ac Equites Salernitani Medici fuere, vt diximus, & Marra Dux Guardix (b) ait: *Che vi fu Matteo Scillati eccellentissimo nella Medicina, professione in quel tempo particolarmente trà i Nobili Salernitani tenuta in preggio: ideò mille laudum insignia nostrum Collegium decorandū conspicitur.*

Nil mirum, si illustriores Viri studiosi, vndiq; Salernum confluebant ex gente præsertim Hebræa: nam D. Constantinus Afer medicinæ artis illustrator, omniumq; scientiarum, ac linguarum genere præditus, postquam in Africam, Indiam, variasq; mundi partes profectus est, Salernum tandem venit, vbi stetit, & medicinæ rudimenta circa annum M. X. habuit: deindè sua Medica opera Abb. Desiderio, qui fuit Victor III. dicauit, & Monachus Cassinensis factus est, scribit (c) Vuion. Sic etiam Albertus Bolognetus S. R. E. Cardinalis clarum in Studij genere tam Bononiæ, quàm Salerni nomen suum summa cum laude illustrauit, vt etiam Paulus Aretius S. R. E. Cardinalis Salerni Iuris scientiam didicit, vt Ciacconus (d) refert: necnon Emin. Io: Baptista de Luca S. R. E. Cardinalis in eodem Lyceo legali scientiæ egregiè vacauit, illiusq; Studij anno 1623. Rector fuit: hodiè verò ad maximum laudis, & claræ famæ præconium, vbertim remotissimæ quoq; gentes à varijs Europæ locis ad dictum Hippocraticum Collegium ob do-

S

cto-

(a)
Ex Regio
Archiu.

(b)
Nella Di-
scors della
famig. Scil-
lati.

(c)
In Ign. vit.
cap. 98. foli
819.

(d)
In Vit. Pon-
tif & S. R. B.
Cardinal.

138 Histor. Epitome

(a)
Nell' Opus-
scol.

Academialem lauream sumendam confluunt: sua namq; autoritas, ac potestas ubiq; locorum, vt notauit (a) Thomas Costo se extendit, & cum Imperialis sit, per totum terrarum Orbem dilatatur.

(b)
In Iur. Re-
gn. de offic.
Not. & In
dic. sub tit.
de offic. Ma-
gn. Cancell.

De ista Illustrissima Ciuitate loquēs Regens Tappia (b) ait, *Salernitana Ciuitas celeberrima existimatur cum sit decorata tam legalis disciplina, quam Philosophia, ac Medicina Studio, & Philosophorum, ac Medicorum celeberrimo Collegio, cuius Prior Regia facultate Philosophia, & Medicina Doctoratus insignia confert.*

(c)
De Iur. Re-
gn. tom. 7. tit.
2. de Annon.
Ciuit. Neap.
& Salernis.
Pragm. 10.

Quamquam strictim antiqui Scriptores de hac celebri Vrbe, antiquissimo Studio, ac Collegio egissent, vt apud Liuium, Plinium, Ptolomeum, Strabonem, & alios legi potest: attamen inter Recentiores dictus Spectabilis Regens eis sequenti elogio (c) coronam imponit, non pauca dilucidando, inquit: *Ciuitas Salerni est una ex insignibus Ciuitatibus Regni, est multis nominibus decorata, propter situm, qui est amantissimus, propter aerem, qui est saluberrimus, propter mare, quod aperit viam contractioni,*

(d)
Nel Còpend.
dell' Histor.
di Napol. fol.
267.

ob ingenia incolarum, ob Reliquias B. Apostoli, & Euangelista Matthaei, qua ibi in Ecclesia maiori venerantur, propter Studium, & Collegium Doctorum Philosophia, & Medicina, & propter humanitatem, atq; optimos Ciuium mores, &c. Quod adhuc à Michaelē Zappulo, (d) & à Leandro Alberti (e) confirmatur.

(e)
Nella de-
scriitt. d' Ita-
lia.

(f)
In Constit. in
terr. qualib.
& in Const.
quisquis in-
rubr. de pro-
bab. exper.
medicor.

Afflictus de hoc Collegio loquens (f) *Magnam, dixit, Medici Salernitani occupauerunt sibi famam, maximamq; gloriam transmiserunt posteris, multa scribendo, opusq; illud de Conservanda Valetudine Roberto Duci Normandia, & Regni Anglicani heredi dicando, à summo illo Medico, ac Theologo Arnaldo de*

Vil-

De Rebus Salernit. 139

Villanoua commentato : qui erat Medicus Caroli II. Magister Ostiarius, & Capitaneus M. C; floruitq; (a) ex Sanfouino, anno M. CCC; cum suis Commentarijs, Vindex, ac illius Scholæ illustrator fuit.

(a)
*Nella Chy-
nolog. del
Mond.*

Cui vltrà Arnaldi Commentaria, nō paucas Enarrationes addidere Iacobus Curio, & Iacobus Crel-
lius Ephordiani Medici, sicut Constanzonus, ac
etiā Renatus Moreau Animaduersiones dictæ Scho-
læ in publico Parisiensi Studio exaratas Zaccaria
Sylvius, innumeriq; alij addiderunt.

Tempus, quo fuit Codex hic vulgatus circa an-
num M. LX. varijs typis, in Italia, Romæ, Florentiæ,
Venetijs: in Germania, Francofurti, Basileæ: in Gal-
lia, Parisijs, Lugduni, Monspessuli, Lutetiæ Parisio-
rum, Genevæ, Rotærodami, Amstradam, alijsq; locis.

Tandem doctissimus Physiater, Neapolitanæ Ec-
clesiæ Canonicus Franciscus Lombardus in fine Sa-
lernitanæ Scholæ cecinit.

Hæc sunt, quæ scripsit Regi Schola docta Salerni

Dogmata, quæ totum lustrant per sæcula Mundum,

Testantur studia antiqui, ut per magna Salerni.

Almum Collegium tantum ex decem Doctori-
bus non vltrà componitur: vno illorum præmortuo,
alius in gradu antiquior succedit: Prior autem est
ille, qui antiquior est, ac in Collegio antiquiore
mortuo, in Prioratus officio vsq; ad finem vitæ per-
manet: in priuilegij titulo Prioris dumtaxat nomen,
& cognomen inscribitur, cum eiusdem Almi Col-
legij pendente sigillo, in quo gloriosissimi Patroni
Apostoli, & Euangelistæ Matthæi cernitur effigies,
(quæ adhuc est Ciuitatis stemma) super septem
fascias rubei, ac albi coloris sedentis.

140 Histor. Epitome

Quis Doctoratus laureola insigniendus est, per fides, ac testes, legitima natalia, probare tenetur, aetatem non minorem vigesimi primi anni, publici Studij in Medicina septennium iuxta Regias sanctiones: acri perpenditur examine: publicè explanare tenetur puncta medicinalia, aut in lib. Tegni Gal. vel p.^a seu primi Auic. vel in lib. aphorism. In artibus autem in lib. physic. aut in lib. poster. analitic. (a) multisq; iuramentis adstringitur (antequam Doctoratus Insignia à Priore, vel ab alio, qui Priori placuerit, ei conferantur,) (b) & sunt, ne Almo Collegio contradicat, falsa, ac mendacia non doceat, à pauperibus nec oblatam mercedem recipiat, suis languentibus Pœnitentiæ Sacramentum mandet, cū Aromatarijs nullam inhonestam habeat sortem, Vterogerentibus abortiuum ne exhibeat pharmacum, nec humanis corporibus venenosum medicamentum. Insignia postmodum ei tribuuntur, liber nempè clausus, mox apertus, authoritas ei conceditur, ut vbiq; locorum, ac per vniuersum terrarum Orbem Philosophi, & Medici munus possit exercere, anulari digito aureus anulus imponitur, caput laurea coronatur Corona, osculoq; amplectitur, ac demum Paterna Benedictione Doctoratus dimittitur.

Septennium igitur cū matriculis sui laureandi probare nō tenentur, sicut doctorandi in Almo Neapolitano Collegio, vigore Regiarum Pragmaticarum: nam sæpè ab Ill.^e Abellinatum Principe Magno Regni Cancellario, & ab Almo Neapolitano Medicorum Collegio coram Regio Collaterali Consilio fuit instatum contra dictum antiquissimum Salernitanum Collegium, quod ad sui beneficium plures ob-

(a)
Ex capitul.
Alm. Colleg.
(b)
Ex dictis
Capitul.

De Rebus Salernit. 141

obtinuit sententias , tùm ab Ill.^e Marchione Campi Regente Henriquez , tùm à Spectabili Regente Zufia, & demum à Spectabili Regente Vlloa causæ Cõmissario, nunc S. R. C. dignissimo Præside : à quibus fuit decisum , Almu Salernitanum Collegium non compræhendi in vltima Pragmatica emanata (a) die 7. Iunij 1652. quamquam plurimas in contrarium attulisset rationes eruditissimus Franciscus de Petris Iuriconsultus Neapolitanus, qui Salernitani Collegij glorias minimè negans, ait, (b) *Salernitani Collegij peruetustum splendorem non negamus, de quo latius in nostra historia, &c.*

(a)
Sub tit. de
scholar. do-
ctorand.

(b)
Consil. 4. nu.
6.

Celeberrimus Salernitani Collegij Patronus, de-
indè meritissimus Consiliarius Franciscus Maria
Prato affert (c) Iurium allegationes typis datas, non
parum ab V. I. D. Fabritio Pinto tunc Aduocato, &
Cõsultore elaboratas, vt refert, (d) idem Regius Con-
siliarius Prato, dicens: *Ibi, & quod multos habet inco-
las politoris literatura Magistros, ac Oratores eximios,
qui calamum arripere queant: inter quos agnosco peri-
tissimum, ac eruditione præstantissimum Consultum Do-
minum Fabritium Pinto amicum meum, multis mihi
collaudandum nominibus, cui in ijs, in quibus ego defeci
supplere datum est, quaq; modo exarauimus ad victoriam
Collegio aucupandam. Et tandem per Regium Col-
laterale Consilium infrascriptum decretum fuit la-
tum.*

(c)
Tom. 3. di-
scept. forens.
cap. 42.
(d)
Loc. cit. nu.
86.

Die 30. mensis Iunij 1661. Neap.

Facta de prædictis relatione S. E. in Regio Collateralis
Consilio per Spectabilem Regentem D. Felicem Vlloa
Regium Collateralis Consiliarium, & Cause Commissa-
rium. Visis videndis, consideratis considerandis, &c. Pro-
ui-

142 Histor. Epitomē

videt, decernit, atq; mandat, quòd infra quatuor dies audiantur partes, & interim suspensò decreto per Regium Collaterale Consilium sub die 7. mensis Junij 1652. muteneatur prædictum Almu Collegium Medicorum Civitatis Salerni in possessione graduandi Scholares Medicina in Collegio prædicto, servata forma decretorum desuper interpositorum per quondam Ill.^{em} Regentem D. Ioannem Henriquez sub diebus 30. mensis Nouembris 1624. & 25. mensis Aprilis 1630. Decreti interpositi per dictum Regium Collaterale Consilium sub die 1. Septembris 1636. & decreti interpositi per Ill.^{em} Regentem Didacum Bernardum Zusa sub die 23. mensis Maij 1637. hoc suum, &c. Galeota Reg., Mascettula Reg., Vlloa Reg., Navarra Reg., Grinella. Sic constat ex processu originali, & ex Archiuio Almi Collegij.

Aqua sententia cum reclamatum fuisset, partes in integrum restitutionem petentes, prosequuta instantia minimè fuit, imò dicti Collegij Consultor Pintus satis doctas Iurium allegationes typis dedit, à petita restitutione in integrum Almu Neapolitanum Collegium excludens, multa sq; prerogatiuas, quæ vndiq; celeberrimum Salernitanum Collegium ostendunt, in illis compendiauit.

Medici verò in Salernitano Collegio graduati, absque alio examine vbiq; mederi possunt: statuit Imper. Federicus (a) imò priùs Medici approbati, ac in quacumq; Academia doctoratus gradus insigniti, ei medicam facultatem exercere permissum non erat, ni à dicto Salernitano Collegio approbati fuissent iuxta allegatam Constitutionem dicti Imperatoris, quæ incipit, *Utilitati speciali*: iurè cunctos alios Salernitani Medici antecellunt (b) tamquam primi

(a)
Constit. Pri-
lit. ubi Af-
fict. num. 3.

(b)
Ex Constit.
in terr. qua-
lib.

De Rebus Salernit. 143

ab eodem Imperatore Federico vocati, ratio habetur (a) apud Afflictum dicentem: *Medici Salernitani occupauerunt sibi magnam famam, nam ipsi multa scripserunt in Medicinis in diuersis partibus Mundi, ut patet in libro de Regimine Sanitatis per Medicos Salernitanos ad Regem Angliæ, & non sic scripserunt Medici Neapolitani, &c.*

(c)
Sap. dictam
Constit. n. 10

Ab eodem Salernitano Collegio medicandi licentiæ adhuc per vniuersum terrarum Orbem conceduntur: imò habitis controuersijs, manuteneri in dicta possessione per Regium Consiliarium Theodoro cum diffinitiuo decreto S. R. C. sub die 24. mensis Decembris 1572. In Banca de Felice, fuit decisum: necnon per Regium Consiliarium Regiæ Cameræ Præsidentem de Vera sub die 28. Iulij 1604. fuit similiter dictum, quod Collegium manuteneatur in possessione concedendi licentias medicandi.

Demum per Ill.^{em} Ducē Diani, olim Regiæ Cameræ Præsidentem, nunc meritissimum Regiæ Cancellariæ Regentem fuit dictum.

Die 15. mensis Martij 1668. Neapoli. In causa inter Alum Collegium Medicorum Cinitatis Salerni cum Regio Prothomedico Cinitatis Neapolis, & Magnifico Arrendatore dicti Prothomedicatus super uisitatione facienda in aromatarijs dictæ Cinitatis Salerni, & Casalium, &c. Factaq; de prædictis relatione in Regia Camera Summaria per Ill. Dominum militem V. I. D. Don Carolum Calà Ducem Diani, & dictæ Regiæ Camera Præsidentem, ac Commissarium coram Spectabili Domino Locumtenente, alijsq; Dominis Præsidentibus ipsius, ac audito Domino Fisci Patrono, fuit per Cameram ipsam consensum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, atq;

144 Histor. Epitome

atq; providetur esse deferendum restitutioni in integrum petita pro parte Almi Collegij Civitatis Salerni, fol. 22. vol. 2. & proinde pro executione decretorum S. R. C. & Regia Camera fol. 22. 23; & 39. manuteneatur Collegium prædictum in possessione concedendi licentias medicandi, & visitandi aromatarias in dicta Civitate, & Territorio ipsius. Hoc suū, &c. Calà Regens, Vidit Fiscus. Conf. Bolin. ut clarè (a) constat.

(a)
Ex trib. Volum. process. origin. Reg. Cam. & in 2. volum. fol. 132.

Super cūctas igitur aromatarias, etiā manuales Civitatis, & in nundinis ipsius dictum Almu Collegium iurisdictionem exercet, illasq; omnes adhuc in Casalibus, & Territorio existentes visitat, sicq; ab immemorabili vsitatum.

Prioralis Curia cum Consultore, Secretario, primo, & secundo Actorum Magistris, ac Bidellis iurisdictionem exercet: procedit namq; semper, ac solita est in Alumnorum, Aromatariorum, & similium causis procedere, sic accidit inter Cæsarem Troyfium, & Augustinum Pisanum Aromatarios, ut (b) patet.

(b)
In 3. volum. process. Alm. Colleg. & Reg. Protomed.

Cui Priorali Curia assiduè à varijs Tribunalibus, præsertim sæpè à S. R. C. Alumnorum, & adhuc in causa Aromatariorum manualium Civitatis Salerni ex vna, & Almu Collegium fuit interpositum infrascriptum decretum.

Die 13. mensis Septembris 1618. Neap. Per Ill. Marchionem Tavianum Iacobum de Franchis Regium Consiliarium, & causa Commissarium, &c. Visis actis fuit pronisum, quòd supradicta causa remittatur ad Almu Collegium Salernitanum, quòd de iustitia provideat, &c. de Franchis.

In Collegialium, aut de eorum familia causis Regia Audientia Prouincialis, ac Curia Straticotalis

in-

De Rebus Salernit. 145

intromittere, ac procedere minimè possunt, sed S.R.C. sic (præcedente priùs rescripto S.E. porrecto) dictum, per integerrimum, ac eruditissimum Dominum Don Carolum Preta Regium Consiliarium, ac causæ Commissarium, vt legitur (a) apud Actuarium Faluum.

(2)
Ex process.
S.R.C.

Prior verò quolibet tempore; omniq; die etiam festiuo, & solemnè lauream doctorem præbet, vt ex decreto Sacræ Congregationis Rituum sub die 17. Iunij 1679.

Omniq; loco ad sui libitum, etiam in Ecclesijs dicta Sacra Rituum Congregatio declarauit, dicens: *Non esse contrarium Ritui Ecclesiastico, imò laudabilem antiquum usum dandi in Ecclesia lauream doctorem, sub die 20. Iulij 1669.*

Nec omittendum, quòd Doctores dicti Almi Collegij die 5. mensis Decembris 13. Ind. an. 1554. considerantes ob bonum regimen aliqua eius statuta fuisse, vel diminuta, aut omissa; collegialiter congregati Antonellus Rogerius Prior, Ioannes Hieronymus de Palearia, Adrianus Orofinus, Gabriel Grifignanus, & Franciscus Alphanus Doctores, de consilio Magnificorum I.V. DD. Domini Petri Follerij, & Domini Matthæi de Granita Aduocatorum dicti Collegij: Deum præ oculis habentium, & non solum corporis, sed animarum salutem etiam solliciti, multa statuerunt, & inquirunt.

In primis, quia in curandis quibusvis morbis, id præcipuè difficultatis, vt eorundem causa cognoscantur: idcirco cum per Sacros Canones doceamur, infirmitatum, & aduersitatum omnium, quæ nobis in hoc sæculo eueniunt, præcipuam causam fore inimicitiam, quam propter pec-

T

cata,

146 Histor. Epitome

cata, cum Deo in dies contrahimus; idcirco etiam conducere videtur, ut ante hominum terrenorum curationes in corpus, animę precedat curatio: quare Sacros Canones imitantes, statuimus, & expressè precipimus, ut nemo deinceps Physicorum, aut Chirurgorum post primam visitationem infirmorum audeat, seu præsumat eosdem visitare, nisi prius fuerint confessi, & contriti, & Sacram Eucharistiam receperint sub pana vntiarum quatuor pro qualibet vice: aliaq; sequuntur statuta.

Salernitanum igitur Collegiū antequam id, quod Sanctissimus Pontifex B. Pius V. post annos duodecim pro animarum salute inuigilans, statuere debebat, ut à Medicis moneantur ægroti, quòd sua confiteantur peccata, sic statuit anno 1566. die 8. Martij, cum bulla, quæ incipit: *Supra Gregem Domini-* cum: in qua habetur, quòd omnes Medici ad infirmos cum fuerint vocati, ipsos ante omnia moneant, ut eorum peccata confiteantur, &c.

Rektor Studij deferendus nō est, cum in graduando adhuc in Collegio sedeat: olim non paucam tenebat iurisdictionem, maximis tamen honoribus, ac præminentijs gaudet: quolibet enim anno alternitim, aut Medicus, aut Iurisperitus die gloriosissimi Prothomartyris Stephani eligitur; conuocatis præuia cedula, à Spectabili Priore signata Ill.^{is} Decurionibus, Promotore, ac Doctoribus Almi Collegij, ut Fufius (a) legitur in Capitulis de officio Rectoratus per dictum Almum Collegium, & Ill.^{am} Ciuitatem statutis.

At si magnoperè celebratæ, ac conspicuæ vndiq; Studij Salernitani, eiusq; Hippocratici Collegij laudes resonant: prætereundum siquidem non est, id, quod

(a)
Ex Archiu.
Alm. Colleg.

De Rebus Salernit. 147

quod peritissimus Renatus Moreau exarando Animaduersiones in publico Parisiensi studio ad. Scholam Salernitanā, ait: *Inter tot Collegij Salernitani laudes unum subiungo vitium, quod erit veluti neuus in formoso vultu*: cum attestazione Iulij Cæsaris Capacij, (a) ac Francisci Petrarca, (b) qui narrant, quòd tres famosissimi Salernitani Medici miraculosè nauì submersi fuere, dum è Ciuitate Salerni Puteolos transfetauerunt, ibiq; inscriptiones, in quibus Balnearum virtutes erant inscriptæ deleuerunt.

Addidit etiam Scipio Mazzella, (c) *ch'erano ne i tempi antichi in tutti quelli Bagni le figure degli huomini intagliate in marmo, che accennauano con le mani quelle membra, alle quali erano tali acque gioueuoli, e di sotto v'erano l'inscrizioni à che v'so seruivano.*

Verùm quamuis dictæ imagines ad loca passionū, seu membrorum manus tenentes, gratis asserantur, quia hæ mutilatæ effigies, & inscriptiones, forsan à vetustate erant consumptæ, vt idem Mazzella de Frituli Balneo loquens asserit: aut si deletæ, quòd subdubio ab omnibus ferè ponitur, recens cum fuisset memoria, denuò à Puteolanis ciuibus efformari poterant.

Quapropter ineptè prænarrata falsa, ac veritati non consona tueri minimè possunt: Balnearum enim vsus, non ad publicum commodum erat, sed ob Imperatorum luxum, ac voluptatem præsertim Neronis, ac Caligulæ: Primus namq; exilio multauit Cincinam Tuscum, qui lauisset in Balneo, quod sibi paratum fuerat: igitur non omnibus Balnea erant com-
munia.

Multa adhuc nouant Terremotus, Aluuiones,

T 2

Con-

(a)
Lib. de Balnei
Puteol.

(b)
Lib. 5. Epist.

(c)
Nel lib. dell'
antich. di
Pozzuol. nel
cap. 19.

148 Histor. Epitome

Conflagrationes, cum ab incunte æuo Puteolana Regio assiduè maximis terremotibus fuit agitata: anno namq; 1198. sub Frederico II. terremotu tota Regio concussa est. Sub Alphonso Aragonæo pridie Kal. Augusti anni 1488. ædificiorum, ac multorum hominum internecio facta est: & sic Thermæ non paucas mutationes habuere, præsertim ob terremotum die 29. Septembris 1538. tam terribilem, & per viginti dies loci adiacentes ita fuerunt afflicti, vt domus nulla superesset integra: nullum ædificiũ, quod non certam, & proximam minaretur ruinam, vt Capacius, (a) ac Simon Portius (b) notauere: nouus mons prodidit, qui vnus diei, noctisq; spatio congestus fuit ad instar aliorum montium, & vulgò dicitur, *Il nuouo Monte di Cenere*, qui multa balnea detegit, recentes adhuc emergerunt fontes, vt scribit (c) Ioannes Tarcagnota, quorum Balneorum ruinis meminit Simon Portius, (d) dicens, *Balnea illa tot sæculis celebrata, quæq; tot agris salutem præstabant, cinere sepulta iacent*: nam Puteolana Regio sulphureo bitumine plena, has natura sortita est condiciones, cum sit mari finitima, eiusq; terra velut sponsia sit poris affluens, & cauernis, ideoq; frequenter, & assiduos passa fuit terremotus (e) Capacius, Borgia, Petrus Iacobus à Toletto, ac Marcus Antonius Falconius confirmauere, vt Canonicus Lombardus (f) refert. Præterea Barbarorum adhuc maximas Puteolani pertulere iniurias ex Livio (g) *Anibal cum Exercitu ad locum Auerni, per speciem sacrificandi, re ipsa, ut tentaret Puteolos, quiq; ibi præsidio erant, descendit: peruastato agro Cumano, usq; ad Miseni Promontorium, Puteolos repente agmen conuertit ad opprimendum præsidium*

(a)
Lib. 2. Neap.
Histor. cap.
24.

(b)
De Conf. a-
gr. agr. Pu-
teolan.

(c)
nel lib. 3. del
sisto, e lodi di
Napoli.

(d)
loc. cit.

(e)
loc. cit.

(f)
in Compend.
Balnear. ca.
23.

(g)
lib. 4.

De Rebus Salernit. 149

dium Romanorum, deinde ad populandum agrum Neapolitanum.

A Gothis publica, ac priuata ædificia Puteolana, anno 406. incensa fuere, Ciuitatem populati sunt, vastauerunt agros, & moenia funditus euerterunt, nihilq; fuit reliqui, quod vastitatem, squalloremq; non obstenderet ob Genserici Regis Vandalorum ingressum, circa annum 456. vt (a) scripsit Capacius.

(a)
loc. cit.

Ulterius à Longobardis plurimas Puteolani perpassi sunt calamitates, anno enim 568. cuncta Saraceni deuastant: Guibaldus ad Lotharium auxilium petens, hæc scripsit, vt legitur (b) in Chronica Cassinensi. *Saraceni, Nortmandi, & Longobardi Campaniam irrupere, & incendio, ac cade omnia miscuere: & sunt Ciuitates Puteolana, Alifana, &c. quæ nil aliud, nisi olim se fuisse demonstrant, nam postquam fortunas, & homines exhauserunt, incendium subiecerunt.*

(b)
loc. cit.

Ioannes Tarcagnota adhuc refert, (c) quòd in Ciuitate Neapolitana erant Balnea aquarum calidarum: & Strabo (d) dixit, *habet etiam Neapolis Balnearum apparatus*, vt narrat Franciscus de Pietri, (e) & ob temporum iniuriam non reperiuntur.

(c)
Lib. 1. del 5. 10, e lodi di Napol.

(d)
Lib. 5.

(e)
Nel lib. 1. dell' Histon. Napolet.

Adhuc Henrici III. Imper. Sueui tempore, anno 1014. Europa, Italia, Baianæ, ac Puteolanæ Regionēs, ac Thermæ deuastatæ, obliuioniq; traditæ fuere, nam omnia fert ætas: adueniente verò in Italiam, Henrico, sua Cæsarea munificentia Balnearum vsus restituit, & ne in posterum deleteretur memoria, ingenioso Poetæ Alcadino iussit Fridericus II. Henrici filius, vt de illis scriberet, qui metro Carmine de Puteolanis, & Baianis Balneis sic cecinit.

149-

150 Histor. Epitome

*Inter opes operum Dens est laudandus in illis,
In quibus humana deficit artis opus.
Res satis est dictū mirabilis, horrida visu,
A Flegesthonte prouenit amne salus.
Nam qua defunctos aqua feruens uris in imis,
Hac eadem nobis missa, ministrat opem.
Cetera cum fictis curentur Regna syrupis,
Balnea, quæ curant Terra laboris habet.
Vos igitur, quibus est nullius gutta metalli,
Quarite, quæ gratis auxilientur aquas.
Quarum virtutes, & nomina maximè Cæsar,
Præsens pro mira laude libellus habet.*

Varia adhuc opera Alcadinus composuit, ut ex subscripto epigrammate ad Federicum Cæsarem apparet.

*Suscipe Sol Mundi, tibi quem mitto, libellum,
De tribus ad Dominum, tertius iste venit.
Primus habet partes ciuiles in arte triumphī,
Mira Federici gesta secundus habet.
Tām loca, quām vires, quām nomina pene sepulta,
Tertius orbatas iste reformat aquas.
Cæsaris ad laudes res scripsimus ecce libellos,
Firmius est verbum, quod stat in ore trium.
Si vacant annales Veterum, lege Cæsar Anorum,
Pauper in Augusto nemo Poeta fuit.*

Alcadinus Syracusanus Salernum Studiorum causa missus, ob ingenij præstantiam, breui Philosophiā, ac Medicinam in publico Salernitano Gymnasio summa cum laude professus est. tam magni nominis, ac famæ fuit, celebrisque Medicus; ut Magnates cuncti nobilissimum hunc Iatrophysicum, ac Poetā summopere optarent, ut idem Scipio Mazzella (a) testatur.

De-

(2)
In elog. Al-
cadin.

De Rebus Salernit. 151

Denique somnatus Salernitanorum Medicorum euentus circa dicta, antè Alcadini tempus nullo pacto accidere potuit, vt notauit (a) Ioannes Antonius Summonte fuisse anno 1243. aliter post paucos annos Balnearum virtutes Alcadinus non exarasset: nec peritissimus Matthæus de Plantimone, & tamen Vgolinus dicit, se legisse Opusculum de Balneis, auctore Matthæo de Plantimone Medico Salernitano, quorum virtutes metricè ibi erant descriptæ: cuius M. S. vetustate ferè consumptus in Bibliotheca Monasterij Sancti Seuerini Ordinis Cassinensis Neapoli conseruatur: eruditus verò noster Poeta Pomponius Lætus adhuc metricè in Gigantum ossa, quæ Puteolis videntur scripsit: auxerunt ergo, illustrauerunt, ac Balnearum omnium virtutes Salernitani Medici eruditissime descripserunt, minimè, vt falsò circumfertur, destruxerunt.

Ex prænarratis euidenter apparet non ob Salernitanos Medicos, sed ob voragines, ac crebtorum terremotuum vim, atque imperum successisse balnearum interitus, per tot sæculorum hostiles iniurias; Barbarorum incursiones, vt vix speciosissimæ Regionis facies discerni possit: Vbi enim Ciuium Romanorum tot Villæ? Sumptibus Imperialibus æquandæ? Lucij, Luculli, Q. Hortentij, Scruilij Vaccii, M. Tulli, Cæsaris, ac Magni Pompei? in puluerem, ac piscium cauernas cōuersæ: Vbi Portus? Thermæ? Amphiteatra? in præsentiarum omnia ruinis oppleta, & temporis edacitate prostrata iacent.

Ceterum neq; Ladislauo Regi anno 1409. poterat esse marmorea tabula exhibita, in qua trium Salernitanorum Medicorum nomina erant inscripta, qui
Bal-

(a)
*Nella : par.
del lib. 4. del.
l'hist. di Na-
poli.*

152 Histor. Epitome

Balnearum virtutes deleuerunt, quorum vnus vocabatur Antonius Solimène.

(2)
Ex Almi Sa-
lern. Colleg.
Archiu.

Hoc veritati consonum esse non potuit, paulò enim post, nempè anno 1413. Rex Ladislaus ad Gulielmi Solimène preces multis exemptionibus, ac priuilegijs Salernitanos Medicos cumulauit, sic (a) in priuilegio est scriptum. *Laudabilis est gloria Principis, estq; uehementius collaudanda, dum peritis medicinali scientia, quorum prospectione mirabili, & graui iudicio humana natura per corruptibiles vias aggressa protegitur, ac tuetur: condignas exhibet gratias, ut sicuti eorum perspicaci examine à grauib; corruptionibus, & infirmitatum incurfib; homines potissimum liberantur: sic principalis authoritas, cui talis prapcipua cura subest, hos liberet à prassuris, &c.* Et paulò infrà in dicto priuilegio legitur, quòd Gulielmus Solimène erat vir nobilis Miles, Doctor in Physica, Præses Regiæ Camerae Summariae, Locumtenens Camera-rij Regni Siciliae, Physicus, ac Consiliarius dicti Regis, apud quem Salernitani Medici magnæ erant estimationis, & præsertim Solimène familia, igitur minimè erat prædicta tabula apud Regem Ladislauum: nec primus Solimène poterat esse destructor, si paucò post temporis spatio elapso, alter Solimène magnoperè à Rege existimatur.

Nec omittendum instrumentum per Notarium Dionysium de Sarno stipulatum tenoris sequentis.

In nomine Domini Nostri Iesu Christi amen, anno 1409. Pontific. Sanctiss. in Christo Patris Domini nostri Dom. Gregorij Diuina prouidentia Papa XII. die 3. mensis Februarij, 3. Ind. Ego Not. Dionysius de Sarno accersitus à Mag. Antonio Ianuarij familiare Regis Ladislaui,

De Rebus Salernit. 153

dislaui, ut hanc conscribere vellem Chronicam: qualiter Sacra Maiestas dicti Regis habet penes se quandam tabulam marmoream longitudine palmorum duorum, & latitudine unius palmi, qua reperta fuit in loco, ubi dicitur le trè Colonne Puteolis, in qua tabella annotati sunt Medici Salernitani, qui omnes virtutes Balneorum euerterunt, & etiam in alijs locis extra Puteolos quatuor miliaribus, ubi alia erant inscriptiones marmorea multas Balneorum virtutes indicantes: qua tabella literis antiquis inscripta erat his verbis.

Ser Antonius Solimène, Ser Philippus Capograssus, Ser Hector de Procida famosissimi Medici Salernitani supra nauim ab ipsa Ciuitate Salerni Puteolos transfetauerunt, cum ferreis instrumentis inscriptiones Balneorum virtutes deleuerunt: & cum reuenterentur, fuerunt cum nauì miraculosè submersi.

Ità in dicta tabella marmorea continetur, quod scripsi, & exemplauì manu mea pradiçti Notarij Dionysij de Sarno Apostolica authoritate Notarij, & signo meo signaui in hac carta membrana.

Quæ cuncta sunt longè à veritate, & à ratione auersa: instrumentum autem minimè verum cepsetur: primò quia in illo non explicatur locus, in quo talis publicus actus fuit stipulatus.

Neq; fuit in Gregorij XII. Pontificatu, hic enim ob scisma à Pisano Concilio fuerat tunc depositus.

Nec Inditio III. erat anno 1409. sed currebat Inditio II.

Præterea cur Regali domui Apostolicus inserviebat Notarius? forsan Regia authoritate Notarij Ladislauo Regi deerant?

Demum, ut probatum est, nulla huic Notario Dionysio

154 Histor. Epitome

nyfio debetur fides, aiunt, si verum sit, fuisse ob patrata à Magistratibus punitum.

Quæ singula fortè aduertens Michael Sauanarola (a) ait, *hoc fabulosum facio*: sic etiam Bartholomæus Taurinus (b) confirmavit: & in Chronica Cassinensi notis illustrata (c) habetur: *Salernitanos Medicos Puteolana Medica lanacra exturbasse, defecisseq; Puteolana Plebis fabella est*: frustrà igitur est, totaq; aberrant via, ac fabulosi Scriptores sunt vocandi illi, qui Salernitanos Medicos tempestate obrutos inter Capreas, & Mineruæ promontorium perijsse aiunt, *ut doctissimus* Canonicus Lombardus (d) refert.

Hactenùs ex dictis, manifestè veritas emergit, & videtur, quàm nullius roboris, falsa, ac fabulosa sine contra Salernitanos Medicos adducta: qui Vato, quòd aliqua deuastassent Balnea, de quo certè est ambigendum, forsan accidit, quia noxia, inutilia, fallacia, ac sanitati minimè proficua, idèò destructa, ut testatur subtilissimus Philosophus Petrus Iacobus de Toletò: poterat enim, ut damnosa à Salernitanis Medicis damnari, isti dumtaxat tunc præerant, ut patet ex Constitutione XVIII. Regni, quæ incipit: *Utilitati speciali, & in terra qualibet altera, ut dictum est*.

Olim adhuc derelicta Balnea hæc fuisse, nam, Octavianus Augustus diù arthritide laborans, calidis aquis tantummodò lauabatur, & cum morbus magis inualesceret, ab Antonio Musa Medico prohibetur, ne in balneis se lauaret, imò perfusionibus frigidis utitur, salutem restituitur Imperator: ægri cuncti cœperunt Balnea deserere, ut innuit Horatius (e) dicens.

(a)
Lib. 2. de
Baln. rubr.
19.

(b)
3. de Baln.
cap. 30.

(c)
Lib. 1. cap.
36.

(d)
Compend.
Baln. cap. 48

(e)
Lib. 1. epist.

Sanè

De Rebus Salernit. 155

— *Sanè myrseta relinqui,*

Diſtaq; ceſſantem neruis, elidere morbam.

Sulphura contemni, vicus gemit, inuidus agris.

Locus proinde his fabulosis dictis haud eſſe debet, nam Salernitani Medici natalibus, doctrinaq; præſtantes viri illuſtrauerunt, non deſtruxerunt Puteolana Balnea, vt ſatis probatum eſt; vnde optimè decerni poteſt, quòd non adeſt næuus in formoſo vultu, ſed potius cum Ouidio (a) dicam

Nullus in egregio corpore nanus erit.

(a)
*Lib. 5. Triſt.
eleg. 13.*

De alijs Rebus ad Salernitanam Urbem ſpectantibus.

C A P. X. & ultimum.

NIMIS enim longum eſſet, omnia hic percurrere, ac cuncta ad Salernitanam Ciuitatem attinentia deſcribere, ſed hùc, illuc vagamur floriferis, vt apes in ſalibus, & erraticè varia libamus, quæ præclaram noſtram Urbem demonſtrant: & primò dicimus, quòd hæc Ciuitas Lucaniæ caput extitit, vt (b) Valateranus, & alij ſcripfere, duarum Prouinciarum caput, atq; Metropolis: nunc Prouincia Principatus Citrà appellatur, in illa verò reſidet Regiæ Audientiæ Præſidialis Sedes.

Gloriatur magnoperè iſta Ciuitas, cum iſdem priuilegijs fruatur, quibus Neapolitana, & Meſſana Ciuitas decorabantur: apud ſuos namq; Officiales an-

(b)
Lib. Hiſtor.

156 Histor. Epitome

(a)
Super Con-
stit. num. 12.

nuales eligit Iudices, vt Ciuium oppressiones auferantur, & ne suis priuilegijs defectus aliquis eueniat, illa obseruare dicti Ministri iurant: de qua prerogatiua loquens Afflictus, (a) sicut etiam de nomine Straticotis, nam Prætor græco adhuc vocabulo nuncupatur Straticò, qui vnicus tali potitur nomine: exercet enim iurisdictionem Ciuilem, Criminalem, & mixtam, non solum per Ciuitatem, sed etiam per Casaliam cum suo Regio Iudice, & Curia: Afflictus verò, ait, *Ibi Straticos. Quòd in Ciuitate Salerni est Officium, quod dicitur Straticos, qui habet omnium iurisdictionem Ciuilem, & Criminalem ordinariam, qua antiquitus habet prerogatiuam, respectu aliarum Ciuitatum Regni, vt patet ex Constitutione, quam posui supra in Constitutione Capitaneorum, & habet priuilegia antiqui Studij.*

(b)
De subfeud.
lib. 1. tit. de
antiquit. sta-
tus Regn. p.
14. versic.
Constantin.

Freccia loquens (b) de varijs nominibus attinentibus illis, qui Ciuitatem Salernitanam regebant, ait, *Salerni Straticotos, quod clari nominis Oppidum, Metropolisq; illustris, Lucanis imperitabat Græcis authoribus, eratq; sedes primaria illius Regionis.*

De hac singulari prerogatiua adhuc in Sicilia Regno Messana Ciuitas gloriabatur, quam ob suam defectionem amisit, sicut non pauca alia priuilegia: solummodò nunc Salernitana Ciuitas hoc Straticotis nomine decorata ad sui maiorem splendorem, ac gloriam remansit. Nam priusquam Præsides in Regni Prouincijs demandarentur, Straticotus in Ciuitate Salerni ponebatur, qui iusta nominis ethymologiam Strator dicebatur, vt Præsidis dignitas, sic docet (c) Glosa relata cum alijs doctrinis ab Afflictò: (d) deriuari etiam potest dicta denominatio à ver-

(c)
In l. unica
C. de Strato-
rib. lib. 2.

(d)
Loc. cit.

De Rebus Salernit. 157

à verbo *sterno*, vt dixit Lucas de Penna, (a) nam-
sternit maleficia, afferens Persij carmen.

Sternimus indomitum, quod inspumare Falernum.

Morantur in hac Ciuitate Regius Quæstor, seu
Perceptor Prouinciarum Principatus Citra, & Basi-
licatæ, necnon Regius Magister Portulanus, cuius
officium magnæ authoritatis, & existimationis cen-
setur.

Adsunt plures Regiæ Dohanæ, nempè Vestiga-
lium, Salis, & ferri cum eorum Regijs Officialibus: si-
cut etiam in qualibet hebdomada tripliciter Nundi-
næ habentur, ex quibus Annona efflorescit ex prin-
cipalioribus Regni, vt in pragmatica (b) habetur, in
qua frumenta, ac fruges copiosè venduntur ob in-
colarum propè, & longè habitantium commodum.

Bis in anno maximè percelebre Emporium habe-
tur: Nundinæ enim liberæ cum numerofo concur-
su à pluribus Europæ, ac Asiæ locis celebrantur,
mensibus scilicèt Maij, & Septembris, quæ alterna-
tim à primogenitis Ruggi, & Paleariæ familiæ mode-
rabantur: at anno 1560. ab Ascanio, & à Martio de
Palearia fuit hoc Ius venditum Matthæo Angelo
Ruggi, nunc verò dumtaxat à nobilissima, & fama-
perenni, multis memorata in oris Ruggi familia mo-
derantur: maiores Italiæ, & si olim Europæ, in qui-
bus è remotissimis terrarum partibus Mercatores
concurrunt, concessæ tempore Præsulatus Cæsarij
de Alagno, ad preces Ioannis de Procida Ciuis præ-
claræ memoriæ: Ciuitati concessum à Rege Manfre-
do priuilegium Nundinarum per octo dies in ho-
norem B. Matthæi, vt eius festiuitas die 21. Se-
ptembris maiori cum hominum frequentia celebra-
retur.

(a)
In dist. li.
vnic,

(b)
Pragm. 10.
sub tit. de
Annon.

158 Histor. Epitome

(a)
In Archiu.
Salernit. Ec-
cles.

retur. Deindè ex Caroli II. priuilegio sub die 21. mensis Augusti anni 1303. vt octo dierum Nundinæ ad decem prorogarentur, & hoc impetratum ad præces Gulielmi II. Archiepiscopi, vt ex priuilegio (a) legitur: *quod magis, & dignius accresceret Ciuitas ipsa compendijs, & Cathedralis veneraretur Ecclesia, in qua reconditur corpus eius, &c.* & per dictos decem dies, aut plùs si per alios dies Nundinæ prorogentur, Magister illarum, loco Straticotis Iurisdictionem exercet, cuius Curia dicto tempore silet.

Per alios dies decem die 6. Maij fiunt Nundinæ, & celebratur Translatio dicti Sanctissimi Apostoli, & Euangelistæ Matthæi, quo tempore adhuc cessat Straticotis Iurdictio, quæ olim à familia Sarluca extincta exercebatur: ad præsens harum Nundinarum Magister à Spectabili Locumtenente Regiæ Cameræ Summarix prouidetur, Regia enim Curia successit: fuerunt igitur dictæ Nundinæ à Serenissimis olim Regibus concessæ, vt ob Populi concursum, maior veneratio dictis Apostoli festiuitatibus, eiusq; Ecclesiæ tribueretur.

Aliæ familiæ varijs gaudent priuilegijs, habet nempe Cauas felice iurisdictionem Carcerum Regiæ Curia, & Meretricum.

Familiæ Cioffo, & Pinto habet tempore Nundinarum, seu fori maioris, quæ fiunt mense Septembris Ius in maritima, seu plagia eiusdem Ciuitatis Salerni logias, pergulas, apothecas ordinari facere, seu fieri facere, & construere, & constructas tenere; in quibus morantur Mercatores ementes, & vendentes, sic per Reginam Ioannam concessum ob grata, grandia, & accepta seruitia Matthæi de Porta Militis

De Rebus Salernit. 159

ris M. C. Magistri Rationalis, & Locumtenentis Prothonotarij Regni Siciliae, vt latius ex priuilegio: deindè hoc Ius successit Comitibus de Ayello: demum familiae Cioffo, & Pinto, cui succedunt per participationem Reu.^m Capitulum Salernitanum, Venerabile Monasterium Sanctae Mariae de Porta Ordinis Prædicatorum, ac Nicolaus Comite, filius Siluiæ Pinto; Ius tùm ob dominium, tùm ob maximum lucrum magnæ exstimationis.

Guarna familia exigebat Ius, quod dicitur *della Pizzella* à Pistoribus; necnon aliud Ius dictum, *del Mazzetiello*, quod exigebatur à qualibet olerum, farcina, quæ intrà Ciuitatem ingrediebatur.

Familia Pagano habet Ius exigendi decimam supra aliquos pisces.

Familiae autem de Rogerio, & Sanctomango infra octauam Translationis dicti Euangelistæ, à Dioecesis Clero habent recognitionem ob quarumdam domorum solum dicto Euangelistæ donatum, vt de familia Sanctomango P. Carolus Borrellus (a) refert de Sanazarijs familia loquens, ait, *Clerus Salernitanus remunerationis loco singulis annis, quasi tributarium munus persoluit, spheram ex floribus fabrefactam, ubi ex una parte Sanctissimi Apostoli imago, ex altera verò Sanctimanghi familia insignia representantur, atq; huiusmodi annua merces Patrio natu maxime è Sanctomangorum familia, Cleri nomine dono datur.*

A: prolixius ne protrahamus; hæc pauca de Rebus Salernitanæ Urbis strictim delibata tetigimus; ac è tenebris istius antiquissimæ Ciuitatis, ne illarum memoria deperiret, elicere licuit: Coetera verò
ob

(a)
Vindic. Neapolit. Nobilit.

160 Histor. Epitome

ob vetustatem obscurata, totq; sæculorum cursibus ab ætate nostra remota, & quæ non ita magni momenti videbantur, tanquam inutilia omisimus: animaduertentes materiæ huius vbertatem pecularem, ac ingentem librum omninò exigere, at quæ notari digna, vel præcipua esse putauimus, sumus prosequuti, illaq; omnia gratissima fore perito Lectori arbitramur, qui latius cuncta perpendendo cognoscere poterit.

Alius enim aliò plura inuenire potest, nemo omnia.

F I N I S.

Ad laudem Dei, & Sanctissimi Apostoli,
Euangelistæ, ac Martyris Matthæi.

IN-

INDEX

OMNIVM NOTABILIVM,

Quæ in hoc Libro continentur.

A

B B A S in Ecclesia Diui Petri ad Curtim ponitur à Catholica Maieſtate. fol. 21.

Abbatia, quæ ſubſunt Salernitano Archiepiſcopo, fol. 61.

Abila Saracenorum Dux ſexagintaduobus millibus militibus Salernum circumuaſit. fol. 24.

Abila trabe lapſo intùs Eccleſiam SS. Martyrum Fortunati, Cai, & Anthes, dùm ſuper altare ſadiſſima committebat, moritur fol. ibid.

Abimalec Saracenorum Dux, poſt mortem Abila electus fol. ibid.

Academia in Ciuitate Salernitana erecta à Dino Bonauentura, ac ab Angelico Doctore. fol. 66.

Academia Salernitana toto terrarum Orbe celeberrima, cuiusque laudes. fol. 116.

Ademarius Salerni Princeps ob auaritiã oculis, ac Principatu à Salernitanis orbatus. fol. 23.

Aeris Salernitani laudes. fol. 5. & 10.

Aeris ſalubritati proſpiciendum in Vrbibus condendis. fol. 5.

Alpheus ex Tribu Leui pater Apoſtoli Matthai. fol. 35.

Amalphitani Siconulfo Salerni Principi ſe obtulerunt. fol. 23.

Anacletus Pontifex Salernum venit. fol. 30.

Andreas de Salerno egregiè pinxit effigiem S. V. Pietatis. f. 42.

X

Ange-

Index omnium notabilium.

- Angelicus Doctor in Studio Salernitano Interpres. Vide Praeceptores.*
- Animus facit nobilem . fol. 18.*
- Annum Victorinum in maxima veneratione extitisse apud Populum Salernitanum . fol. 16.*
- Anno octauo post Salmatoris Ascensum ab Euangelista Matthaeo scribitur Euangelium . fol. 26.*
- Antonellus Sansfuerinus cum Regni Baronibus contra Regem conspirauit : atque à Regno proficiscitur . fol. 32.*
- Antonellus odio habuit Reges , nam Magni Admirati Officium in eius personam prorogare minimè voluerunt . fol. ibid.*
- Antiquior Collegialis succedit in Prioratu, moxano Priore. f. 139.*
- Aphorismos Hippocratis Salernitana Schola, extincto Graeca . & Latina lingua nitore, ex Arabica in linguam Latinam transfatos cognoscere cepit . fol. 136.*
- Aqua Silaris fluminis proprietates . fol. 8.*
- Archalais interpretatur salus . fol. 64.*
- Archiepiscopus titulum à Benedicto VII. Salernitana Civitas obtinuit . fol. 15. & 81.*
- Archiepiscopus Salernitanus primatum in Regno tenet . fol. 61.*
- Archiep. praesentatur à Catholica Maestate . fol. ibid.*
- Archiep. quot Suffraganeos habeat . fol. ibid.*
- Archiep. nonnulla fenda olim possidebat . fol. ibid.*
- Archiepiscoporum Catalogus . fol. 81. usq; ad 84.*
- Ariadenus Barbarossa Salerni vastationem aggreditur, eiusq; Classis ob tempestatem dispersa Apostoli Matthaei patrocinio . fol. 58.*
- Arichis è Longobardorum genere primus Salerni Princeps , ac primus Beneuenti Dux, ad Principatum viua voce à Populo eligitur . fol. 20.*
- Arnaldus de Villanova Caroti II. Medicus ; Schola Salernitana illustrator . fol. 139.*

Bal-

Index omnium notabilium.

B

- B** Alnearias Puteolorum virtutes deuastatas à Salernitanis Medicis . fol. 14. contrarium auctor rationibus , & auctoritatibus comprobat. fol. 147. usq; ad 154.
Baptismalis fons unico lapide incisus . fol. 40.
Bartholomaei Apostoli corpus è Liparis Insula à Sicardo Beneuentum translatum . fol. 22.
Basilica Salernitana à Roberto Duce constructa . fol. 29.
Beati Salernitani. fol. 87.
Beneuenti Ducatus astinnis Radelchisio in diuisione facta cum Sicanulfo. fol. 23.
Bibliotheca Dni Thome Aquinatis. fol. 66.
Brachium S. Apostoli Matthai. fol. 53.

C

- C** Alifus Pontifex Salernum petit ad pacem componendam inter Rogerium, & Gulielmum. fol. 29.
Calix aureus sanguine consecrato intinctus . fol. 54.
Campana ex se sonum edidere . fol. ibid.
Campanite Cathedralis cubitorum bis centum. fol. 37.
Campanule in Conuentu Ordinis Pradicorum recensetur assiduum miraculum , fol. 66.
Capitolium, aliaq; proximiora castra à Roberto Guiscardo combusta. fol. 27.
Capitulum in quatuor menses prouidet Canoniciatus vacantes, licet antiquitus per totum annum prouidebatur. fol. 60.
Capituli Dignitates, quae sint. fol. 59.
Canonici Cardinalis titulo insigniti. fol. ibid.
Canonici mitris absq; limitatione utuntur. fol. 60.

Index omnium notabilium.

- Canonicorum vestes.* fol. 59.
Carolus Andegauensis Rex titulum Principatus Salerni Carolo filio contulit. fol. 30.
Carolus V. Imp. Salernum venit, & à Principe Salerni hospitatur. fol. 33.
Catharina Sfortia mater Antonelli Sansseuerini. fol. 32.
Cathedralis Ecclesia describitur. fol. 37.
Cameterium dicta Ecclesia. fol. ibid.
China Regnum, quis prius ingressus. fol. 88.
Chorus magnificus in Cathedrali Ecclesia. fol. 41.
Chronica Salernitani Lycai. fol. 3.
Cives magnum decus Patria afferunt. fol. 115.
Clerus Salernitana Diæcesis singulis annis familia de Roggerio, & Sanctomango tributarium munus persoluit. fol. 159.
Collegiales immunes à Gabellis. Vide Doctores de Collegio.
Collegiales non possunt recognosci, nisi à S. R. C. & quomodo fol. 145.
Collegij Neapolitani institutio, eiusq; Moderatores fuerunt electi à Collegio Salernitano. fol. 132.
Collegium Hippocraticum Salernitanum singulis annis integrum depositum unius doctorandi Diuo Apostolo Mattheo grato animo persoluit. fol. 58.
Collegium quot Doctoribus constituatur. Vide in verbo Decem.
Collegium tres Statuas aneas construi, ac reponere fecit in Ecclesia Diui Matthæi. fol. 57.
Colonia minime libertati Reipublica repugnat. fol. 12.
Colonia Romanorum Salernum. fol. 11.
Conservatorium Pauperum Virginum. fol. 56.
Coronatio Salernitani Principis ab Episcopo fieri solebat. fol. 21.
Corpora SS. Archelæ, Teclæ, ac Susanna Salerni quiescunt. f. 63.
Corpora SS. Mart. Fortunati, Cai, & Anthes in Basilica Apostoli Matthæi conquiescunt. fol. 57.

Car-

Index omnium notabilium.

Corpus dicti Sancti Apostoli Matthæi, quoniam tempore, & à quibus in Salernitana Vrbe repositum. fol. 35. & 36.

Corpus Sanctissimi Ianuarij Mart. à Sico Spoletino à Neapoli extrahitur, Beneuentum ducitur. fol. 22.

Crucifixi imago, apud quam accidit conuersio Petri Barliarj. fol. 56.

Curia Nundinarum Magistri. Vide verbo Nundinæ.

Curia Prioralis habet suum Consultorem, & alios Officiales cognoscit causas Alumnorum, Aromatariorum, & similium. fol. 144. Remittitur ei causa à varijs Tribunalibus. fol. 144.

D

D *Aniel naturalis filius Raymundi Vrsini Nolæ, ac Sarni Comitatum obtinuit. fol. 21.*

Deuserius ad Nuceriam relegatus. fol. 22.

Decem Doctores Collegium Salernitanum constituunt. fol. 139.

Decretum ad fauorem Collegij pro concedendis licentijs medicandi, ac aromatarias in Ciuitate, & territorio visitandi. fol. 144.

Dens Dni Matthæi, ac S. Iacobi Minoris in argentea cruce venerantur. fol. 14.

Desiderius Abbas Cassinensis ad Pontificatum electus. f. 28.

Dioecesis Salernitana. fol. 79.

Digitus Sanctæ Catharina Senensis. fol. 53.

Doctorandi non tenentur probare septennium cum matriculis, ut decisum etiam per Reg. Collaterale Consilium. fol. 140.

Doctorandus quæ probare, ac facere tenetur. fol. 140.

Doctorari in Iure Ciuili, & Canonico non potest in nostra Vrbe, ni tantum in Philosophia, Medicina, & Chirurgia. fol. 130.

Doctorari potest die festo, ac etiam in Ecclesia. fol. 143.

Doctores de Collegio immunes à Datjs, Tributis, & Gabbellis. fol. 132.

Docto-

Index omnium notabilium.

*Doctoratus in Collegio Salernitano per totum Orbem Philosophi;
& Medici munus exercere potest. fol. 140. & absq; alio exa-
mine. fol. 142.*

Doctoratus qua iuramenta obseruare promissit. fol. 140.

Dobana Regia quamplures. fol. 157.

E

Ecclesia Dini Apostoli Matthaei, ex Roberti aere constructa.
fol. 36.

*Ecclesia Sancta Maria Incoronata Neapolis à Margarita Regi-
na extructa, ubi coronata fuit. fol. 31.*

*Eminentiss. Ioannes Baptista de Luca S. R. E. Cardinalis in Ly-
ceo Salernitano legali scientia vacauit, eiusq; Studij Rector.
fol. 137.*

Episcopi Salernitani, qui inter Sanctos connumerantur. fol. 57.

Episcoporum Salerni Catalogus. fol. 80.

*Episcopi Suffraganei assistere tenentur in festo Translationis
Apostoli Matthaei. fol. 26.*

Episcopatus titulo quanto nam tempore durauit. fol. 80. & 81.

*Equites cuiuscumq; Ordinis inspiciuntur in Cuius Salerni.
fol. 115.*

Euangelium ab Apostolo Mattheo prius omnium scribitur. fol. 20.

F

Familia diuerse. fol. 74. usq; ad 75.

Familiaris Ferdinandi Sanscuerini, morti traditur. f. 34.

*Felix Vrsinus Salerni Princeps à Ferdinando Aragonensi Prin-
cipatu priuatur. fol. 31.*

Ferdinandus Sanscuerinus. fol. 33.

*Ferdinandus in coronatione Caroli V. cum Marchione Astor-
gha*

Index omnium notabilium.

- gha pracedentiam contendit. fol. ibid.*
Ferdinandus cum Placido de Sangro causa Sancta Inquisitionis imponendæ ad Imperatorem venit. fol. ibid.
Ferdinandus odio habitus a D. Petro de Toleso, Venetias proficiscitur, fol. ibid.
Ferdinandus scopli iſtū à Perſeo de Roggerijs percuſſus. fol. ibid.
Ferdinandus pro Regni debellatione Turcas conuocauit. fol. 34.
Fertilitas Salernitana Urbis. fol. 9.
Feuda, quæ per aliquos Salernitanos poſſeſſa fuerunt, & ad præſens poſſidentur. fol. 111. uſque ad fol. 115.
Fidelitas Salernitani Populi à Roggerio commendatur. fol. 30.
Fides Populi Salernitani erga Romanum Imperium. fol. 7.
Floribus, ac fructibus maxime pollet Salernitana Cinitas. fol. 9.

G

- G** *Alli à Siculis trucidati, vide in verbo Veſpere.*
Galli quo tempore Salernum inuaſerunt. fol. 7.
Giſulphus filius Guaimari, patris necem contra Salernitanos animaduertit. fol. 27.
Gregorius VII. ope Roberti Guiscardi propriam Romanam Sedem obtinuit. fol. 28.
Gregorij VII. corpus integrum in Salernitana Ciuitate ueneratur. fol. 44. ipſiusque duo leguntur miracula. fol. 45.
Grimoaldus ampliavit muros Salerni. fol. 22.
Grimoaldus à Pipino Caroli Magni filio Luceria in carcerem ductus. fol. 21.
Guaiſerius Salerni Princeps, Principatu priuatus à Salernitano Populo in carcerem fuiſt detentus. fol. 23.
Guaiſerius patruſ Daufery Religionem Dini Benediſti ingreditur, depoſito Principatu. fol. 24.

Guai-

Index omnium notabilium.

Guaimarus à Salernitanis occisus. fol. 27.

Gulielmus habuit inuestiturā Apuliae, & Calabria à Gelasio. f. 29.

H

H *Ebdomadarij decem assistunt in Cathedrali. fol. 60.*

Henricus gratiam pro Ferdinando Sansuerino obtinere non potuit ab Hispaniarum Rege. fol. 34.

Henricus III. Imperator Senam proficiscitur, obterritus aduentu Roberti Guiscardi. fol. 27.

Hippocratica Ciuitas Salernum appellatur. fol. 136.

Honorius Papa aliqua priuilegia confirmauit. fol. 29.

Horatij dictum circa Religionem. fol. 36.

I

I *Oannes de Procida medicus, atque familiaris Manfredi Regis. fol. 43. Ipsius astutia circa Siculos commendatur. fol. 43. & 44.*

Illustres personae tum in Ecclesiastica, tum Laicali dignitate insignita recensentur. fol. 88. vsque ad 105.

Imago Sanctissimi Crucifixi, vide in verbo Crucifixi.

Imago B. V. de Constantinopoli primum Salerni innotuit, ac postmodum in ceteras partes deuotio propagata est. fol. 68.

Insignia doctoratus, quae sint. fol. 140.

Isabella Villamarina in Hispaniam missa, quia auxilium Ferdinando viro praeabat. fol. 34.

Italia loci non nulli commendantur ob varias scientiarum professiones. fol. 136.

Lusitrandae, quae obseruare promittuntur à doctorando. 140.

Lan-

Index omnium notabilium .

L

- L** Andalphus Salerni Princeps. Dini Benedicti Religionem ingreditur. fol. 26.
Leges Dux imponebat. fol. 13.
Leontius Proconsul decapitare fecit Martyres Fortunatū, Caium, & Anthem. fol. 57.
Libri in lucem editi à quibusdam Salerni Civibus. fol. 119. usque ad 128.
Lignum Sanctissimæ Crucis. fol. 54.
Liparis Insulam subiugavit Sicardus Salerni Princeps. fol. 22.
Lucia Virg. Civitatis Calatagerone corpus, Salerni quiescit. fol. 64.

M

- M** Agistratus quamplures in Civitate Salernitana. fol. 157
illorumque ordines. fol. 13.
Manna Dini Matthæi. fol. 55.
Manns Sanctæ Anastasie. fol. 53.
Matthæi Apostoli corpus Lucaniæ finibus inventum, in Vrbe Salernitana Gisulphus è Pestana Civitate traſtulit. fol. 25.
Matthæus Apostolus Salerni patronus acclamatur. fol. 36.
Maxilla Sancti Geminiani. fol. 53.
Medici Salernitani à Regibus exteris vocati, ac apud ipsos non modica existimationis habiti. fol. 118.
Medicina professionem è varijs mundi partibus, ut discerens, Salernum uti Lyceum petierunt. fol. 137.
Mænia, nonasque fabricas reparavit Arichis primus Salerni Princeps. fol. 21.
Messana Civitas Straticolis officio est prinata. fol. 156.
Metropolis titulum obtinuit Salernitana Ecclesia. fol. 81.

Y

Mi.

Index omnium notabilium.

- Milites Strenui in nostra Ciuitate. fol. 106. vsque ad 111.*
Militia, & littera nobilitatem pariunt. fol. 17.
Miraculum ligni Sanctissime Crucis D.N.I.C. fol. 54.
Monarchia, Imperia, & Regna ex militia originē traxere. f. 17.
Monasteria Regularium. fol. 65. vsque ad 78.
Monetas audebat Populus Salernitanus, ipsarumque inscriptiones. fol. 13.
Montes, ac alia pia loca, quæ Charitatis opera exercent. fol. 79.
Mulieres erudite. fol. 128.
Mulieres apta ad medicam facultatem. ibid.
Mulieres, quæ in Studio Salernitano legerunt ibid.
Mulieres, quæ typis libros dederunt ibid.
Mulier, quæ doctoralis lauream habuit. fol. 129.
Municipes, qui. fol. 13.
Muros Salerni desolauit Grimoaldus. fol. 21.

N

- N** *Il semper suo statu permanet. fol. 14.*
Noe bis in Italiam profectus est. fol. 2.
Noe genuit Sem, Cam, Iaphet. ibid.
Nobilitas apud omnes in magno honore. fol. 17.
Nobilitas Salernitana. fol. 16.
Nobilitatis tres species. fol. 18.
Nundina bis in anno in Salernitana Ciuitate sunt, & quo tempore. fol. 157.
Nundinarum Magistri officium, mense Maij prouidetur à Specabili Locumtenente Regia Camera. fol. 158.
Nundinarum tempore Curia Straticoris fit. fol. ibid.

O

- O** *Officio diuersa ab aliquibus familijs exercentur. fol. 158. & 159.*

Ori-

Index omnium notabilium.

Originis antiquitas eadem ex terra in omnibus. fol. 18.

Origo Civitatis Salerni. fol. 1. & 2.

Otho primus Dux Salerni. fol. 13.

P

P Andolphus Capua Princeps à Germanis in carceres detentus
ope Guaimari liber evasit. fol. 26.

Parochiales Ecclesia. fol. 62.

Paschalis Pontifex vexillum Gulielmo concedit. fol. 29.

Patritij appellantur nobiles de Sedili. fol. 19.

*Petrus de Aragonia Regni coronam ope Ioannis de Procida
adepsus. fol. 14.*

Petri Barliary Conuerso. fol. 65.

*Pipinus Caroli Magni filius carceribus mancipavit Grimoal-
dum. fol. 21.*

*Panitentia Sacramentum à Medicis exortandum vide in ver-
bo Statutum.*

*Populus Salernitanus à primordijs foundationis à nobilitate distin-
ctus. fol. 16.*

Portus Salerni à Manfredo inceptus. fol. 8.

*Præceptores, ac Interpretes qui in Salernitano Studio fuer. fol.
116. Alij ad varia orbis lycea vocati. ibid.*

*Prærogativa Collegij Salernitani in doctorandis, ac examinan-
dis tum Physicis, tum Chirurgis. fol. 131.*

Principatus Salerni ad Reges Siciliae translatus. fol. 30.

Privilegia quamplurima Capitulo concessa. fol. 60.

*Prior Collegij Salernitani Regia facultate Philosophia, & Me-
dicina doctoratus insignia confert. fol. 138.*

Prioris officium est ad vitam. fol. 139.

*Prioris dumtaxat nomine titulus privilegij inscribitur, cum Col-
legij sigillo. fol. ibid.*

Index omnium notabilium.

*Præcedit Salernitana Civitas Capua. fol. 15. atque inter case-
ras primatum obtinet. fol. 16.*

Prophetia Dni Gramatq̃ Episcopi Salernitani. fol. 26.

*Prophetia Sancti Francisci de Paula; ubi eius Conventus adi-
ficandus. fol. 77.*

Puteolorum deuastatio. fol. 148. & 149.

R

Raymundus Vrsinus Principatum Salerni obtinuit cum pote-
state dividendi inter naturales eius filios. fol. 31.

Serenissimi titulo fuit decoratus ibid.

Rector Collegij Salernitani laudes. fol. 146.

Rector alternatim Iurisperitus, aut Medicus eligitur. ibid.

Regularum potentia. fol. 20.

Religio est firmissimum Principatus fundamentum. fol. 36.

Religionem si Princeps neglexeris à Deo negligetur. ibid.

Reliquia multa in Ecclesia Cathedrali. fol. 53.

*Reliquia feruntur processionaliter in memoriam patrociniij ba-
biti contra Turcas. fol. 59.*

Requisita in doctorando. fol. 140.

Robertus Guiscardus à Gregorio VII. vocatur. fol. 27.

*Robertus Sanseuerinus Salerni Principatum obtinuit, nec non
pecunias eundendi potestatem. fol. 32.*

*Robertus adificauit adem Neapoli, ubi nunc est Domus professa
Societatis Iesu. fol. ibid.*

Robertus II. D. Mariam de Aragonia in uxorem duxit. fol. ibid.

Robertus Agropoli moritur, & Salernum ducitur. fol. 33.

Rogerius Sicilia Comes bella gessit cum Innocentio II. fol. 30.

Rogerius feudatarius Ecclesia. ibid.

Rogerius multa loca occupauit. ibid.

Ramwaldus Archiepiscopus Salernitanus à Calisto Pontifi-

Index omnium notabilium.

ce in Diaconum Cardinalem consecratur. fol. 29.

S

S Acrarium in quo multa reliquia, ac non nulla vasa, aurea, & argentea inspiciuntur. fol. 53.

Salerni etymologia, fol. 1. & 2.

Sale Salernum condidisse, nomenque illi dedisse. fol. 2. & 4.

Salernitana Urbis originis, Anthonis opinio. fol. 2.

Salernitana Civitas Lucania caput. fol. 155. atq; Metropolis ibid.

Salernum Cesarum Sedes. fol. 35.

Salernum antiquissima Civitas. fol. 3. eiusque landes. fol. 133. usque ad 138.

Salernum inter perspicuas Urbes ab Angelico Doctore enumeratur. fol. 133.

Salernum saluberrimi aeris. fol. 5.

Sancti Salernitani. fol. 85. usque ad 87.

Sanguinis ebullitio SS. MM. Fortunati Cai, & Anthes. fol. 57.

Saraceni assidue Salernum vexabant. fol. 24.

Saraceni expulsi ab Italia. fol. ibid.

Saraceni quindecim mille trucidati in Civitate Salerni. fol. ibid.

Schola Slernitana quo nam tempore fueris edita. fol. 139.

à quibus commentata. fol. 138.

Sedilia quot sint, & cur instituta. fol. 19.

Sem. fol. 2. & 4.

Seminarium admittit Alumnos Civitatis, & Diacesis. fol. 61.

Senatoribus odorum delictia placebant. fol. 14.

Sicardus Princeps crudelis à Populo Salernitano occiditur. fol. 22.

Siconulfus à Dauserio liberatur, ac in Principatu acclamatus. ibid. sub mentita forma mulieris è carceribus evasit. fol. 23.

Siculi Gallos sexaginta mille trucidarunt. fol. 44.

Sigillum Collegij Salernitani habet circumcirca inscriptam Civitatem Hippocraticam. fol. 136.

Sub

Index omnium notabilium.

Sub corpus S. Apostoli Matthæi à Philippo II. & III. Hispaniarum Regibus ornatum. fol. 16.

Nec cessat Aluum Collegium illud exornare. fol. 58.

Statutum ne Medici accedant ad infirmos post primam visitationem, ni egrosi fuerint confessi. fol. 46.

Straticotis dignitatem Messana Civitas amisit. fol. 156.

Straticotus Salerni. ibid.

Straticotis auctoritas. ibid.

Straticotis titulo sola Salernitana Civitas est decorata. ibid.

Straticotis ethymologia. fol. 157.

*Studium Salernitanum quo tempore institutum. fol. 129.
qui nam eius fundatores. ibid.*

illiusq. prerogative, ac privilegia. ibid. & seq.

T

T *Arrij Civitas à Barbaris destructa. fol. 35.*

Templi Divi Matthæi longitudo, ac latitudo. fol. 40.

Templum Iunoni Argine dicatum, nunc Castrum. fol. 7.

Templum Sanctissima Annunciationis à Civitate erectum. fol. 61.

Tributa singulis annis soluebantur Pipino. fol. 21.

V

V *Esperæ Siciliana. fol. 43. & 44.*

Victor III. Pontifex creatus in Civitate Salerni. fol. 28.

Virginis Trophomena corpus translatur fol. 22.

Virtutis, ac sanguinis gloria, qui illustratur, nobilissimus efficitur. fol. 18.

Virtus suis radijs nobiles corruscat. fol. 17.

Visitari non possunt Doctores in Salernitano Collegio. fol. 133.

Urbanus II. triplici corona dignum Apostolum, Evangelistam, ac Martyrem, Mattheum reputavit. fol. 26.

F I N I S.

548099

Digitized by Google

Historiarum hac licet Epitome Typographicis adhuc scatet erroribus, tum ob omiffa, tum non debito modo collocata puncta, commata, & accentus. Pro erroribus autem corrigendis prior numerus paginam indicat, sequens lineam, cui subnectitur Error, quem immediate sequitur Correctio.

P Ag. 19. lin. 12. Secundæ. Secunda. 41. 18. Virgini. Virginis. 44. 2. Vesperæ. Vesperis. 46. 31. Pia. Pio. 52. 24. Agnelli. Agelli. 53. 20. Saerarium. Sacrarium. 59. 11. Calumna. Columna. 71. 26. Consul. Consul. 88. 4. Æternæ. Æterna. 115. 11. Damnapinto. Domnapinto. 140. 1. Quis. Qui. 155. 20. Valateranus. Volateranus.

